

ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

วิทยานิพนธ์

ของ

คำพรทิพย์ ปรัชญาวาที

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

ISBN 974-451-441-8

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากทบวงมหาวิทยาลัย
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

คณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.อาคม วัชรไชย)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.อาคม วัชรไชย)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.วีระชัย เสมากักดี)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์)

มหาวิทยาลัยทักษิณ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

.....ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

(อาจารย์ ดร. ฉันทัส ทองช่วย)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.อาคม วัดโสมง ประธานกรรมการที่ปรึกษาอาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์ อาจารย์ ดร.วีระชัย เสมงาภักดี อาจารย์ ดร.ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ กรรมการที่ปรึกษา และกรรมการที่ปรึกษาเพิ่มเติมเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์จากมหาวิทยาลัยทักษิณทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน อาจารย์อนันต์ ประสาสน์กุล อาจารย์ ดร.พรทิพย์ เสมงาภักดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นรา บุรณรัช

ขอขอบคุณหัวหน้าการการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ ผู้บริหารและคณะครู อาจารย์โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง ทั้ง 269 คน ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือตอบแบบสอบถามและสละเวลาให้สัมภาษณ์จนได้ข้อมูลมาวิเคราะห์สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.เรวดี กระโหมวงค์ หัวหน้าภาควิชาการวัดผลทางการศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ คุณวีระศักดิ์ บุญญาพิทักษ์ คุณอรัญญ์ ก้วพานิช ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตการศึกษา 3 คุณสุนทร บัวดิษ ศึกษานิเทศก์อำเภอกระบุรี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณพรเทพ เทพลีสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 97 คุณรัศมีพรรณ เทพลีสิทธิ์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 97 ผู้ให้โอกาสและสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนร่วมชั้นเรียนบริหารการศึกษาปี 2544 ทุกท่าน

ขอขอบคุณสมาชิกครอบครัวชูเกื้อ ครอบครัวปรัชญาวาทีและวันปรัตน์ทุกคน ที่ให้กำลังใจอย่างดียิ่ง ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตาแต่บิดามารดา ครูอาจารย์ที่ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยทุกท่าน ตลอดจนคุณยุรนันท์ ปรัชญาวาที ผู้อุปการะค่าเล่าเรียน และเด็กชายวันราชิน ปรัชญาวาที คือขวัญและกำลังใจของผู้วิจัยเสมอมา

คำพรทิพย์ ปรัชญาวาที

สารบัญ

บทที่	หน้า	หน้าที่
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	7
	นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	การบริหาร	10
	การบริหารการศึกษา	11
	การปฏิรูปการศึกษา	11
	แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539-2550	12
	การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา	13
	การพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลให้ทันสมัย	14
	การผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา	15
	แผนการดำเนินการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา	17
	การประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา	18
	การพัฒนาตัวครูด้านการจัดการเรียนรู้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน	19
	เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	21
	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พุทธศักราช 2537	23
	ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ	24
	ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	26

มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ.....	28
พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง.....	32
พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ.....	33
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน.....	37
รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ.....	41
ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน.....	44
ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์.....	53
ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน.....	55
แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา.....	57
สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์.....	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
งานวิจัยในประเทศ.....	62
งานวิจัยต่างประเทศ.....	65
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	69
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	70
วิธีสร้างเครื่องมือ.....	71
วิธีดำเนินการในการรวบรวมข้อมูล.....	72
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล.....	73
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76

บทที่	หน้าที่
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	92
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	92
การวิเคราะห์ข้อมูล	93
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	94
อภิปรายผล	95
ข้อเสนอแนะ	108
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	108
บรรณานุกรม	109
ภาคผนวก	122
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	123
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	134
ภาคผนวก ค ตาราง 8	148
บทคัดย่อ	157
ประวัติย่อผู้วิจัย	163

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน.....	70
2 ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามที่ส่งไปและรับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง.....	76
3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง.....	77
4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง.....	78
5 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองตามตัวแปรเพศ.....	80
6 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ตามตัวแปรประสบการณ์.....	81
7 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน.....	82
8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนองจำแนกเป็นรายชื่อ.....	149

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในกระแสการศึกษาที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบันนี้ ทั้งจากความต้องการของประชาชน และชุมชนต่างให้ความสำคัญกับบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะครูและเห็นตรงกันว่า การจัดการศึกษาเพื่อมุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายในการพัฒนาจำเป็นต้องได้ “ครูและบุคลากรทางการศึกษา” ที่มีลักษณะเฉพาะ มีความสามารถสูง และมีความสำนึกในความเป็นครูอย่างแท้จริง สามารถทำหน้าที่ครูได้อย่างมีศักดิ์ศรี และมีเกียรติเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับศิษย์ เพื่อนำไปปฏิบัติและยึดถือเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต “สืบค้นเมื่อ วันที่ 23 มิถุนายน 2545 จาก http://www.once.go.th/html99/new/professional_teacher.htm/.” ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พุทธศักราช 2545 - 2549) และแผนพัฒนาวิชาชีพครู (พุทธศักราช 2545 – 2549) เน้นให้คนไทยมีการศึกษาเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นคนดีมีคุณธรรม และซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในสังคมแห่งภูมิปัญญา ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ โดยกำหนดให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อเป็นวิชาชีพชั้นสูงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 5-15) มีเจตนารมณ์อันแรงกล้าที่จะทำการปฏิรูปการศึกษา มีแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนตามมาตรา 52 สรุปได้ว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตครู พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความพร้อมในการเตรียมบุคลากรใหม่ พัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง และรัฐจัดสรรงบประมาณ จัดตั้งกองทุนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ สำหรับมาตรา 53 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้องค์กรวิชาชีพครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในการกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ออกใบเบิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ พัฒนาระบบวิชาชีพ ด้านปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา มีเป้าหมายที่จะพัฒนาวิชาชีพครู ให้ครูมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความรู้ความสามารถในเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอน พัฒนางานอาชีพของตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2545 : คำนำ) มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีวิสัยทัศน์กว้างไกล การส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครูและตัวครูให้

มีคุณภาพและศักยภาพ เพียงพอในการพัฒนาเยาวชนของชาติ เพราะความสามารถของครูเป็นตัวแปรสำคัญที่จะนำไปทำนายคุณภาพของนักเรียนโดยตรง (โกวิท ประวาลพุกษ์. ม.ป.ป.: 1) พัฒนาเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ พัฒนาคำรู้ทางวิชาการ ดำเนินการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานสูงขึ้น เพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคมและเป็นที่ศรัทธาในทุกวงการ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.2544 : คำนำ) โดยให้เท่าเทียมกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพอื่น เช่น เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพแพทย์ เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทนายความ เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพวิศวกร

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง สิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งสถานการณ์ทางการศึกษาดังแต่อดีตจนถึงปัจจุบันตลอดจนแนวโน้มในอนาคต ของแผนพัฒนาวิชาชีพครู (พุทธศักราช 2545 – 2549)ครูไทยมีปัญหาที่ทุกคนมองเห็นแต่ไม่มีใครคิดแก้ไขจนเกิดวิกฤตศรัทธา เนื่องจากวิชาชีพครู เป็นวิชาชีพชั้นสูง ที่มีวงจรวินิจฉัยไม่ครบวงจรเหมือนวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ จึงเกิดปัญหาซ้ำซากที่พบ ดังนี้

หนึ่ง ปัญหาด้านการผลิตครู ไม่มีความสมดุลเนื่องจากมีสถาบันการผลิตครูหลายสังกัด ขาดการประสานงานและขาดเอกภาพทางด้านวิชาการและหลักสูตร บางสาขาวิชาชีพผลิตมากเกินไป บางสาขาขาดแคลน สอง การคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่อาชีพครู ไม่มีมีเกณฑ์ที่แน่นอนในการคัดสรรและขาดการกลั่นกรองบุคคลที่เหมาะสม ทำให้อาชีพครูขาดครูที่มีฝีมือ สาม ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยการผลิต หน่วยใช้ และหน่วยพัฒนาครู ส่งผลให้การผลิต การใช้ และการพัฒนาครู ไม่สอดคล้องกัน สี่ ขาดการพัฒนาวิชาชีพที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ห้า อาชีพครูไม่ก้าวหน้า เมื่อเปรียบเทียบกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น การพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ไม่สอดคล้องกับความเป็นวิชาชีพครู หก รายได้ต่ำแต่มีภาระมากเกินกรอบภารกิจ เนื่องจากสังคมไทยในยุคปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมบริโภค จึงส่งผลไปยังผู้ประกอบการวิชาชีพครู ภาพลักษณ์ครูไปสู่นักบริโภค ทำให้ความเป็นปฐนียบุคคลในตัวครูลดน้อยลง ในขณะที่เดียวกันมีการใช้ครูเกินกว่าบทบาทหน้าที่ หรือใช้ครูไม่ตรงกับความรู้ที่เรียนมา เจ็ด มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ไม่มีการนำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ มาเป็นเกณฑ์ในการพัฒนาวิชาชีพครู และประกอบกับวิชาชีพครูไม่มีบทลงโทษผู้ประกอบการวิชาชีพที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ หรือปฏิบัติไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ครูบางคนจึงประพฤติตนไม่เหมาะสมกับความเป็นครู สร้างความเสื่อมเสียแก่ครูโดยส่วนรวม แปด ครูประจำการมีแนวโน้มที่ความสามารถด้านความรู้ ทางวิชาการ การถ่ายทอดความรู้ เจตคติต่อความเป็นครูอาชีพลดลง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 2) และจากการสัมมนา เรื่องการยกระดับมาตรฐานข้าราชการครู การปรับปรุงระบบการรับรองวุฒิและการพัฒนาข้าราชการครูที่ไม่มีวิชาชีพครู ได้สรุปผลการ

สัมมนาดังนี้ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการครู ควรจะรับเฉพาะผู้ที่มีวุฒิก่อนหน้านั้น หากจำเป็น ต้องรับบุคคลผู้ไม่มีวุฒิต่างครู ควรจัดให้บุคคลเหล่านี้ให้มีการศึกษา หรือฝึกอบรมวิชาชีพครูไม่น้อยกว่า สิบห้า หน่วยวิชา การจัดให้ข้าราชการครูที่บรรจุจากผู้ไม่มีวุฒิต่างครูเข้ารับการศึกษา ฝึกอบรมวิชาชีพครูนั้น ควรดำเนินการร่วมกันระหว่างสถาบันผลิตครู และกรมเจ้าสังกัด ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ให้ข้าราชการครูที่ยังไม่มีวุฒิต่างครูเข้ารับการศึกษา ฝึกอบรมด้วย ส่วนข้าราชการครูที่มีวุฒิต่างครูควรมีการทดสอบความรู้ หรือประเมินตนตามช่วงระยะเวลา 5, 10, 15 ปี ควรมีการศึกษา ฝึกอบรมพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องเป็นระยะไปโดยสม่ำเสมอ การเลื่อนและแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งครูให้ เป็นตำแหน่งอาจารย์นั้น ขอให้เลื่อนได้เฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาขึ้นไปเท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. 2531 : 13)

ครูสถาบันฐานของครุวิชาชีพครู ได้ตระหนักถึงปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และมองเห็นความสำคัญในการกำกับดูแลบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสมกับที่ วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูขึ้น โดยยึดแนวคิดและความเชื่อที่ ว่า เพื่อให้ครู และบุคลากรอื่นดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของ การศึกษาและตามความคาดหวังของสังคม เกณฑ์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นเกณฑ์ของการปฏิบัติงาน เกณฑ์แต่ละข้อกำหนดลักษณะของการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูที่นำไปสู่ ผลสำเร็จของบุคลากรทางการศึกษา มี สิบสอง มาตรฐาน ดังนี้ มาตรฐานที่หนึ่ง ปฏิบัติกิจกรรม ทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ มาตรฐานที่สอง ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน มาตรฐานที่สาม มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่สี่ พัฒนาแผนการสอน ให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง มาตรฐานที่ห้า พัฒนาสื่อ การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานที่หก จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดย เน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน มาตรฐานที่เจ็ด รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็น ระบบ มาตรฐานที่แปด ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน มาตรฐานที่เก้า ร่วมมือกับผู้อื่นใน สถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ มาตรฐานที่สิบ ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน มาตรฐาน ที่สิบเอ็ด แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา มาตรฐานที่สิบสอง สร้างโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 66)

การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองโดยภาพ รวม ในด้านบุคลากร พบว่า ครูมีปัญหาการปฏิบัติงานในด้านการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้ หลักสูตร การจัดครูเข้าสอนให้ตรงกับวิชาเอกหรือตามความรู้ความสามารถ การจัดอบรมครูที่ สอนรายวิชาต่าง ๆ การจัดการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

การจัดหนังสือในห้องสมุดยังไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย การส่งเสริมให้ครูทุกคนทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมให้ครูทุกคนได้อบรมเพื่อพัฒนาตนเองอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาวิชาชีพครูไม่เป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง. 2544 : 10) จากที่กล่าวมาเป็นสาเหตุสำคัญส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ กล่าวคือความไม่พร้อมเข้าชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนก่อนระดับประถมศึกษาพบว่าอยู่ในอัตราร้อยละ 3.46 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาต่ำในบางกลุ่มได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และภาษาไทย ซึ่งโดยเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 70 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง. 2544 : 11) เมื่อพิจารณาอัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนในปีการศึกษา 2544 ก็อยู่ในอัตราที่ต้องปรับปรุงเช่นเดียวกัน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซ้ำชั้นในอัตราร้อยละ 7.91 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซ้ำชั้นในอัตราร้อยละ 4.29 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซ้ำชั้นในอัตราร้อยละ 2.30 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซ้ำชั้นในอัตราร้อยละ 2.50 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซ้ำชั้นในอัตราร้อยละ 3.04 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซ้ำชั้นในอัตราร้อยละ 1.25 จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงเป็นปัญหาเนื่องมาจาก การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองยังไม่เข้าเกณฑ์มาตรฐานที่พึงประสงค์ เป็นสาเหตุสำคัญส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานของครูนั้นมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และมีผลต่อความศรัทธาของผู้ปกครองนักเรียนด้วย หากครูสามารถปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ เชื่อว่าจะสร้างความศรัทธาให้กับสังคมได้ และเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องเข้าใจในการปฏิบัติงานของครู เพื่อการทํานายการปฏิบัติงานในอนาคต การชี้แนะและการควบคุมการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อการทํานายการปฏิบัติงานของครูให้เป็นไปตามที่พึงประสงค์ของโรงเรียนและสังคม (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง. 2544 : 12)

ผู้ทำการศึกษาค้นคว้าในฐานะเป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติและพัฒนาข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานที่วางไว้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และ ขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานการผลิตครู ใช้ครู องค์กรวิชาชีพครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการผลิต พัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติงานของ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูตาม เกณฑ์มาตรฐานของคุรุสภา 12 มาตรฐาน ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2545 : 1- 66)
 - มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
 - มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
 - มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
 - มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอน ให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
 - มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
 - มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
 - มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
 - มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
 - มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ปีการศึกษา 2545 จำนวน 932 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้จากการสุ่มกลุ่มประชากรตามตารางสัดส่วนของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 269 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของข้าราชการครู ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน

3.1.1 เพศ จำแนกเป็น

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น

3.1.2.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.2.2 ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

3.1.3 ขนาดโรงเรียน จำแนกเป็น

3.1.3.1 ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน

3.1.3.2 ตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม คือการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ประกอบด้วย 12 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตาม ศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอน ให้สามารถปฏิบัติ ได้เกิดผลจริง

- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
- มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน ปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู แตกต่างกัน
2. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู แตกต่างกัน
3. ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน ปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติงาน หมายถึง การดำเนินงานไปตามระเบียบแบบแผนหรือการกระทำ เพื่อให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
2. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู หมายถึง ข้อกำหนดในด้านการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน ในหน้าที่ครูสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูที่คุรุสภากำหนดไว้ ตาม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 19 กรกฎาคม 2539
3. ข้าราชการครู หมายถึง ข้าราชการครูในสายงานฝ่ายปฏิบัติงานสอน ซึ่งปฏิบัติงาน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง
4. ปฏิบัติการกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่ องค์การหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น
5. ตัดสินใจปฏิบัติการกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน หมายถึง การเลือก ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมเสริมความรู้ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้ สอดคล้องสัมพันธ์โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็ม ความสามารถ ของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุดตามความถนัด ความสนใจ ความ ต้องการ โดยการวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการ สอนที่จะให้ผลดีกว่าเดิม
7. พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน หรือบันทึกการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไป ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้
8. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การหาวิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการ ผลิต คิดค้น เลือกใช้ และปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียน การสอนทุกประเภทให้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุด ประสงค์ของการเรียนรู้
9. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความ

แตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยม และนิสัยในการปฏิบัติเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

10. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัยและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องสัมพันธ์กันที่ได้จากการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

11. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติ และปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยวาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูสุภาพเสมอ ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

12. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญในการรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและร่วมรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

13. ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน หมายถึง การตระหนักในความสำคัญรับฟังความคิดเห็นยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

14. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้น สืบเสาะ จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสภาพการของสังคมทุกด้านเพื่อใช้ประกอบในการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

15. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกเวลาและทุกสถานที่จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายจนสามารถทำให้ผู้เรียนเก็บเกี่ยวความรู้ให้ตนเองได้ทุกสถานการณ์

16. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ข้าราชการครู ได้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง แบ่งออกเป็น ประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี และประสบการณ์ในการทำงาน ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

17. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การแบ่งจำนวนห้องเรียนตามเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารของคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ซึ่งกำหนดให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนห้องเรียน ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน ไม่มีผู้ช่วยผู้บริหาร และโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนห้องเรียน ตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไปให้มีผู้ช่วยผู้บริหารได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ในบทนี้ จะกล่าวถึง การบริหาร การบริหารการศึกษา การปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งจะได้แยกกล่าวรายละเอียดตามลำดับดังนี้

การบริหาร

การบริหาร เป็นการกระทำกิจกรรมร่วมกันของมนุษย์เพื่อประโยชน์ต่อกลุ่มของตน ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Administration มีนักการศึกษาและนักบริหารให้ความหมายไว้ดังนี้

การบริหาร หมายถึง การจัดดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยใช้ปัจจัยทรัพยากรการบริหารอันได้แก่ คน วัสดุ เงิน และวิธีการจัดการต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาริธา. 2541 : 5) และชาญชัย อาจินสมาจาร (2541 : 39) เสนอแนะว่า การบริหาร คือ ความพยายามที่จะสั่ง แนะและผสมผสานความพยายามของมนุษย์ ซึ่งมีจุดร่วมที่มุ่งสู่ปลายทาง หรือเป้าหมายบางอย่าง การบริหารเป็นกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในองค์กร ซึ่งมีหน้าที่สั่งการให้ความสะดวกในการทำงานของกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันส่วนเฮอร์เช และบลันชาร์ด (พรสุข ตริยะประเสริฐ. 2543 : 16; อ้างอิงมาจาก Hersey and Blanchard. 1932 : 3) อธิบายว่า การบริหารคือ การกระทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นและกลุ่ม เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์การมาประกอบตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2543 : 3) ให้ทัศนะไว้ว่าการบริหาร หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองบุคคลขึ้นไปดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบ และใช้ทรัพยากรตลอดจน เทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มคน ร่วมกันดำเนินการโดยผ่านกระบวนการวางแผน การจัดองค์การ และการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน

การบริหารการศึกษา

คำว่า การบริหารการศึกษา เป็นศัพท์บัญญัติในภาษาไทย ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Educational Administration คือสาขาของการบริหารทั่วไป (general administration) ได้ วัฒนาการมาเป็นการบริหารที่มีลักษณะ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

การบริหารการศึกษา คือ การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมและการจัดการเกี่ยวกับงาน ทุกอย่างในโรงเรียนนั้น คือกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เพื่อบุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพ ของสังคม โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งนอกและในโรงเรียน (ภิญโญ สาร. 2526 : 10) ส่วนกิติมา ปริดีติลล (2532 : 4) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง ความพยายามที่จะดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษา อันได้แก่ โรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ ตำราเรียน และอาคารสถานที่ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจน ชาญชัย อาจินสมาจาร (2541 : 39) ได้สรุปว่า การบริหารการศึกษาหมายถึง การใช้อิทธิพล ต่อคนกลุ่มที่หนึ่ง คือนักเรียนเพื่อให้มีความเจริญของงามสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยการใช้ กลุ่มคนที่สอง ซึ่งได้แก่ ครู ในฐานะตัวแทนดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การที่คณะบุคคลร่วมมือกัน ดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาโดยใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ และการจัดการ เพื่อพัฒนาบุคคลและผู้เรียน ให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมเป็นคนดี มีคุณภาพ ตามที่ พึงปรารถนาของสังคม

การปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาเป็นการปรับปรุงการศึกษาให้เป็นที่ไปในแนวทางที่ถูกต้องให้เหมาะสม กับเหตุการณ์และยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ได้มีนักการศึกษาและนักปฏิรูปการศึกษาให้ทัศนะ ไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การยกเครื่องทางปัญญา การสร้างความเข้มแข็งทาง ปัญญาในทุกส่วนของสังคมอย่างก้าวกระโดดโดยเร็ว โดยจัดระบบการดำรงชีวิตร่วมกันได้อย่าง

สมดุล ทั้งทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง และการพัฒนาสถาบันต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นสังคมที่สันติสุข (ประเวศ วะสี. 2539 : 2) อันมีสาระคล้ายคลึงกับความเห็นของ ลีปปนนท์ เกตุทัต (2539 : 3) ได้เสนอความเห็นว่าการปฏิรูปการศึกษาจะต้องรื้อระบบ กระบวนการศึกษา และปรับโครงสร้างให้สอดคล้องกันไปให้ทุกคนในชุมชนและสังคมพึ่งตนเองได้ มีความมั่นใจ มีความภูมิใจ มีศักดิ์ศรีแข่งขันและร่วมมือ ได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาคมโลกได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชิต ภิบาลแทน และชวลีพร สุสุวรรณ (2541 : 293) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาเป็นการปรับปรุงการศึกษาให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควรหรือปรับปรุงให้เหมาะสมกับเหตุการณ์และยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป เช่นเดียวกับ สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2542 : บทนำ) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษา เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทั้งในเชิงความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติ ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ความร่วมมือ และภาวะการเป็นผู้นำในการดำเนินงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง วันชัย ดนัยตโมนุท (2543 : 11) กล่าวเพิ่มเติมว่า การปฏิรูปการศึกษา คือการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาที่ดีมีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถผลิตคนที่มีคุณภาพและเป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และความต้องการของสังคม

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ส่วนต่าง ๆ ของระบบการศึกษาอย่างละมุนละม่อม และเป็นขั้นตอน เพื่อบังเกิดผลทางการศึกษาที่พึงประสงค์ของสังคม ได้แก่ ระบบการบริหาร ระบบหลักสูตร ระบบการเรียนการสอน และระบบผู้ประกอบวิชาชีพ

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการพุทธศักราช 2539 – 2550

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หมายถึง การปรับปรุงการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการเลือกสรร เปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติม แนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิม ด้วยความคาดหวังว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่เดิม ให้เบาบางลงหรือหมดไป และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงจุดหมายความเป็นเลิศทางการศึกษา ในปี พุทธศักราช 2550

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2542 : 6) กล่าวว่า จุดหมายของการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ประชาชนไทยมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพัฒนาประเทศชาติให้สามารถอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นโดยผู้ผ่านการศึกษแต่ละคนจะมีความสามารถและคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือเป็นผู้มีสุข

ภาพอนามัยดีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีความสามารถในการคิด เป็นผู้ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้ เป็นผู้มีความสามารถในทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ และอดทน ร่วมมือกับผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมไทยและความเหมาะสมของการศึกษาแต่ละระดับ

แนวทางการปฏิรูปการศึกษามีแนวทางในการดำเนินงานสี่ด้าน คือ ด้านที่หนึ่ง การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา มุ่งกระจายอำนาจเพื่อให้สถานศึกษามีอำนาจตัดสินใจด้านการบริหารและการจัดบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในท้องถิ่นมากที่สุด พัฒนาองค์กรรองรับการกระจายอำนาจในระดับจังหวัดให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และเอกชน ด้านที่สอง การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาเร่งรัดให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับจัดการศึกษาให้มีมาตรฐาน คุณภาพทัดเทียมกันและให้กระจายการจัดการบริหารครอบคลุมทุกพื้นที่ ด้านที่สาม การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเร่งปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกประเภททุกระดับ ด้านที่สี่ การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา เร่งปฏิรูประบบการผลิตการสรรหาและการพัฒนาครูทั้งทำการสอนในสถานศึกษาของรัฐ และเอกชนอย่างครบวงจร รวมทั้งพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จากข้อบ่งชี้ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แนวทางการปฏิรูปการศึกษาคือ การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการทำงานของกระทรวงศึกษาธิการทั้งระบบ ตั้งแต่ระบบบริหารการศึกษา โรงเรียนและสถานศึกษา หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการศึกษามีคุณภาพผู้เรียนมีคุณภาพและมาตรฐานสูงในระดับสากลสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

การปฏิรูปวิชาชีพครู ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญยิ่ง เพราะครูเป็นตัวการที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ในสถานการณต่าง ๆ ปัญหาสำคัญของครูต่อการศึกษาคือ ปัญหาวัฒนธรรมในการทำงานทั้งความคิดความเชื่อ และวิถีการทำงาน โดยยึดเอาตัวครูเป็นหลัก (teacher centered) ผลผลิตที่ออกมาจึงทำให้เด็กจำเก่ง แต่คิดไม่เป็น วิเคราะห์ไม่เป็น ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบครบถ้วนกระบวนการของการพัฒนา เพื่อเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการทำงานที่

สามารถสร้างเด็กยุคใหม่ให้มีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีคุณธรรมจริยธรรม เหมาะสมกับสังคมไทย และมีทักษะความรู้ได้มาตรฐานสูงในระดับสากล ซึ่งมีขอบข่ายของการพัฒนาตามหมวด 7 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ว่าด้วยครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล ให้ทันสมัย การผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา แผนการดำเนินการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจะได้แยกกล่าวตามลำดับดังนี้

การพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลให้ทันสมัย

การพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลให้ทันสมัยนั้น ระบบแรกกล่าวถึงระบบการสรรหาบุคคลมาเป็นครู สาระสำคัญคือ ระบบการสรรหาบุคคลมาเป็นครูควรมีความหลากหลาย เช่น คัดเลือกบุคคลทั่วไปมาเป็นครูหรือวิชาชีพการพิเศษ เช่น การคัดเลือกนักเรียนทุนประเภทต่าง ๆ ระบบสรรหาต้องกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา หรือผู้ใช้ครูเป็นผู้ดำเนินการ โดยองค์กรกลางบริหารงานบุคคลจะเป็นผู้กำหนดเกณฑ์กลาง การสรรหาครูดี และวิธีการประเมินครูให้ได้ครูดีตามเกณฑ์การสรรหา ทั้งให้นำวิธีการทางเอกชนมาใช้ในกระบวนการสรรหา คัดเลือกบุคคลมาเป็นครูให้มากขึ้นเมื่อได้บุคคลมาเป็นครูแล้ว มีระบบการทดลองปฏิบัติราชการที่เข้มแข็งมีระยะเวลา 2 ปี ระหว่างทดลองจัดให้มีระบบครูพี่เลี้ยง (moritoring system) และมีการ “ประเมินเพื่อพัฒนา” เป็นระยะ ๆ ส่วนระบบที่สองคือระบบพัฒนาครู จัดให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ให้ได้ครูที่มีมาตรฐานทั้งความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน และมีความสามารถในการถ่ายทอดการสอน สนับสนุนผู้เรียนให้มีความสามารถเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีทักษะปฏิบัติที่มีมาตรฐานสูง มีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม รู้จักรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย (สุชาติ สังข์รุ่ง. 2543 : 31) ซึ่งมีสาระสำคัญของระบบพัฒนาครูดังนี้

สาระสำคัญของระบบพัฒนาครูประกอบด้วย หนึ่ง ให้กระจายอำนาจการพัฒนาครูในเขตพื้นที่ และสถานศึกษาเพราะเป็นผู้ใกล้ชิดชิดครู และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 สอง มีนโยบายและแผนพัฒนาครู ทั้งในระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สาม กำหนดเกณฑ์กลางมาตรฐานวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาครู สี่ การพัฒนาครูต้องสร้างความเข้มแข็งทั้งเนื้อหาวิชาที่จะสอนและความสามารถในการเป็นครู รวมทั้งพัฒนาวิชาชีพครูด้วย ห้า ต้องมีระบบให้ครูถือว่าการพัฒนาเป็นหน้าที่ของตนเอง พร้อมทั้งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัดและผู้บังคับบัญชาทุกระดับที่จะต้องกระตุ้นส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูได้มี

การวิจัยในชั้นเรียน หก การพัฒนาครูต้องเป็นระบบต่อเนื่อง และได้มาตรฐานแก้ปัญหาคุณภาพครูในปัจจุบันตอบสนองความต้องการในอนาคต เจ็ด การพัฒนาครูต้องเชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ เช่นระบบการผลิต ระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ โดยใช้การพัฒนาเป็นระบบแทรกแซง การพักและเพิกถอนใบอนุญาตฯ ในกรณีไม่ได้รับการพัฒนาตามที่กำหนดหรือพัฒนาไม่ได้มาตรฐานแปด การพัฒนาครูให้ใช้รูปธรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับปัญหาความต้องการ เก้า ต้องมีการประเมินคุณภาพครูเป็นระยะ มีระบบการรายงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลวางแผนและประกันคุณภาพครู สิบ จัดระบบสิ่งจูงใจ เช่น จัดตั้งกองทุนพัฒนาครู กองทุนส่งเสริมครูที่ระบบสะสมหน่วยกิต การฝึกอบรม เพื่อประโยชน์ในการเพิ่มพูนคุณวุฒิสูงขึ้น หรือเพิ่มเงินเดือน ค่าตอบแทน สิบเอ็ด จัดสร้างครูแกนนำ ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ และให้ครูเหล่านี้ขยายเครือข่ายครูต้นแบบให้กว้างขวาง สิบสอง ดึงทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาครู สิบสาม จัดสรรงบประมาณในการจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู และกองทุนส่งเสริมครู สิบสี่ ให้มีระบบกำกับ และรายงานผลการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และใช้ผลการพัฒนาเพื่อประโยชน์ในด้านการบริหารงานบุคคล (สุชาติ สังข์รุ่ง. 2543 : 31 – 32)

ส่วนวิไล ตั้งจิตสมคิด (2544 : 91) กล่าวว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างการจัดระบบบริหารจัดการ และการจัดระบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา จะมีผลบังคับใช้ในปี พุทธศักราช 2545 ครูผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา ควรได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และมีความมั่นใจในการดำเนินงานตามแนวปฏิรูปการศึกษา สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) จึงได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงการพัฒนา โดยขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมไปถึงการเตรียมความพร้อม ผู้นำชุมชน และผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในอนาคตจะมีบทบาทที่สำคัญในการจัดการศึกษาด้วย

จากที่ขอขยายที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ดังนี้ สำหรับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องนั้น ในระยะต่อไปเสนอให้มีการตั้งสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (สคบศ.) มีสถานภาพเป็นองค์กรมหาชน เพื่อรับผิดชอบในการกำกับดูแล ส่งเสริมการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา

เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง จำเป็นจะต้องปรับปรุงระบบการผลิตบุคลากรด้วย จึงเสนอให้มีการปฏิรูปสถาบันผลิตครูและปรับหลักสูตรการผลิตครูที่สำคัญได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการศึกษา เป็นหลักสูตร 5 ปี การ

พัฒนาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน 1 ปี หลักสูตรปริญญาโททางด้าน การสอน สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาอื่นที่มีความประสงค์จะประกอบวิชาชีพ ครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการบริหาร สำหรับผู้ที่ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ บริหารการศึกษา รวมทั้งให้มีการปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนในสถาบันผลิตครู เพื่อ พัฒนาคุณภาพครูและการเรียนการสอนควบคู่ไปด้วย (สุชาติ สังข์รุ่ง. 2543 : 31-32)

และสงบ ลักษณะ (2543 : 39 – 40) ได้กล่าวถึงกระบวนการผลิตครูว่า ควรมีสาระ สำคัญของการดำเนินงานดังนี้ หนึ่ง ปฏิรูปโครงสร้างหลักสูตรคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ยึด มาตรฐานครูเก่ง ครูดีมีความรอบรู้อย่างกว้างขวางในวิทยาการที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถเชิง กระบวนการที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ครูในสถานการณ์ชีวิตจริง และมีเจตคติค่านิยมของ ความเป็นครูดี ครูมืออาชีพ หลักสูตรอาจมีความหลากหลาย ทั้งหลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตร 5 ปีที่ให้ผู้เรียนได้ปริญญาครุศาสตร์ และปริญญาตรีสาขาอื่น หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพครูที่ต่อยอด 1 ปี หรือ 2 ปี สำหรับผู้จบปริญญาตรีสาขาอื่นแล้ว ปรารถนาจะเป็นครู รวมถึงหลักสูตรเฉพาะกิจระยะสั้นสำหรับฝึกอบรมครูประจำการในเรื่องที่เข าขาดแคลนและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู สอง ปฏิรูปการรับนักเรียนครู จะรับนักเรียนใหม่จำนวนที่สอดคล้องกับแผนความต้องการครู ค้นหาผู้มีแววแห่งการเป็นครูตั้งแต่ ผู้นั้นยังเป็นนักเรียนมัธยมศึกษา ที่มีคุณลักษณะเก่งทางการสื่อสาร ชอปร่วมกิจกรรมเพื่อส่วน รวมพอใจในการถ่ายทอดความรู้ความคิดให้กับผู้อื่น และมีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้คน การรับ นักศึกษาครูรุ่นใหม่ควรมีการจูงใจด้วยการรับประกันการมีงานทำ มีผลตอบแทนสมเกียรติความ เป็นครูดี และมีทุนการศึกษาให้ได้คนเก่งคนดีมาเลือกเรียนเป็นครู สาม ปฏิรูปกระบวนการเรียน ยึดตามแนวพระราชดำรินโยบายโครงการส่วนพระองค์ คือ ค้นให้พบ ทดลองให้ได้ผล และสาธิตให้ เห็น ยึดกระบวนการเรียนรู้แบบองค์รวม ให้โอกาสได้ฝึกกระบวนการคิด การวิเคราะห์และ การแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง สี่ ปฏิรูปบทบาทของคณาจารย์ในสถาบันการผลิตครูให้ คณาจารย์ปฏิบัติการเป็นครูเก่ง ครูดี ครูมีความสุขเป็นแบบอย่างสมกับเป็นครูของครู อาจารย์ พอใจดำเนินการวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอและมีลักษณะเป็นกัลยาณมิตร ห้า ปฏิรูประบบสื่อและเทคโนโลยีคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ผ่านทางศูนย์วิทยบริการที่ช่วยส่งเสริม การเรียนรู้จากระบบข้อมูลข่าวสาร และใช้ระบบเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน หก ปฏิรูป ระบบฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้ผสมผสานระหว่างการฝึกในระหว่างศึกษาปริญญาตรี เช่น จัดระบบฝึกสอน 1 ภาคเรียนที่เรียกว่า Internship และระบบการฝึกปฏิบัติทดลองปฏิบัติงานครู หลังจบปริญญาตรีอีก 2 ปี เรียก Externship เจ็ด ปฏิรูประบบบริหารการจัดการในการเพิ่ม

ประสิทธิภาพและควบคุมคุณภาพในกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวประกันคุณภาพ การศึกษา มีระบบการประเมินมาตรฐานคุณภาพวิชาชีพครูอย่างแท้จริง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นใน คุณภาพของผลผลิตของสถาบันการผลิตครู

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ ดังนี้ การผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง การปฏิรูปโครงสร้างการผลิต การสรรหา การคัดเลือก บุคคลที่เข้ารับการศึกษาใน สถาบันการผลิตครู พร้อมทั้งมีระบบการประเมินมาตรฐานคุณภาพวิชาชีพครูอย่างแท้จริงเพื่อ สร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพผลการผลิตครู พัฒนาคุณภาพครูและการจัดการสอนให้มีประสิทธิ ภาพยิ่งขึ้น

แผนการดำเนินการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา

คนไทยและสังคมไทยในอนาคตต้องมีความสามารถ “มุ่งก้าวมัน รู้ทันโลก” และ สามารถก้าวไปสู่ “สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้” ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธ ศักราช 2542 หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องมีสิทธิ พลต่อการพัฒนาครูและวิชาชีพครู ตั้งแต่มาตรา 52-57 ดังนี้ หนึ่ง ให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับ การเป็นวิชาชีพชั้นสูง สอง ให้มีองค์กรวิชาชีพทำหน้าที่กำกับดูแลผู้ที่อยู่ในวิชาชีพครูและบุคลากร ทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ สาม ให้ผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีรายได้เพียงพอ และเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ สี่ ให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการ ครู โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษา ห้า ให้มีกฎหมาย ว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกี่ยวอื่น สำหรับข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีรายได้เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ หก ให้มีการระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและยกย่องเชิดชู เกียรติผู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา (วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2544 : 90)

ภารกิจในการปฏิรูปหมวด 7 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 สามารถกำหนดเป็นแผนงานได้ดังนี้ หนึ่ง แผนผลิตครู สอง แผนพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษา สาม แผนจัดทำฐานข้อมูลและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพ สี่ แผนการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ห้า แผนการดำเนินการ ตอบแทนและยกย่องครู หก แผนการจัดระบบประกันคุณภาพครู (สุชาติ สังข์รุ่ง. 2543 : 34)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การปฏิรูปวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญยิ่งของการปฏิรูปการศึกษา แม้ว่าหากยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อและวิถีการทำงานของครูจากเดิมที่ยึดครูเป็นสำคัญแล้ว เปลี่ยนเป็นให้ยึดมั่นปฏิบัติตามหลักของการเรียนรู้ที่มุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญได้ คุณภาพที่จะเกิดแก่เยาวชนไทยก็จะบรรลุผลได้อย่างดียิ่ง

การประกอบวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพื่อยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง และมีองค์วิชาชีพ จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

หนึ่ง ให้มี “สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา” เป็น “องค์กรวิชาชีพ” ในกำกับของกระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดำเนินงานในรูปแบบ “สภาวิชาชีพ” ทำหน้าที่กำกับมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพิกถอนและพักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ รวมทั้งรับรองหลักสูตรการผลิตครู พัฒนาการ และบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันผลิตครู สภาครูและบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าว จัดตั้งโดยยึดหลักการสำคัญ คือ เอกภาพในการรักษามาตรฐานวิชาชีพ เน้นหลักการปกครองตนเองของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยไม่มีวัตถุประสงค์ในการระดมทุนหรือหากำไร มีสำนักงานเลขาธิการสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่บริหารกิจการ และเป็นฝ่ายเลขานุการให้กับสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

สภาครูและบุคลากรทางการศึกษาจะมีคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพครูและคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพบริหารการศึกษาทำหน้าที่ตรวจสอบและเสนอความเห็นต่อสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยที่คณะกรรมการทั้ง สาม ชุด ประกอบด้วย กรรมการผู้แทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการที่มาจากวิชาชีพ ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ สาม ปี ไม่เกิน สอง วาระติดต่อกัน

สอง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ในระยะแรกกำหนดให้มี สอง ประเภท คือ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา ในระยะยาวสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาอาจกำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเฉพาะสาขาวิชาชีพและใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาอื่นได้

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ผู้มีสิทธิขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมี สอง กรณีคือ กรณีบุคลากรประจำ กรณีครูบรรจุใหม่

กรณีบุคลากรประจำ จะต้องมีความสมบัติดังนี้

หนึ่ง มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือปริญญาตรีสาขาอื่นที่ ก.ค.รับรอง ให้บรรจุเป็นข้าราชการครู และมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า สอง ปี หรือ

สอง มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือปริญญาตรีสาขาอื่นที่ ก.ค. รับรอง ให้บรรจุเป็นข้าราชการครู แต่มีประสบการณ์สอนไม่ถึง สอง ปี จะได้รับใบอนุญาตปฏิบัติการสอนเป็นการชั่วคราว ไปจนกว่ามีประสบการณ์ครบ สอง ปี จึงจะได้รับใบประกอบวิชาชีพครู หรือ

สาม มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาอื่นที่มีสาขา ที่ ก.ค. รับรองให้บรรจุ เป็นข้าราชการครูหรือมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีจะได้รับใบอนุญาตปฏิบัติการสอนเป็นการชั่วคราว และจะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเมื่อได้พัฒนาตามเงื่อนไขภายใน ห้า ปี ดังนี้

ประการที่หนึ่ง สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางการศึกษาหรือสาขาอื่นที่ ก.ค. รับรอง ให้บรรจุเป็นข้าราชการครู หรือสำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน หรือผ่านการ ประเมินประสบการณ์และผลงานที่มีคุณค่าเทียบเคียงคุณวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาตาม หลักเกณฑ์ที่องค์การวิชาชีพกำหนด และ

ประการที่สอง มีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า สอง ปี

กรณีครูบรรจุใหม่ จะต้องมีความสมบัติดังนี้

ต้องมีวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตรใหม่ และปฏิบัติการสอนใน สถานศึกษาที่องค์การวิชาชีพรับรองอย่างน้อย หนึ่ง ปี และผ่านการประเมินการสอนตามหลัก เกณฑ์และวิธีการที่องค์การวิชาชีพกำหนด (วิไล ตังจิตสมคิด. 2544 : 91-93)

จากขอบข่ายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประกอบวิชาชีพครูและบุคลากร ทางการศึกษา คือการเสนอให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการ ศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพื่อยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นวิชา ชีพชั้นสูง และมีองค์การวิชาชีพ

การพัฒนาตัวครูด้านการจัดการเรียนรู้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน

การที่ครูต้องการพัฒนาตนเองให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทั้ง สิบสอง มาตรฐาน นั้นเพื่อให้ครอบคลุมสาระสำคัญทั้ง สิบสอง มาตรฐาน ครูควรเริ่มพัฒนามาตรฐานที่ดี (พัฒนา แผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง) เพราะว่า “แผนการสอน” เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้

การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้น ครูจึงควรมีการพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริงเป็นอันดับแรก (นุรักษ์ สิงห์ศิลป์. 2542 : 22)

นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงแผนการสอนว่า “แผนการสอนที่ดีควรเป็นแผนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และเน้นกระบวนการ” (วัฒนาพร กระจับทุกข์. 2542 : 12)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนา “ผู้เรียน” ให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เพราะฉะนั้น ครูต้องพัฒนาแผนการศึกษาดังนี้

การเลือกเฟ้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน (เข้าสู่การพัฒนามาตรฐานที่หก)

การเลือกเฟ้นเพื่อให้ได้กิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับเด็ก และเหมาะสมกับเด็กแต่ละกลุ่ม ครูต้องศึกษาหาความรู้ทางวิชาการ ในเนื้อหาสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่น เข้าร่วมอบรมสัมมนา ศึกษาจากตำราวิชาการ ฯลฯ (เข้าสู่การพัฒนามาตรฐานที่ หนึ่ง, สอง, สาม, สิบเอ็ด)

การใช้สื่อที่หลากหลายและต้องมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ (เข้าสู่การพัฒนามาตรฐานที่ห้า)

การจัดทำแผนการสอน ครูจะต้องขอความร่วมมือจากผู้รู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา และให้คำปรึกษาเพื่อนครูในสิ่งที่เรารู้จักจะเกี่ยวกับแผนการสอนหรืออื่น ๆ เมื่อปฏิบัติเช่นนี้อย่างสม่ำเสมอ ครูจะได้ความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำมาประยุกต์ใช้พัฒนางานของตนเองได้ (เข้าสู่การพัฒนามาตรฐานที่เก้า และสิบ)

การเรียนการสอนแต่ละครั้งต้องมีการวัดผลอย่างสม่ำเสมอ เป็นระยะ ๆ อาจจะมีการวัดผลประเมินผลก่อนและหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบและหาประสิทธิภาพของแผนการสอน เพราะฉะนั้น ครูต้องมีการรายงานผลการพัฒนาให้นักเรียนทราบอย่างเป็นระบบ เพื่อนักเรียนจะได้ทราบจุดเด่นจุดด้อยของตนเองส่งผลให้นักเรียนสามารถปรับปรุง แก้ไขจุดบกพร่องของตนเองด้วยตนเองได้ และครูหรือผู้รับผิดชอบก็สามารถหาทางปรับปรุงแก้ไขได้ด้วย (เข้าสู่การพัฒนามาตรฐานที่เจ็ด)

การที่ครูได้พบปะกับท่านผู้รู้ และเพื่อนร่วมงาน เพื่อปรึกษาสอบถามความรู้ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ครูมีพัฒนาการด้านมนุษยสัมพันธ์ เพราะครูต้องปรับตัวให้เข้ากับแต่ละ

คนที่ครูเข้าไปหาให้ได้ ครูควรถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ให้กับผู้เรียนด้วย เช่น ถ้านักเรียนต้องการเรียนรู้ สิ่งใดควรสอบถามหรือปรึกษากับผู้รู้เรื่องนั้นโดยตรง จะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ที่ละเอียดลึกซึ้ง นับเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและผู้ร่วมงานทั่วไป เพราะการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมนั้นต้องมีการปรับตัวเข้าหาสังคม จึงจะอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (เข้าสู่การพัฒนามาตรฐานที่แปด) (นุรักษ์ สิงห์ศิลป์. 2542 : 18)

จากขอบข่ายของเนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ดังนี้ การพัฒนาตัวครูด้านการจัดการเรียนรู้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน เป็นกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพราะผลพวงจากการพัฒนาตัวครูนั้นเป็นการพัฒนาตัวผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติซึ่งจะนำพาการเรียนรู้มุ่งสู่เวทีโลกได้อย่างรู้เท่าทัน ซึ่งถือว่าครูได้พัฒนาตนด้านการจัดการเรียนรู้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานทั้ง สิบสอง เกณฑ์มาตรฐาน

เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

ความหมายของเกณฑ์มาตรฐาน ได้มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และนักการศึกษา ให้ทัศนะเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน ไว้ดังนี้

เกณฑ์ หมายถึง หลักที่กำหนดไว้ ส่วนคำว่า มาตรฐาน หมายถึง สิ่งที่ดีเอามาเป็นหลัก สำหรับเทียบกำหนด กระทรวงศึกษาธิการ ให้ความหมายไว้ว่า มาตรฐานการศึกษาหมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงการส่งเสริมและกำกับดูแลตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2526 : 107,130) ส่วนชาญชัย อัจฉินสมาจาร (2536 : 57) ได้ให้ความหมายไว้ว่า มาตรฐาน หมายถึง หน่วยของการวัดที่สามารถใช้เป็นการอ้างอิงสำหรับประเมินผลสัมฤทธิ์ มาตรฐานจะระบุระดับของการปฏิบัติงานที่พึงประสงค์ นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ มาตรฐาน คือ สภาพที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นสภาพปัจจัย วิธีการดำเนินงานหรือผลผลิตที่มีคุณภาพ สภาพที่พึงประสงค์นี้อาจกล่าวถึงสภาพที่เป็นอุดมคติ แต่จะต้องเป็นเรื่องที่มีโอกาสเป็นจริงได้ และเกณฑ์มาตรฐาน (standard criteria) คือ เครื่องชี้วัดคุณภาพ ส่วน ประสงค์ ภูมิพัทธ์ (2542 : 8) ได้ให้ความหมายไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะว่า เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู หมายถึง ข้อกำหนดของการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ที่คุรุสภากำหนดไว้เป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

วิชาชีพครูเป็นประเภทวิชาชีพชั้นสูงจึงจำเป็นต้องมีสถาบันหรือองค์กรเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์และส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าให้แก่ครูอาจารย์โดยเฉพาะ สถาบันหรือองค์กรที่กล่าวถึงคือ “คุรุสภา” คุรุสภาในฐานะสถาบันวิชาชีพครูและเป็นสภาในกระทรวงศึกษาธิการ ตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติครูพุทธศักราช 2488 ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล ดำเนินการตามเป้าหมายหลัก ดังนี้ ให้ครูได้รับบริการอย่างเสมอภาคทั้งด้านสวัสดิการ วิชาการพิทักษ์ประโยชน์ได้ตรงกับความต้องการของครู และให้มีการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 18) ได้กล่าวว่า ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู หมายถึง การแสดงออกด้วยความชื่นชมและเชื่อมั่นในอาชีพครู ด้วยตระหนักว่าอาชีพนี้เป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคม ครูพึงปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและภูมิใจ รวมทั้งปกป้องเกียรติภูมิของอาชีพครูเข้าร่วมกิจกรรมและสนับสนุนองค์กรวิชาชีพครูเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับผลงานที่เกิดจากครูใช้ความรู้ความสามารถในการสอนและการปฏิบัติตนด้วยความจริงใจตามจรรยาบรรณของครู การปฏิบัติตนอย่างไรจึงถือว่าเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ดังนั้นในการพัฒนาวิชาชีพครู คุรุสภาในฐานะองค์กรวิชาชีพจึงมีความสำคัญมีอิทธิพลทั้งในทางบวกและทางลบต่อการพัฒนาวิชาชีพครู การปฏิบัติงานของครูจะมีคุณภาพและประสิทธิภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับสถาบันขององค์กรนั้นเป็นปัจจัยสำคัญคอยช่วยเหลือ ดังนั้นคุรุสภา ในฐานะองค์กรวิชาชีพครู จึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพขึ้นมาเพื่อให้ครูได้ใช้เกณฑ์ดังกล่าวในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครูและเรียกว่า “เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู”

คณะกรรมการจัดทำเอกสารชุดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา (2533 : 9 – 29) ได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งเน้นถึงคุณลักษณะของครูที่ดี สรุปได้สามด้านดังนี้ ด้านที่หนึ่ง รอบรู้ สอนดี ครูต้องมีความรู้ในวิชาชีพของตน ต้องทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการแนะแนวได้ทุกด้าน จัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสม รวมทั้งสามารถปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันได้ ด้านที่สอง คุณธรรมจรรยาบรรณ ครูต้องมีศรัทธาในวิชาชีพ ตั้งใจใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์ต่อหลักการของอาชีพครู มีความรับผิดชอบในด้านการศึกษา อุทิศตนและเวลาเพื่อนักเรียน ด้านที่สาม มุ่งมั่นพัฒนา ครูต้องรู้จักสำรวจและปรับปรุงตนเอง สนใจศึกษาหาความรู้เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และชุมชน ต่อมาคณะกรรมการวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู กองมาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้ทำการวิจัยและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ให้มีลักษณะเป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนได้ โดย

ได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูฉบับใหม่ มีจำนวนสิบสอง มาตรฐานคือ หนึ่ง ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ สอง ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน สาม มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ สี่ พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง ห้า พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หก จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน เจ็ด รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ แปด ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน เก้า ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ สิบ ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน สิบเอ็ด แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา สิบสอง สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

จากขอบข่ายดังกล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ ดังนี้ เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู หมายถึง ข้อกำหนดที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการของกระบวนการปฏิบัติตน และปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาพุทธศักราช 2537

ในด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาพุทธศักราช 2537 นั้น เกณฑ์มาตรฐานทั้ง สิบสอง ข้อนี้ เป็นเกณฑ์ของการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่ครู มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูให้ครูพัฒนาเด็ก พัฒนาคุณภาพของการศึกษาและพัฒนาสังคมในอนาคต เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นบนพื้นฐานของความเชื่อว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ครูจึงต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นที่น่าสังเกตว่า เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูพุทธศักราช 2537 เป็นเกณฑ์คุณภาพซึ่งกำหนดลักษณะการปฏิบัติงานที่นำไปสู่ผลสำเร็จและประกันคุณภาพของผู้เรียน ครูและผู้บริหารการศึกษาสามารถนำเกณฑ์ไปปฏิบัติได้ทันทีหากครูทุกคนได้สำรวจตนเอง และมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงพัฒนาตนเองได้มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูแล้ว เท่ากับครูทุกคนได้ช่วยกันยกมาตรฐานแห่งวิชาชีพของตนให้สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ครูและวิชาชีพครูมีความมั่นคง มีเกียรติ ศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับ และศรัทธาของสังคมสืบไป

นักวิชาการและผู้รู้ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูหรือคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ไว้หลายประการ จากแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 10 – 22) ได้กำหนดการปฏิบัติงานที่พึงประสงค์ของครูเป็นเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดของแต่ละมาตรฐานตามลำดับดังต่อไปนี้

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งตนเองและวิชาชีพ ในการพัฒนาตนเองนั้น วัชร ฐวธรรม (ม.ป.ป. : บทนำ) และ สมิต อาชวินิกกุล (ม.ป.ป.) มีความเห็นในทำนองเดียวกันว่า ในเบื้องต้นนั้นจะต้องมีความเข้าใจตนเอง เพราะอย่างยิ่งได้มีโอกาสรู้จักตนเองดีขึ้นเท่าไรก็ย่อมจะยิ่งมีความสามารถที่จะตัดสินใจและเลือกสิ่งที่เหมาะสมสำหรับตนเองให้มากยิ่งขึ้น ในการพัฒนาตนเองนั้นจะต้องสำรวจตนเองเป็นต้นว่าด้านบุคลิก ด้านความต้องการ และความรู้ความสนใจ ด้านสุขภาพ รู้จักเพิ่มพูนจุดอ่อนจุดแข็ง เพื่อพัฒนาตนเองต่อไป สุนทร มุสิกฤษี (2535 : 31 – 32) กล่าวว่า ครูควรสำรวจและปรับปรุงตนเองสนใจ ใฝ่รู้ และศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ อยู่เสมอ รู้จักเพิ่มพูนวิทยฐานะของตนเอง คิดค้นและทดลองใช้วิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และประโยชน์ต่อชุมชน ส่วนสายหยุด จำปาทอง (2532 : 24 – 25) ได้แสดงทัศนะว่า ครูควรมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในอาชีพครู ศึกษาหาความรู้และปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความคิดเป็นของตนเอง เพื่อประโยชน์ในการสอน การแสดงความคิดเห็นหรือให้ความรู้ใหม่ ๆ ต่อผู้เรียน สำหรับ จิตทิพร ประสิทธิ์พร (สุกพล วงสินธุ์. 2536 : 47 ;อ้างอิงมาจาก จิตทิพร ประสิทธิ์พร. 2535) กล่าวเพิ่มเติมว่า ครูเป็นผู้มีความรอบรู้ โดยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อจะนำความรู้เหล่านั้นมาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม สมบูรณ์ โพธิยะ (2537 : 15 – 16) ได้เสนอแนะเพิ่มเติมในฐานะผู้รับผิดชอบในการพัฒนาครูว่า ครูต้องมีทักษะ มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ต้องเข้าใจหลักการจุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร อย่างถ่องแท้ เปิดโอกาสให้ครูได้ พบกับเพื่อนร่วมงานจากที่ต่าง ๆ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแนวปฏิบัติ ตลอดจนการได้รับความรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญการ ควรให้ครูทุกคนได้รับการอบรม ประชุมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดเนื้อหาสาระของการอบรมดำเนินการให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของชาติ และความต้องการของท้องถิ่น ก็จะช่วยให้เกิดการพัฒนาคณาจารย์อย่างต่อเนื่องและทั่วถึงเป็นที่น่าสังเกตว่าแนวทางปฏิรูปทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการพุทธศักราช 2539 – 2550 ในส่วนของการปฏิรูปบุคลากรทางการศึกษา ข้อสาม ได้มีมาตรการให้ครูทุกคนได้เพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งถึงและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี โดยในทุกสองปี ต้องผ่านการอบรมอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ทั้งการอบรมของกระทรวงศึกษาธิการและหรือกรมต้นสังกัด และการอบรมของสถาบันอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีวุฒิบัตรรับรองให้อีก ตลอดจนการอบรมประชุมทางไกล การเข้าร่วมประชุมสัมมนา และการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ

ซึ่งถือเป็นผลการปฏิบัติงานส่วนหนึ่งของครูด้วย นอกจากนี้ ครูยังต้องเป็นผู้ที่ต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมออีกด้วย เพื่อความทันสมัย ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การเข้าร่วมประชุมสัมมนา การศึกษาต่อ การอ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร จากการสัมมนา เรื่องการยกระดับมาตรฐานข้าราชการครู โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ด้วยความร่วมมือของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาและองค์การค้ำคุรุสภา เมื่อ วันที่ 30 กันยายน 2531 ณ ห้องประชุมคุรุสภา ได้สรุปผลการสัมมนาไว้ว่า การจะบรรจุบุคคลเข้ารับราชการครู ควรรับเฉพาะผู้ที่มีวุฒิทางครูเท่านั้น หากมีความจำเป็นต้องรับจากผู้ที่มีวุฒิทางวิชาชีพอื่นในบางสาขาที่ขาดแคลน ควรให้มีการศึกษาฝึกอบรมวิชาชีพครูเพิ่มเติม และระดับวุฒิของผู้ที่จะเข้ารับราชการครู ควรมีวุฒิปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ เพื่อเป็นการยกมาตรฐานวิชาชีพครู

หากมีความจำเป็นที่ต้องรับบุคคลผู้ไม่มีวุฒิทางครูเข้ารับราชการครูควรจัดให้บุคคลเหล่านี้ได้มีการศึกษาหรือฝึกอบรมวิชาชีพครูเพิ่มเติม ตามหลักสูตรดังนี้ หนึ่ง หลักและวิธีการสอน และการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ สอง จิตวิทยาการศึกษา สาม เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา สี่ การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ ห้า วิธีสอนทั่วไปและวิธีสอนเฉพาะวิชา หก พื้นฐานการศึกษาปรัชญา และคุณธรรมสำหรับครู ดังนั้นควรจัดไม่ต่ำกว่าสิบห้าหน่วยกิต (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. 2531 : 12 – 15)

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 10 –11) บันทึกว่า ครูควร ศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และสื่อต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ควรจัดทำและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์การหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดทำขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 30) อธิบายไว้ดังนี้ การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์การหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดทำขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนาและการประชุมปฏิบัติการ โดยทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

คุรุสภายังหวังว่าเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภาพุทธศักราช 2537 นี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาครูไปสู่มาตรฐานที่สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ครูและวิชาชีพครูมีความมั่นคง มีเกียรติศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของสังคม จึงได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูในการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูเป็นระดับคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง แสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง การศึกษาเอกสาร ตำรา และสื่อต่าง ๆ

สอง การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาชีพครู

คุณภาพระดับสอง มีบทบาทในการพัฒนาวิชาชีพ โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง การเป็นสมาชิกและเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร สมาคมชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู นอกเหนือจากที่ทางราชการจัดตั้ง

สอง การเป็นผู้นำหรือการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพครู

สาม การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ

คุณภาพระดับสาม เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง เป็นกรรมการ อนุกรรมการ หรือคณะทำงานขององค์กร สมาคม ชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูนอกเหนือจากที่ทางราชการจัดตั้ง

สอง เป็นวิทยากรประชุม อบรม สัมมนา หรือกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู

สาม เป็นผู้จัดทำและเสนอรายงานทางวิชาการในการประชุม อบรม สัมมนา

สี่ มีผลงานทางวิชาการเผยแพร่อยู่เสมอ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพครู ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มีความรอบรู้ในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง การเข้าร่วมพัฒนาตนเองเป็นสิ่งที่จำเป็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้สมรรถภาพในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการได้ดี ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งตนเองและวิชาชีพ สามารถเสนอความรู้ใหม่ ๆ กับผู้เรียน ชุมชนและสังคมได้

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน

การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนนั้น ได้มีนักการศึกษาให้ทัศนะไว้ดังนี้ กมล สุคประเสริฐ (2532 : 130) ที่แนะว่า การสอนที่ดีที่สุด คือ การสอนที่มุ่งสอนให้ผู้เรียนได้เรียนเองมากที่สุด กิจกรรมที่จัดขึ้นต้องเกี่ยวพันกับผู้เรียน ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องศึกษา และหาทางพัฒนาด้านการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 19) กล่าวว่า การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริงนั้น สิ่งสำคัญที่ผู้จัดจะ

ต้องตระหนักไว้คือ การทำงานของสมองในการคิด ทั้งในด้านส่วนสมองที่ควบคุมการทำงานในด้านต่าง ๆ ความสามารถของสมองส่วนนั้น ๆ วิธีการพัฒนาของสมองในแต่ละส่วน วิธีการพัฒนาสมองทั้งซ้ายและขวาให้สมดุล เพื่อการที่จะสามารถคิดได้รอบด้านเกิดการบูรณาการความคิด ได้เกิดผลผลิตหรือความคิดที่ดีเหมาะสมเชิงบวก นอกจากนี้ผู้จัดการเรียนรู้ต้องวิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกมาของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อการจัดกิจกรรมให้สมองส่วนนั้น ๆ พัฒนาขึ้นและมีการพิจารณาว่า ผู้เรียนมีการพัฒนาสมองส่วนใดเป็นพิเศษ เพื่อจะได้จัดกิจกรรมพัฒนาสมองให้เกิดการคิดอย่างมีประสิทธิภาพหลากหลายบูรณาการรอบด้าน นอกจากนี้ชาญชัย อาจินสมาจาร (2538 : 38) ได้กล่าวสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน สรุปได้ ดังนี้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งในโรงเรียน กิจกรรมเหล่านี้มีความสำคัญในการทำประโยชน์ให้กับการพัฒนาเด็กโดยตรง การพัฒนากิจกรรมเหล่านี้เป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของครู เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ ลูติภัทร ประสิทธิ์พร (สุพล วังสินธุ์. 2536 : 47 ; อ้างอิงมาจาก ลูติภัทร ประสิทธิ์พร. 2535) อธิบายเพิ่มเติมว่า ครูต้องมีความพยายาม มีความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวผู้เรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด

การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาดด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้นในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 32)

คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูในการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน เป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน เฉพาะในด้านการเรียนการสอนในชั้น โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง เป็นกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้จริง

สอง เป็นกิจกรรมสร้างนิสัยในการลงมือปฏิบัติแก่ผู้เรียน

สาม เป็นกิจกรรมสร้างคุณธรรมที่มีผลให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม

คุณภาพระดับสอง ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน เฉพาะในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมไปถึงกิจกรรมเสริมความรู้ โดยพิจารณาจาก

การเลือกปฏิบัติกิจกรรมเสริมตามลำดับความสำคัญก่อนหลังโดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่มีผลต่อเด็กโดยตรง มากกว่ากิจกรรมที่มีผลต่อเด็กโดยอ้อม

คุณภาพระดับสาม ตัดสินใจปฏิบัติงานทุกด้านในหน้าที่ครูให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน และส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง กิจกรรมทุกอย่างมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของผู้เรียน

สอง กิจกรรมและงานต่าง ๆ ในหน้าที่ครูส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนทุกด้าน

สาม กิจกรรมและการปฏิบัติงานต่าง ๆ แสดงถึงความสัมพันธ์ในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ให้ส่งผลถึงตัวผู้เรียนอย่างชัดเจน

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมเสริมความรู้ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องสัมพันธ์กันโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 42) บันทึกไว้ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างครบถ้วนนั้น ครูต้องเป็นกัลยาณมิตร รักเมตตา เอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน ดำเนินการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนโดยต้องมีการวางแผนการสอนที่นำข้อมูลทั้งจากหลักสูตร ความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นให้นักเรียนได้ฝึกคิดปฏิบัติจริง แสวงหาความรู้และเรียนรู้ร่วมกัน ครูจัดการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงกับสภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อม ให้นักเรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและประเมินผลทุกด้านอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับเขาวงกต เดชะคุปต์ (2540 : 13) ได้เสนอแนะว่า การพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึงการพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน (whole child) และทุก ๆ คนโดยเน้นการพัฒนาไปตามความสามารถส่วนบุคคล ซึ่งจำเป็นจะต้องมีหลักสูตรที่แตกต่างกันออกไปอย่างน้อยสามหลักสูตรคือ หลักสูตรสำหรับเด็ก หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ และหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความสามารถสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ซึ่งสอดคล้องกับ สุรชัย ทับจันทร์ (นกุล มณีวงศ์. 2539 :133 ; อ้างอิงมาจาก สุรชัย ทับจันทร์. 2533) ที่สรุปว่าการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพจำเป็นต้องช่วยเหลือ ดูแลเด็กที่มีความสามารถต่ำและสูงกว่าเกณฑ์ปกติให้มากกว่าเด็กปกติเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและส่งเสริมสติปัญญาให้เป็นไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล ตรงกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนใน

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองให้ถึงขีดสุด มีความสมดุลทางด้านร่างกาย ปัญญา จิตใจ และสังคม โดยการปรับกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ จรรยา บุญล้อม (2544 : 20) สรุปไว้ว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ โดยจัดและพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการตามขั้นตอนการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่ม และจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งกระบวนการในการเรียนรู้จะต้องให้ความสำคัญในศักยภาพของผู้เรียน ประสิทธิภาพของผู้เรียนที่สั่งสมมาว่าเป็นทรัพยากรของการเรียนรู้ จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตั้งจุดประสงค์ของการเรียนด้วยตนเอง จะต้องใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเน้นการแก้ปัญหา จะต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการศึกษา ค้นคว้า วิจัย การวางแผน และการจัดการ จะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เป็นการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะต้องใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างหลากหลายในการจัดระบบการเรียนรู้ ครูจะต้องมีบทบาทของผู้อำนวยความสะดวก ส่วนฐิติภัทร ประสิทธิ์พร (สุพล วังสินธุ์, 2536 : 46 – 47 ; อ้างอิงมาจาก ฐิติภัทร ประสิทธิ์พร, 2535) ได้สรุปภาพรวมเพื่อชี้ให้เห็นความพยายามของครูที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนว่า ครูจะต้องมีความพยายาม มีความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวผู้เรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความพยายามในการนำเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามขีดความสามารถของแต่ละคนให้มากที่สุด ส่วนกรมสามัญศึกษา (2542 : 26) เสนอแนะว่า การจัดการเรียนการสอน ต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรขั้นพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียนแต่ละท้องถิ่น มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

กรมวิชาการ (2534 : 6) ระบุว่า ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนควรเน้น “กระบวนการ” ซึ่งผู้บริหารและครูอาจารย์ต้องทำความเข้าใจเพื่อการนำไปใช้ ประกอบด้วย หนึ่ง ความก้าวหน้า และเพิ่มพูนวิทยาการต่าง ๆ กับความสามารถในการรับรู้ของผู้เรียนซึ่งต้องเปลี่ยนยุทธวิธีที่ต้องทำให้ผู้เรียนสามารถรับรู้ได้มากเพื่อวิทยาการก้าวหน้าใหม่ ๆ สอง การให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดความสำนึก สองประการคือ ประการแรกเกิดการพัฒนาคุณสมบัติในตัวเอง ทั้งด้านความรู้ ความคิด ด้าน

คุณลักษณะและด้านความคล่องแคล่วทางกายตามศักยภาพที่เขามีอยู่ ประการที่สอง เกิดคุณสมบัติที่จะติดตัวไป เพื่อให้ประโยชน์ในอนาคต ได้แก่สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ จริยธรรม คุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะต่าง ๆ ตลอดจนบุคลิกภาพ

กรมวิชาการ (2542 ก : 18) ยังระบุอีกว่า ทักษะกระบวนการเป็นแนวทางดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีขั้นตอน ซึ่งวางไว้อย่างเป็นลำดับตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยใช้เวลาและทรัพยากรน้อยที่สุดและเป็นสิ่งที่คาดว่าจะติดตัวผู้เรียนอย่างค่อนข้างถาวร อันเป็นผลให้ผู้เรียนกระทำบ่อย ๆ จนเป็นนิสัยในการทำงานตลอดไป จึงกำหนดรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการ เพื่อให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรงด้วยการทำบ่อย ๆ จนเกิดการเรียนรู้ และเป็นทักษะติดตัวตลอดไป ประกอบด้วย แก้ว ชั้น ดังนี้

หนึ่ง ตระหนักในปัญหาและความจำเป็นเข้าใจภาระงาน มองเห็นความจำเป็น

สอง คิดวิเคราะห์วิจารณ์ พิจารณางานนั้นอย่างถี่ถ้วน จนเข้าใจ

สาม สร้างทางเลือกอย่างหลากหลายพิจารณาแนวทางที่ทำงานอย่างรอบคอบ

สี่ ประเมินและเลือกทางเลือก ตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสม

ห้า กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ ทำแผนปฏิบัติการ

หก ปฏิบัติด้วยความชื่นชม ลงมือทำด้วยความพอใจ

เจ็ด ประเมินระหว่างปฏิบัติ ติดตามกำกับการทำงานให้เป็นไปตามแผน

แปด ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

เก้า ประเมินผลรวม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ

จรรยา บุญล้อม (2544 : 26) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการตามขั้นตอนการเรียนรู้ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ได้มาตรฐานตามต้องการ โดยใช้เทคนิค วิธีสอน ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์ตามการสอนตามขั้นตอนการเรียนรู้ โดยเคารพในศักยภาพของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเชิงกระบวนการ ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ ครูผู้สอนมีบทบาทของผู้อำนวยความสะดวก จัดให้ผู้เรียนตระหนักในปัญหา และความจำเป็น คิดวิเคราะห์วิจารณ์ สร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย ประเมินและเลือกทางเลือก กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ ปฏิบัติด้วยความชื่นชม ประเมินระหว่างปฏิบัติ ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ และประเมินผลรวม เพื่อให้เกิดความภูมิใจ

การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุดตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยการวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้เกิดผลดีกว่าเดิม (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 34)

คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูในการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ เป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง การตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยใช้เนื้อหาวิชาเป็นหลัก

สอง การสอนซ่อมเสริมตามข้อบกพร่องของนักเรียน

คุณภาพระดับสอง มีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน และพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิม

หนึ่ง การตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียนโดยใช้พัฒนาการของผู้เรียนด้านต่าง ๆ เป็นหลัก

สอง การจัดกิจกรรมเสริมความสามารถของผู้เรียน โดยการปรับเปลี่ยนวิธีสอนตามด้านที่บกพร่องอย่างเหมาะสม

คุณภาพระดับสาม พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้นตามขีดความสามารถของแต่ละคนอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นรายสมรรถภาพ

สอง การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนเหมาะสม และเต็มตามศักยภาพตามลำดับขั้นการพัฒนา

สาม การตอบสนองความถนัด ความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบอย่างเป็นระบบ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของตนเองมากที่สุด จนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุผลตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

แผนการสอน เป็นเครื่องมือบ่งชี้ให้ทราบว่าแต่ละครั้งของการสอนผู้เรียนได้รับอะไรบ้าง ครูจึงจำเป็นต้องเตรียมการสอนทุกครั้งที่ทำการสอน เกี่ยวกับเรื่องนี้ ชาญชัย อาจินสมอาจารย์ (2528 : 38 – 39) เชื่อว่า ครูควรมีการวางแผนการสอนอย่างชัดเจน เช่น การลำดับการสอน การเตรียมเนื้อหาและวิธีสอนที่เหมาะสม โดยครูจะต้อง เตรียมสิ่งเหล่านี้ไว้ให้พร้อมเสมอ คือ หนึ่งรู้และเข้าใจเนื้อหาที่ตัวเองสอนอย่างชัดเจน สองต้องทบทวนกระบวนการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ สามวางแผนการเรียนว่าจะใช้สอนอย่างไร รวมถึงเทคนิคการสอนที่ใช้เหตุผลที่มีจุดมุ่งหมาย มีการอภิปราย มีกระบวนการของเนื้อหาและการวัดผล ใช้ตัวอย่างและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อทำมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรมให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น

ทัศนีย์ สงวนสัตย์ (2534 : 14 – 17) ได้กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า ครูควรเปลี่ยนบทบาทให้สอดคล้องกับกิจกรรมและสถานการณ์ในชั้นเรียน พยายามสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนทุกคนมีความเชื่อมั่นในตนเองและในตัวเพื่อน เตรียมการสอน โดยสร้างปัญหาให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ โดยตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจน ร่วมกันออกแบบการเรียนรู้ ร่วมเรียนไปกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของผู้เรียนแต่ละคน แต่อย่างไรก็ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2539 – 2550 (2539 : 3) ในส่วนของการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาข้อ สี่ ได้กำหนดเป็นแนวทางให้ครูเลือกแผนการสอนหรือพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนสามารถสร้างและพัฒนาความรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง

สำหรับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 14) เสนอแนะว่า ครูต้องเลือกใช้ ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูในการพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง เป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง เลือกใช้แผนการสอนที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง แผนการสอนที่ใช้มีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วน สัมพันธ์กัน

สอง แผนการสอนที่ใช้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

สาม แผนการสอนที่ใช้เน้นกิจกรรมการปฏิบัติ ตามกระบวนการแสวงหา

ความรู้และการสร้างความรู้

คุณภาพระดับสอง ปรับปรุงแผนการสอนที่มีอยู่ ให้สอดคล้องกับข้อจำกัดของผู้เรียน ครู และสถานศึกษา โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง แผนการสอนที่ปรับปรุงมีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วน สัมพันธ์กัน

สอง แผนการสอนที่ปรับปรุงเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงมากขึ้น

สาม แผนการสอนที่ปรับปรุงสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละข้อจำกัดของสถานศึกษา

คุณภาพระดับสาม สร้างและพัฒนาแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนให้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง แผนการสอนที่สร้างและพิจารณาขึ้นมีองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วน สัมพันธ์กัน

สอง แผนการสอนที่สร้างและพิจารณาขึ้นเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง

สาม แผนการสอนที่สร้างและพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน และข้อจำกัดของสถานศึกษา

การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน หรือบันทึกการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 36)

จากองค์ความรู้ที่นักวิชาการกล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาการเรียนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ การปรับปรุง หรือการสร้างแผนการสอนให้สอดคล้องกับองค์ประกอบการสอนทุกด้าน เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างแท้จริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2526 : 825) ได้ให้ความหมายของคำว่า สื่อการศึกษา ไว้ว่า สื่อการศึกษา หมายถึง วิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสื่อในการศึกษา ส่วนสำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541 : 92) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนว่า

เป็นสิ่งที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสมากที่สุดโดยเฉพาะการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองนั้น สื่อการเรียนการสอนจะมีบทบาทสำคัญมากดังต่อไปนี้ หนึ่ง ประหยัดเวลา และคำอธิบายของครู สอง ดึงดูดความสนใจ และกระตุ้นการเรียนรู้ได้ดี สาม จดจำและเก็บประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้จากสื่อได้นานกว่าการฟัง สี่ ปลูกฝังเจตคติ และคุณลักษณะด้านจิตพิสัยได้ดี ห้า สามารถใช้ซ้ำ ๆ เพื่อทบทวนบทเรียนได้เป็นอย่างดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 57 – 58) กล่าวส่งเสริมการใช้สื่อเพื่อประกอบการสอนสรุปได้ว่า กระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนให้มีการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างแพร่หลาย และให้มีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทุกประเภทและทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ครูจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มากที่สุด โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้เป็นสำคัญคือ หนึ่ง ลักษณะเนื้อหาวิชาของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ สอง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาม ตัวผู้เรียน สี่ สภาพท้องถิ่นและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2532 : 112) ได้แบ่งสื่อประเภทการสอนไว้ สาม ประเภท คือ หนึ่ง วัสดุ หมายถึง สิ่งช่วยสอนที่มีการพัวพันเปลี่ยนแปลง เช่น ซอล์ค फिल्म ภาพถ่าย ภาพยนตร์ และสไลด์ สอง อุปกรณ์ หมายถึง สิ่งช่วยสอนที่เป็นเครื่องมือเช่น กระดานดำ กล้องถ่ายรูป เครื่องฉาย ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ฯลฯ สาม กระบวนการและวิธีการ ได้แก่ การจัดระบบ การสาธิต ทดลอง เกม และกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ครูจัดทำขึ้นและมุ่งให้นักเรียนปฏิบัติ

ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 52) ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนการสอน พุทธศักราช 2541 มีทั้งหมดสิบมาตรฐานซึ่งมาตรฐานที่เก้า ได้กำหนดให้โรงเรียนในสังกัดจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่ออย่างหลากหลายที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งสื่อตามคำอธิบายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้แก่ ประเภทวัสดุ เครื่องมือ วิธีการ หรือแหล่งความรู้ซึ่งมีทั้งบุคคล สถานที่ทั้งในและนอกห้องเรียนซึ่งอาจเป็นสื่อที่ทันสมัย สื่อที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น เช่น ภาพ แผนภูมิ ของจริง ของจำลอง เทปบันทึกภาพ วิชยู คอมพิวเตอร์ การศึกษานอกสถานที่ การสาธิต การทดลอง เกม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สวนเกษตร วัด สถานประกอบการต่าง ๆ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2537 : 47) ได้กำหนดขอบข่ายของงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน โดยสรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารต้องจัดหาและบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอนอย่างเพียงพอและครบถ้วนทุกกลุ่มประสบการณ์ สำรวจความต้องการวางแผน วางแผนเพื่อจัดหาและดำเนินการ

เพื่อจัดหา ดำเนินการจัดหา บริการและจัดทำ รายงานผลการดำเนินงานอย่างมีระบบ ส่งเสริม และสนับสนุนให้รู้จักทำ รู้จักใช้ และรู้จักเก็บ บำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนให้ตรงกับเนื้อหา และกิจกรรมที่กำหนดไว้ ในแผนการสอนโดยการอบรม ประชุมปฏิบัติการให้ความรู้แก่ครูผู้สอน จัดให้มีศูนย์สื่อ หรือศูนย์วิชาการโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งผลิตและบริการสื่อแก่ครูผู้สอน ส่งเสริมให้ ครูรู้จักคิดค้นสร้างสรรค์หรือหาวิธีการใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่ การสร้างผลงานทางวิชาการ แสวงหาแหล่งวิทยากรที่เป็นสื่อการเรียนการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่น เช่น บุคลากร สถานประกอบการ การสัมมนา ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน จัดให้มีการติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยการสังเกตการสอน ดูแผนการสอน บันทึกการสอนและสถิติการยืมสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 ค : 52) ได้กำหนดการปฏิบัติงานด้านส่งเสริมการใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน โดยการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่นักเรียนเป็นผู้ใช้เป็นผู้ปฏิบัติให้เพียงพอ ส่งเสริมการใช้สื่ออุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพมีการติดตามประเมินผล และรายงานตามสายบังคับบัญชาอย่างเป็นระบบ

จิตติภัทร ประสิทธิ์พร (สุพล วังสินธุ์. 2536 : 46-47 ; อ้างอิงมาจาก จิตติภัทร ประสิทธิ์พร. 2535) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการใช้สื่อประกอบการสอนว่า ครูควรจัดทำอุปกรณ์และสื่อการสอนต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น มิใช่ครูพูดแต่เพียงอย่างเดียว การพูดประกอบสื่อหรืออุปกรณ์จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำได้รวดเร็วและแม่นยำขึ้น เนื่องจากได้เห็นเป็นรูปธรรมมากกว่า นอกจากนี้แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการพุทธศักราช 2539 - 2550 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนข้อห้าระบุว่า ครูต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ โดยการพัฒนารูปแบบเทคโนโลยี นวัตกรรมการเรียนการสอน และพัฒนาห้องสมุดในสถานศึกษา รวมทั้งสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียนให้สามารถให้บริการที่สนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง แต่ถึงกระนั้นก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 68) ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540 - 2544) ข้อสี่ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนจะต้องมีการผลิตและพัฒนาสื่อทุกประเภท รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อคอมพิวเตอร์ และสื่อผสม ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อเพิ่มเติมประสิทธิภาพการสอนของครู และการเรียนด้วยตนเองของผู้เรียน

ส่วน สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาคุรุสภา (2544 : 39 – 40) ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาสื่อเพื่อทำให้การสอนมีประสิทธิภาพได้นั้น หมายความว่า ครูจะต้องประดิษฐ์ คิดค้น ผลิต เลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมือ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เป็นระดับคุณภาพไว้ดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ของสื่อการเรียนการสอนกับองค์ประกอบของการสอนคือผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้

คุณภาพระดับสอง ใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง ความเหมาะสมของสื่อกับผู้เรียน กิจกรรม และจุดประสงค์การเรียนรู้

สอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้และบำรุงรักษา

สาม สื่อมีความหลากหลาย ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน เน้นการลงมือปฏิบัติของผู้เรียน

สี่ ผู้เรียนได้ใช้สื่อการเรียนการสอนตามความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและการตัดสินใจของตนเอง

คุณภาพระดับสาม คิดค้น ผลิต และปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดค้น ผลิต และใช้สื่อการเรียนการสอน

สอง สื่อการเรียนการสอนได้มาจากวัสดุในท้องถิ่น

สาม ประเมินผลการใช้สื่อ และปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

สี่ เผยแพร่ผลการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ได้ผลแล้ว

จากคำอธิบายและข้อเสนอแนะที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น หมายถึง การหาวิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิต คิดค้น เลือกใช้ และปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทุกประเภทให้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นผลถาวร ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและแนวการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่จะเกิดแก่ผู้เรียนว่า เป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนและใช้ทักษะกระบวนการเป็นศูนย์กลางเพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และปฏิบัติได้ด้วยตนเองหรือการสอนตามแนวปฏิรูป ดังนี้ ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ (2541 : 55) ได้กล่าวว่า การสอนหมายถึงกระบวนการจัดสิ่งเร้าและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับกิจกรรมหรือประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากกิจกรรม ประสบการณ์ที่จัดให้ ส่วนการเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่ค่อนข้างถาวร และเป็นไปในแนวทางที่สังคมต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ กานเย บริก และเวเกอร์ (ชมพันธ์ กฤษกร ณ อยุธยา. 2543 ; อ้างอิงมาจาก Gagne, Briggs and Wager. 1988 : 3) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การเรียนการสอน (instruction) หมายถึง เหตุการณ์ (events) ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งรวมทั้งเหตุการณ์ภายนอกและภายในของผู้เรียน เหตุการณ์ภายนอกของผู้เรียนได้แก่ หนังสือตำราเรียน การพูดของครู รูปภาพวาด รายการโทรทัศน์ หรือวัสดุสิ่งของต่าง ๆ โดยมีครูเป็นผู้จัดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่วนเหตุการณ์ภายในของผู้เรียน หมายถึง การที่ผู้เรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนบรจจันทรสา (2522 : 170 – 173) ซึ่งได้สรุปไว้ว่า ครูต้องคอยกระตุ้น ยั่วยุ และปลุกใจนักเรียนให้ตื่นขึ้นเพื่อเห็นตนเอง ตั้งคำถามให้คิดเพื่อให้ผู้เรียนตื่นตัวและเกิดสำนึกขึ้นมาโดยไม่ล้ามตัวเองไว้ในกรอบของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ สายหยุด จำปาทอง (2532 : 24 – 25) อธิบายไว้ว่าให้ครูเปลี่ยนบทบาทของตัวเองจากการเป็นผู้บอกความรู้ ผู้นำแสดง มาเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม รู้จักวิธีการศึกษาหาความรู้ ฝึกให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น มีวินัยในตนเอง ครูต้องศึกษาธรรมชาติและ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเต็ม (2542 : 484) อธิบายไว้ว่า การสอน หมายถึง การทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การสอนมโนทัศน์ใด ๆ คือ การทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มโนทัศน์นั้น ๆ ข้อที่น่าสังเกตคือ บ่อยครั้งที่การสอนเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงโดยที่ไม่มีการเรียนรู้เกิดขึ้น ถ้าเป้าหมายของการเรียนการสอนอยู่ที่การเรียนรู้ของผู้เรียน “ก็ต้องเน้นที่” การเรียน “มากกว่า การสอน” ยิ่งปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีด้วยแล้ว มีความรู้มากมายทุกวินาทียิ่งจำเป็นที่การบริการและการจัดการเรียนการสอนต้องยึดถือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้ “วิธีการเรียนและวิธีการแสวงหาความรู้” มากกว่าเรียน “ตัวความรู้หรือเนื้อ

หาวิชาสำเร็จรูป” เพราะเนื้อหาวิชามีมากมาย ไม่มีทางที่ใครจะสอนหรือเรียนได้หมด และเนื่องจากความรู้เกิดขึ้นทุกเสี้ยววินาที คนในยุคนี้จำเป็นต้องศึกษาตลอดชีวิต ดังนั้น ต้องเน้นที่คุณภาพในการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนเป็นอันดับแรกหรือนั่นคือ การสอนต้องมุ่งไปที่การทำให้ผู้เรียนมีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นประเด็นที่สำคัญ ส่วนอัปสร มีสิงห์ (2534 : 12 – 13) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูควรปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองในเรื่องการศึกษา นักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อวางแผนการสอนให้สอดคล้องสัมพันธ์กับคุณสมบัติของผู้เรียน เป็นผู้จัดประสบการณ์ให้นักเรียนค้นพบคำตอบด้วยตัวเอง เป็นผู้ชี้แนะแหล่งความรู้และข้อมูลที่ทันสมัย อยู่เสมอ ใช้วิธีการสอนหลากหลาย เน้นการเรียนรู้โดยอาศัยกระบวนการการคิดแก้ปัญหาและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ส่วนแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2539 – 2550 ในด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ข้อ 2.2 กำหนดให้ครูจัดกระบวนการเรียนให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ และการปฏิบัติมากกว่าการท่องจำเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การสร้างความรู้ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานการเรียนรู้แห่งโลกอนาคต กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 15) ได้วางเป้าหมายกระบวนการเรียนรู้ว่า เป็นการดำเนินงานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักหน้าที่ และความรับผิดชอบ โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน และการปฏิบัติในสิ่งที่มีคุณค่าในการดำรงชีวิต และการเป็นพลเมืองดีของชาติโดยได้ดำเนินการทั้งการวิจัย พัฒนารูปแบบและเทคนิคการสอน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 14 – 15) ได้กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนสอนจากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย ที่สามารถให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับสภาพจริงในชีวิตประจำวัน นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะทางภาษาอย่างต่อเนื่องตามลำดับขั้นการเรียนรู้ เน้นกระบวนการกลุ่มและสามารถบูรณาการให้สัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์อื่นได้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสร้างนิสัย หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนสอนเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะและบุคลิกภาพของนักเรียน โดยจัดกิจกรรมเป็น

ขั้นตอนสอดคล้องกับระดับขั้นพัฒนาของพฤติกรรมด้านคุณลักษณะ ดังนั้นถ้าโรงเรียนจัดกิจกรรมที่ถูกต้องนักเรียนจะเกิดคุณลักษณะที่ต้องการเป็นกิจนิสัยอย่างถาวร

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีจุดเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้หลาย ๆ ด้าน สอดคล้องกับกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ และสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน การเรียนมีบรรยากาศไม่เป็นทางการเป็นธรรมชาติของนักเรียนมีความสุขในการเรียนมีโอกาสประยุกต์ใช้ความคิดประสบการณ์ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ หลายด้านในเวลาเดียวกัน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการค้นคว้าด้วยตัวเอง หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีการสอนแบบค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนมีอิสระในการแสวงหาและสร้างความรู้ตอบสนองความสนใจใฝ่รู้ ตลอดจนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ บูรณาการความรู้และความรับผิดชอบ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันหรือเน้นการเรียนรู้แบบใช้กระบวนการกลุ่มเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ และแลกเปลี่ยนข้อความรู้ซึ่งกันและกันทำให้ได้ข้อสรุปที่สมบูรณ์มากขึ้น เนื่องจากได้ผ่านการพิจารณา วิเคราะห์ วิจารณ์ และปรับปรุงแล้วนอกจากนั้นยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความแตกต่างกันทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถและประสบการณ์ ประสบผลสำเร็จ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการทำโครงการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจริง ผู้เรียนจะมีโอกาสใช้ความคิดในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะมีโอกาสได้ทำการทดลอง พิสูจน์สิ่งที่ตนเองอยากรู้ด้วยตนเองอีกทั้งสามารถวางแผนในการทำงานและรู้จักวิเคราะห์ประเมินผลงานได้ด้วยตนเอง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีกรณีศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องที่ตนเองสนใจอยากรู้อยากเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อเข้าใจถึงสภาพความเป็นจริงแล้วนำมาแก้ปัญหาร่วมกันเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นจริงแล้วนำมาแก้ปัญหาร่วมกันเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสภาพ และปัญหาในชีวิตจริง ได้แก่ กรณีศึกษาปาฐกถา กรณีศึกษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนหรือชุมชน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากห้องปฏิบัติการทางภาษา หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลก ไปตามสภาพเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง รวมทั้งเทคโนโลยีที่ได้พัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นชีวิตความเป็นอยู่จึงเปลี่ยนแปลง

แปลงไปมีการแข่งขันกันมากขึ้น ความต้องการข้อมูล การตัดสินใจต้องรวดเร็วถูกต้อง ระบบการสื่อสารต้องครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วโลก และสิ่งสำคัญที่บุคคลต้องมีคือภาษาที่สามารถสื่อสารกับคนส่วนใหญ่เข้าใจกันได้ รวมทั้งจัดการเรียนการสอนโดยใช้ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์แก่เยาวชนได้มากที่สุด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากการค้นคว้าหาความรู้จากมวลข้อมูลที่มามากมาย เครื่องมือที่จะนำพาเราเข้าไปถึงข้อมูลดังกล่าวเหล่านั้นได้ คือเครื่องมือคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะในการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นผู้สร้างเยาวชน หรือเป็นผู้นำทางด้านสังคมในอนาคต ดังนั้น จึงต้องเตรียมนักเรียนของเราเข้าสู่สังคมในอนาคตอย่างภาคภูมิ ในส่วนของโรงเรียนที่จะต้องนำคอมพิวเตอร์ไปสอนนักเรียนจำเป็นต้องมีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งจะสอนวิชาอะไร เรื่องใดก็จะต้องสร้างพัฒนา หรือจัดโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ตรงกับความต้องการมาใช้ประกอบการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ปลูกฝังให้นักเรียนในโรงเรียนมีเจตคติและความรู้ความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ โดยการทดลอง ปฏิบัติจริง ได้สังเกตและสัมผัสกับของจริงเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่แท้จริง จากการเรียนการสอน การจัดห้องวิทยาศาสตร์มีความจำเป็นที่จะทำให้ นักเรียนได้มีโอกาสฝึกหัดและแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองเป็นการปรับเข้าสู่ยุคที่โลกพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากห้องสมุด หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกหลักสูตรและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งผู้เรียนจะได้รับทั้งข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ ความเพลิดเพลินอีกทั้งเป็นการปลูกฝังการรู้คุณค่าของเวลาความรับผิดชอบการใฝ่รู้ใฝ่เรียนแก่ผู้เรียนไปด้วย ได้กำหนดแนวทางการปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพขึ้น โดยให้ผู้สอนปรับวิธีการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล มุ่งให้ผู้เรียนรักการเรียน รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสวงหาความรู้และรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 70)

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 41) แนะนำว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวร หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป จากเจตนารมณ์ดังกล่าวคุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นระดับคุณภาพไว้ดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดเนื้อหาเป็นหลัก โดยพิจารณาจาก
 หนึ่ง ผู้สอนเป็นผู้บอกความรู้
 สอง ผู้เรียนปฏิบัติตามแบบหรือทำตามตัวอย่าง
 สาม ผู้เรียนทำตามข้อกำหนดหรือคำสั่ง

คุณภาพระดับสอง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดกระบวนการและการสร้างนิสัยเป็น
 หลัก โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง ผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนลงมือทำงานตามกระบวนการสร้าง
 ความคิดรวบยอด

สอง ผู้เรียนค้นหาความรู้ และสรุปความคิดรวบยอดได้เองตามคำแนะนำ

คุณภาพระดับสาม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดกระบวนการและการสร้างนิสัยเป็น
 หลัก โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาความรู้และพัฒนาความรู้ให้สมบูรณ์
 ยิ่ง ๆ ขึ้นโดยการใช้สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

สอง ผู้เรียนเลือกและปฏิบัติตามศักยภาพ

สาม ผู้เรียนประเมินตนเอง และปรับปรุงตนเอง

สี่ การเรียนการสอนมุ่งเน้นการสร้างนิสัยการปฏิบัติ จนเป็นบุคลิกภาพติดตัว

ถาวรตลอดไป

จากข้อเสนอแนะแนวทางที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ การจัดกิจกรรมการ
 เรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนว
 ปฏิรูปโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ ซึ่งครูเป็นผู้จัดประสบการณ์ ชี้นำแหล่งความรู้
 และข้อมูลที่ทันสมัย เน้นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล เพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความ
 รู้โดยการปฏิบัติด้วยตนเองและมุ่งสร้างนิสัยการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพติดตัวถาวรตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 ประเมินผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบทำให้ครูประเมินผล
 ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ น่าเชื่อถือ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะไว้ดังนี้ ชาญชัย
 อาจินสมาจาร (2538 : 37-38) ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง “ครูและอาชีพของครู” ในส่วนของ
 ทักษะการประเมินผล สรุปได้ดังนี้ ครูจะต้องใช้เกณฑ์เฉพาะสำหรับการประเมินผลการเรียนของ
 แต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสม มีการคัดเลือกพัฒนา และใช้ประโยชน์ของแบบทดสอบอย่างคุ้มค่า

วิเคราะห์และประเมินผลลัพธ์อย่างเป็นระบบ และใช้ประโยชน์ของผลการประเมินเป็นพื้นฐาน สำหรับปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2534 : 13- 17) ได้กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน สรุปได้ดังนี้

หนึ่ง การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียน แบ่งเป็น สอง ชั้น ดังนี้

ชั้นที่หนึ่ง การประเมินก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียน

ชั้นที่สอง การประเมินผลระหว่างเรียน ให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียน และเพื่อประเมินผลการผ่านจุดประสงค์

สอง การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินผลปลายภาคเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และการประเมินผลปลายปีในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในการประเมินผลการเรียนทุกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลระหว่างภาคเรียน การประเมินผลปลายภาคเรียน หรือการประเมินผลปลายปี ผู้สอนจะต้องนำผลการประเมินมาพิจารณาเป็นรายบทเรียน รายจุดประสงค์ ว่าผู้เรียนคนใดมีความรู้ความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ในบทเรียนหรือจุดประสงค์ใด แล้วจัดการสอนซ่อมเสริมให้จนผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและพฤติกรรมต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างครบถ้วน แต่ก่อนที่จะเริ่มต้นการสอนซ่อมเสริม ผู้สอนควรจะวินิจฉัยหาข้อบกพร่องของผู้เรียนให้ทราบชัดเจนว่าเกิดมาจากสาเหตุใดบ้าง แล้วดำเนินการแก้ไขให้ตรงกับข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งบางครั้งก็อาจจะต้องนำเทคนิค วิธีการและนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้ตลอดจนปรับปรุงการเรียนการสอนของคุณด้วย

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 43 – 45) อธิบายว่า การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครูนำเสนอรายงานการปฏิบัติงานในรายละเอียดดังนี้ หนึ่งปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน สองเทคนิคและวิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิคหรือนวัตกรรมนั้น ๆ

สาม ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดกับผู้เรียน สี่ ข้อเสนอแนะแนว
ทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานของคุณเป็นไปด้วยความชัดเจน เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ครู
สภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของคุณในการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้
เรียนอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งเป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในภาพรวมของกลุ่มผู้
เรียนหรือห้องเรียนที่รับผิดชอบ โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการและเป้าหมายในการพัฒนาที่เป็นภาพรวม
กลุ่มใหญ่หรือผู้เรียนทั้งห้อง

สอง เทคนิควิธีการ นวัตกรรมที่นำเสนอเป็นเทคนิคที่ใช้กับผู้เรียนแบบเดียวกันทั้ง
ห้อง

สาม รายงานผลการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรม เป็นภาพรวมของการพัฒนา
ผู้เรียนทั้งห้อง

สี่ ข้อเสนอแนะใหม่ ๆ เป็นการเสนอในการปฏิบัติต่อผู้เรียนเหมือนกันทั้งห้อง

คุณภาพระดับสอง เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนจำแนก
เป็นกลุ่มต่าง ๆ ของห้องเรียนที่รับผิดชอบ โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง ข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการ และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนที่
จำแนกเป็นกลุ่ม กลุ่มปานกลาง กลุ่มอ่อน หรือกลุ่มเฉพาะอย่างอื่น ๆ

สอง ข้อเสนอในการพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับการพัฒนาในแต่ละระดับ

คุณภาพระดับสาม เป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนจำแนก
เป็นรายบุคคล โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการ และเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนที่จำแนก
เป็นรายบุคคล

สอง เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่นำเสนอในการพัฒนาผู้เรียนสนองตอบต่อ
สภาพความแตกต่าง ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

สาม รายงานผลการใช้เทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมแสดงถึงพัฒนาการของผู้
เรียนรายบุคคล

สี่ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล

จากข้อเสนอแนะและแนวทางที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การรายงานผลจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล ผลจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบที่ได้จากการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนหรือการประเมินผลปลายภาคเรียน ที่แสดงถึงข้อบกพร่อง สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้เทคนิค วิธีการ และนวัตกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพราะ ครู คือแม่พิมพ์ของชาติ ยกให้ครูเป็นอาวุโสและวุฒิภาวะสูงกว่าผู้เรียน ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านคุณปัญญาและด้านบุคลิกภาพ ครูต้องทำตัวเป็นสื่อกลางระหว่างผู้เรียนกับจิตสูงสุด (บรรจง จันทรสา. 2522 : 170 – 173) ส่วน จันทร ชุ่มเมืองปักษ์ (2528 : 131) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของครูว่า ครูต้องเป็นผู้มีคุณธรรมสูง มีความละเอียดต่อความประพฤติที่ไม่ดีไม่งาม มีความอดทนเสียสละ มีความเมตตา กรุณา กตัญญู ประพฤติเป็นแบบอย่างแก่ศิษย์และผู้อื่น บุคลิกภาพต้องดูน่าศรัทธา ต้องระมัดระวังกริยา วาจา ยึดแบบแผนสมณะ ไม่ลำสมัยนิยม มีจริยวัตรที่งดงาม คุณลักษณะของครูที่ดีนั้น วิไล ตั้งจิตสมคิด (2544 : 143-146) ได้กล่าวว่า ครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ ดังนั้นครูที่ดีจะต้องมีลักษณะบางประการที่แตกต่างจากวิชาชีพอื่น การที่จะศึกษาลักษณะของครูที่ดีนั้นเพื่อให้ผู้ต้องการเป็นครูได้รู้ถึงลักษณะที่ดีของครูเป็นอย่างไร ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับครูดีว่า “...ครูนั้นจะเป็นครูจีน ครูไทย ครูฝรั่ง ครูแขก ชาติใดก็ตาม ผู้ที่เป็นครูนั้นจะต้องมีจิตใจสูง ถ้าครูมีจิตใจสูงก็จะทำงานของตนด้วยความสำเร็จ จะเป็นที่นับถือของลูกศิษย์ และเป็นที่เคารพของผู้ที่เป็นประชาชนทั่ว ๆ ไป...”

จะเห็นได้ว่าผู้ที่เป็นครูไม่ว่าจะชนชาติใดก็ตาม จะต้องเป็นบุคคลที่มีจิตใจสูง สมกับที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นบุชนียบุคคล นอกจากนี้พระองค์ยังมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับครูที่ทำดีว่าเป็นครูที่แท้ “...ครูที่แท้ นั้น จะต้องเป็นผู้กระทำแต่ความดี คือ ต้องมีนัยน์และอุตสาหะพากเพียร ต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ต้องหนักแน่น อดกลั้นและอดทน ต้องรักษาวินัย สำรวมระวังความประพฤติของตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม ต้องปลื้มตัวปลื้มใจจากความสะอาดสบาย และความสนุกสนานรื่นเริงที่ไม่สมควรแก่เกียรติภูมิของตน ต้องตั้งใจให้มั่นคงและแน่วแน่ ต้องซื่อสัตย์รักษาความจริงใจ ต้องเมตตาหวังดี ต้องวางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปเป็นอำนาจ

อคติ ต้องอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้น ทั้งในด้านวิทยาการและความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผล...”

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้พระราชทานพระราโชวาทแก่ครูอาวุโส ประจำปี 2527 ณ ศาลาศิลิดาลัย วันพฤหัสบดีที่ 18 ตุลาคม 2527 ที่เกี่ยวกับครูดี ดังนี้ “ผู้ทำงานเป็นครูต้องมีความสามารถพิเศษ ต้องมีคุณสมบัติพิเศษ และต้องมีหน้าที่พิเศษ นอกเหนือขึ้นไปกว่าผู้ทำงานอาชีพอื่น ๆ เป็นอันมาก ที่กล่าวเช่นนั้นเพราะครูนั้นถือว่าเป็นบุพการีที่ส่งรองจากบิดามารดา มีหน้าที่ต้องดูแลอบรมพร้อมทั้งให้การศึกษาคุณบทรกุลธิดาให้มีความรู้ ความฉลาด ความสามารถและคุณธรรมดี สำหรับที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขและเจริญมั่นคง ดังนั้น ครูทุกคนนอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถแล้ว ยังจะต้องประกอบไปด้วยคุณสมบัติพิเศษ คือ ความสุจริต ความเป็นผู้ใหญ่ ความมีเมตตา ปรารถนาดีต่อศิษย์เป็นพื้นฐานทางจิตใจอย่างหนักแน่น จึงจะสามารถทนลำบากตรากตรำ อบรมสั่งสอน ถ้ายอดความรู้ ความดี ให้แก่ศิษย์ได้ ตลอดเวลาที่ทำหน้าที่ครูนั้นยังจะต้องยอมเสียสละความสุขส่วนตัว ต้องสำสุมระมัดระวังความประพฤติปฏิบัติทุกอย่างอย่างเคร่งครัดไม่ปล่อยตัวปล่อยใจไปตามความสนุกสนาน ซึ่งไม่สมควรแก่เกียรติภูมิของครูอีกด้วย และเมื่อคำนึงถึงผลตอบแทน เช่น รายได้ หรือฐานะ ตำแหน่ง แล้วก็ไม่ทัดเทียมกับอาชีพอื่น ๆ อีกหลายอย่าง สิ่งตอบแทนที่เราจะได้รับก็มีความสุขทางใจ คือ ความปีติ อิ่มเอมใจที่ได้เป็นผู้ปลูกฝังความรู้ ความดี ความสามารถ ให้แก่ศิษย์และได้เห็นศิษย์เหล่านั้นสามารถประกอบสัมมาอาชีพเลี้ยงตนเป็นหลักฐานและดำรงตนเป็นคนดีมีประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม เห็นได้ว่าผู้ทำงานเป็นครูได้ดียิ่งขึ้นจะต้องมีความรัก ความศรัทธาในความเป็นครูอย่างแน่วแน่ พร้อมทั้งมีความเสียสละเป็นอย่างสูง สมควรแก่การทอดทูนเคารพอย่างแท้จริง”

หากพิจารณาตามหลักพระพุทธศาสนา ครูในฐานะกัลยาณมิตรของศิษย์คือเป็นมิตรแท้ หรือมิตรดี เป็นที่พึ่งของศิษย์ได้อย่างดี ซึ่งประกอบด้วยหลักธรรม 7 ประการคือ

ประการที่หนึ่ง ปิโย หมายถึง น่ารัก คือ การทำตัวเป็นที่รักแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป การที่ครูจะเป็นที่รักแก่ศิษย์ควรตั้งอยู่ในพรหมวิหาร สี่ คือ

เมตตา ปรารถนาดีต่อศิษย์ หาทางให้ศิษย์เป็นสุข และเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านวิชาการและการดำเนินชีวิต

อุเบกขา คือ วางตัวเป็นกลาง จิตใจที่ตั้งอยู่ในความยุติธรรม ไม่ลำเอียง และไม่มีอคติ

ประการที่สอง ครุ หมายถึง การเป็นบุคคลที่มีความหนักแน่นมั่นคง ทั้งในด้านของจิตใจและความรอบรู้ที่จะช่วยให้ครุมีคุณสมบัติดังกล่าว คือ พละ ห้า ได้แก่

ศรัทธาพละ คือความเชื่อในทางที่ดี เช่น เชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความเชื่อเกิดขึ้นในใจแล้ว จะเป็นพลังต่อต้านฝ่ายอกุศล

วิริยะพละ คือ ความเพียรในทางที่ดี คือเพียรระวังความชั่วไม่ให้เกิดขึ้นในตัว สติพละ หมายถึง ความระลึกรู้สึกตัวในการกระทำ การพูด การคิดให้รอบคอบ

สมาธิพละ หมายถึง ความมีใจจดจ่อแน่วแน่นมั่นคงในสิ่งที่เป็นบุญกุศลพลังสมาธินี้จะป็นกำลังต่อต้านความฟุ้งซ่านมิให้เกิดขึ้นในใจ

ปัญญาพละ หมายถึง ความรอบรู้ คือ รู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ

ประการที่สาม ภาวนีโย คือ การเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีความประพฤติดีงามควรแก่การเคารพ คือ การแต่งกายเรียบร้อย กิริยาท่าทางสง่าผ่าเผย วาจาอ่อนหวาน มีวิทยาความรู้ และมีระเบียบวินัยอันดี การที่ครูจะอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นผู้มีความประพฤติดีงามได้นั้น ตัวครูจะต้องอบรมตนเองให้เป็นผู้มีความประพฤติที่ดีงามเสียก่อน

ประการที่สี่ วัตตา คือ เป็นผู้มีความมานะในการตักเตือนสั่งสอน เพื่อให้ศิษย์มีความรู้ความสามารถและเป็นคนดี คือใช้ความรู้ ความสามารถไปในทางสุจริต เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้ เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ ลักษณะการสอนในพระพุทธศาสนามี สี่ ประการคือ

สันทัสสนา คือ สอนให้เข้าใจชัดเจน เห็นจริงอย่างที่ต้องการ ซึ่งจะต้องดำเนินไปตามลำดับขั้นดังนี้ สอนจากสิ่งที่ย่างไปยาก สอนจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปหาสิ่งที่เป็นนามธรรม สอนจากสิ่งคุ้นเคยไปหาการใช้เหตุผล

สมาทปทา มีการกระตุ้นเร่งเร้า เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะประพฤติปฏิบัติตามที่ครูสอน

สมุตเตชนา สร้างกำลังใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล่าวคือ กล่าวพูด กล่าวทำ และมีมานะว่าจะต้องเรียน

สัมปหังสนา สร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้เรียน คือ มีเทคนิคในการสอนที่

จะทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจ ครูจะต้องมีกลวิธีที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าเร้าใจ และมีความสุขต่อการเรียน

ประการที่ห้า วุจักษณ์โม คือเป็นผู้มีความอดทนต่อถ้อยคำ อดทนต่อกิริยาวาจาอันก้าวร้าวรุนแรงของผู้อื่นได้ ครูจะต้องมี ขันติ รู้จักรักษาควบคุมอารมณ์ มีความยับยั้งชั่งใจเพราะหน้าที่ของครูก็คือ เปลี่ยนพฤติกรรมของคนที่ไม่รู้ให้รู้ ดังนั้นครูจึงต้องพร้อมที่จะทนต่อถ้อยคำรบกวนโต้แย้งซักถามของผู้เรียนไม่เบือนหน้าหรือขุ่นเคืองที่จะให้ความกระจ่างในเรื่องต่างๆ ที่ผู้เรียนยังเคลือบแคลงสงสัยไม่เข้าใจ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีสติปัญญาความสามารถแตกต่างกัน

ประการที่หก คัมภีร์อุจกถัง กัตตา คือ สามารถขยายข้อความที่ยากให้แก่การเข้าใจ เพราะวิชาการต่าง ๆ ที่ครูนำมาสอนนั้นล้วนเป็นเรื่องที่ผู้เรียนไม่เคยเรียนมาก่อน ครูจะต้องมีวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องยาก ๆ ได้ง่ายโดยวิธีการดังนี้คือ ชี้ให้เห็นหัวข้อสำคัญ ๆ หรือโครงสร้างของวิชานั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดก่อนที่จะอธิบายในรายละเอียดต่อไป แสดงเหตุผลในวิชานั้น เช่น อธิบายจากเหตุไปสู่ผล อธิบายจากผลไปสู่สาเหตุ ยกตัวอย่างประกอบหรือเปรียบเทียบเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาอื่น ๆ ที่ใกล้เคียง สรุปเนื้อหาที่เป็นแก่นหรือสาระสำคัญของวิชานั้น ๆ ตลอดจนชี้ให้เห็นคุณค่าในเชิงปฏิบัติ เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ถ้าสิ่งนั้นเป็นสิ่งใกล้ตัวสามารถนำมาปฏิบัติได้

ประการที่เจ็ด โนจัญฐานเน นิโยชเย คือ การรู้จักและแนะนำศิษย์ไปในทางที่ถูกที่ควร วิธีการแนะนำศิษย์ไปในทางที่ถูกที่ควรนั้นมีอยู่ สาม ประการ คือ

นิกคหวิธิ ใช้วิธีชูกำราบ เป็นวิธีเตือนให้ศิษย์รู้สึกตัวและละความชั่ว กล่าวคือ เมื่อศิษย์ประพฤติไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร ครูต้องกล่าวตักเตือนหรือลงโทษไม่ควรปล่อยปละละเลย ให้มีการกระทำซ้ำ ๆ จนกลายเป็นนิสัย แต่การลงโทษก็ต้องพิจารณาให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดความสำนึกผิดหรือหลาบจำ ไม่ใช่เป็นการซ้ำเติมหรือทำจนเกินกว่าเหตุ

ปัดคคหวิธิ ใช้วิธียกย่องชมเชย เป็นการกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดนิสัยที่ดีและป้องกันมิให้เกิดนิสัยที่ไม่ดี เมื่อใดที่เห็นศิษย์ทำความดีครูจะต้องยกย่องชมเชยเพื่อให้ศิษย์มีกำลังใจที่จะทำความดีซ้ำอีกจนกลายเป็นนิสัยที่ดีงามติดตัว การยกย่องชมเชยควรจะทำทั้งต่อหน้าและลับหลังเพื่อแสดงให้เห็นว่าครูมีความจริงใจ

ทิฏฐฐานคตวิธิ ใช้วิธีกระทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง ครูต้องการให้ศิษย์ประพฤติปฏิบัติอย่างไร ครูก็ต้องปฏิบัติเช่นนั้นให้ศิษย์เห็นเป็นตัวอย่าง ไม่ใช่กล่าวกับศิษย์ว่า “จงปฏิบัติตามที่ฉันบอก แต่อย่าปฏิบัติตามที่ฉันทำ” เพราะลัทธิการเรียนแบบมีอยู่ในตัวคนทุกคนอยู่แล้ว

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของครูที่ดีของท่านพุทธทาสภิกขุ ดิเรก พรสีมา และคนอื่น ๆ (วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2545 : 146-147 ; อ้างอิงมาจาก ดิเรก พรสีมา และคนอื่น ๆ. 2542: 35-38) พบว่า ลักษณะของครูที่ดีมี 3 ด้านดังนี้

ด้านคุณลักษณะ

ในด้านคุณลักษณะนั้นกล่าวไว้โดยสรุปดังนี้ มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและพร้อมที่จะพัฒนาวิชาชีพของตนอยู่เสมอ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ทั้งด้านศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัย สุขนิสัย และอุปนิสัย ตลอดจนมีความเป็นประชาธิปไตย ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความเมตตาแก่ศิษย์ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการ และสามารถใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน และสามารถเป็นผู้นำชุมชนได้ และสามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ภาษา และการวิจัย เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นครูแบบใหม่ในระดับสากลได้ ซึ่งในด้านสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นครูแบบใหม่ในระดับสากลได้นั้น มีวิธีการดังนี้

วิธีที่หนึ่ง เป็นครูที่เน้นความหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อผู้เรียนเป็นหลัก แนะนำผู้เรียน สามารถพัฒนาเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพและสร้างสรรค์ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

วิธีที่สอง รั่ววิทยาการด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น เพราะการศึกษายุคใหม่เป็นการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

วิธีที่สาม เป็นครูที่ต้องไปหานักเรียนมากขึ้น เข้าเยี่ยมชุมชนได้มากขึ้น

ด้านความรู้

ในด้านความรู้ นั้น กล่าวได้โดยสรุปดังนี้ มีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีในศาสตร์ความรู้มาสู่การปฏิบัติได้ ทั้งการปฏิบัติในระดับสากลและระดับท้องถิ่น มีความรู้ด้านการวิจัย วิทยาการคอมพิวเตอร์ และภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ มีความรู้ด้านเทคนิคการสอน จิตวิทยา การวัดผลและประเมินผล และสามารถประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัว และเรื่องราวในท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์หิววิจารณ์ได้

ด้านการถ่ายทอดความรู้

ในด้านการถ่ายทอดความรู้ นั้น สามารถสรุปได้ดังนี้ สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ เพื่อจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ หรือใช้ในการ

เรียนรู้ต่อไปสามารถอบรมบ่มนิสัยให้ผู้เรียนมีศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัย สุขนิสัย และอุปนิสัย รวมทั้งรักในความเป็นประชาธิปไตย เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนใฝ่รู้ และก้าวทันเทคโนโลยี ตลอดจนสามารถใช้ภาษาสื่อสารกันได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ และสามารถใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมองกว้างคิดไกลและมีวิจรรย์ญาณที่จะวิเคราะห์และเลือกใช้ข่าวสารข้อมูลให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองได้ พัฒนาผู้เรียนเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของชุมชน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาชุมชน และแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนได้

ส่วนพระเทพวิสุทธิเมธี (พุทธทาสภิกขุ) (2529 : 96) ได้ให้ความหมายของการเป็นครูและบทบาทของครูไว้ว่า ...ครูโดยหน้าที่คือ ผู้นำทางวิญญาณ หรือเป็นที่ปรึกษาในด้านจิต ด้านวิญญาณให้แก่ผู้มีหน้าที่การงานใหญ่ยิ่ง...

นอกจากนั้นท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของครูกล่าวได้โดยสรุป คือ ครูเป็นผู้นำโลกในด้านวิญญาณ ครูเป็นผู้สร้างโลกในอนาคต โดยผ่านทางศิษย์ โลกจะดีหรือเลวก็เพราะคนในโลก คนในโลกจะดีหรือเลวเพราะว่าการศึกษา การศึกษาจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับครู ครูคือผู้สร้างโลก ครูให้การศึกษายังไง คนในโลกก็เป็นอย่างนั้นแล้วโลกก็เป็นอย่างนั้นแต่ละคน ประกอบกันขึ้นเป็นสังคม ความอยู่รอดของสังคมนั้นขึ้นอยู่กับทุกคนได้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างถูกต้อง

นอกจากนั้น บรรจง ชูสกุลชาติ (2527 : 261-269) ได้ให้ทัศนะในเรื่องนี้ไว้ว่า ผู้ที่จะมีวิญญาณแห่งการเป็นครูนั้นจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ ซึ่งกล่าวโดยสรุปมีสาระสำคัญดังนี้

ต้องเป็นผู้ที่เชื่อถือได้ (trustworthy) คือ พุดจริง ทำจริง มีความจริงใจและมีคุณธรรม ย่อมเป็นผู้ที่เชื่อถือได้ ครูที่มีวิญญาณแห่งความเป็นครูย่อมเป็นที่เชื่อถือได้ ต้องเป็นผู้ที่มีมารยาท (etiquette) คือ ในฐานะที่ครูเป็นสื่อและสารทางจริยธรรมไทย ครูต้องเป็นผู้มีมารยาท ความเป็นผู้มีมารยาทนั้นเป็นคุณสมบัติสำคัญอย่างหนึ่งของผู้มีวิญญาณครู

ต้องเป็นผู้มีความใฝ่สูง (ambition) เพราะความใฝ่สูงเป็นลักษณะของผู้มีจิตใจสูง ผู้ที่มีจิตใจสูงก็คือผู้ที่แสวงหาสิ่งที่ดีกว่าอยู่เสมอในชีวิต เช่นเดียวกันนั้น ครูได้ชื่อว่าเป็นผู้นำความคิด และวิญญาณของศิษย์ ดังนั้นครูต้องมีความใฝ่สูง ความใฝ่สูงเป็นคุณสมบัติสำคัญอย่างหนึ่งของผู้มีวิญญาณครู

ต้องเป็นผู้เห็นเด็กนั้นมีความสำคัญ (children) คือ ครูผู้อยากเห็นเด็กทุกคนมีความสำคัญ ต้องรู้จักและเข้าใจเด็ก การรู้จักเด็กนั้น เป็น คุณสมบัติสำคัญอย่างหนึ่งของผู้มีวิญญานครู

ต้องรู้จักรักษาสุขภาพอนามัย (health) การไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ เป็นพุทธภาษิตที่เป็นจริง การระมัดระวังสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญมาก ซึ่งเรื่องนี้ครูจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงสุขภาพ ระมัดระวังรักษาสุขภาพไว้ให้ดีอยู่เสมอ

ต้องเป็นผู้มีอุดมคติ (ideal) เพราะโดยวัฒนธรรมไทยและโดยอาชีพครู ครูไทยจึงต้องมีอุดมคติ อุดมคตินั้นคือ หลักใจ และหลักชีวิต ตลอดจนเป็นหลักแห่งความคิด หลักแห่งการพูด และการกระทำของบุคคลเปรียบได้กับเข็มทิศและหางเสือของเรือที่จะนำเรือ คือชีวิตนั้นไปสู่จุดหมายปลายทางได้โดยตลอดและปลอดภัย ครูที่มีวิญญานแห่งความเป็นครู จึงต้องเป็นผู้มีอุดมคติ

ต้องไม่เล่นพรรคเล่นพวก (nonpartisan) คือ ครูจะต้องไม่แบ่งพวก แต่ต้องถือว่าทุกคนเป็นพวกเดียวกัน ซึ่งต่างก็เป็นคนไทยด้วยกัน

ต้องร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เสมอ (game) กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชนหรือในสถานบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะจัดขึ้นตามธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม หรือกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน และอาจเป็นกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ครูที่มีวิญญานแห่งการเป็นครู จะต้องร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เสมอและร่วมด้วยความเต็มใจ ด้วยความสบายใจ สนุกสนาน สะดวกใจและเสียสละ

ต้องมีความรักโรงเรียน หรือสถานศึกษา (school) เพราะเป็นสถานที่ประกอบอาชีพดำเนินชีวิต และได้ปฏิบัติสิ่งที่เป็นอุดมคติ ตลอดจนบำเพ็ญประโยชน์เพื่อตนเองและผู้อื่น โรงเรียนจึงย่อมเป็นบ้านที่สองของผู้มีอาชีพครู เป็นสถานที่ที่ให้โอกาสได้แสดงวิญญานแห่งความเป็นครู ครูที่มีวิญญานครู จะต้องเป็นผู้ที่มีความรักโรงเรียน

ต้องมีความอดทน (patience) คือ ครูจะต้องประสบสิ่งที่พึงปรารถนาและสิ่งไม่พึงปรารถนาอยู่เสมอในการฝึกอบรมเด็ก ในเรื่องของความรักโรงเรียน และในเรื่องการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ที่มีความอดทนได้มากที่สุด เท่านั้นที่แสดงความเป็นมนุษย์ได้มากที่สุด ครูที่มีวิญญานครูจะต้องมีความอดทนเป็นเลิศ

ต้องเป็นผู้มีความสุจริตใจ (integrity) ครูที่มีวิญญานครูนั้น ต้องเป็นผู้มีความสุจริตในวิชาการศึกษา ต้องสุจริตในปรัชญาการศึกษาของตน ต้องสุจริตต่อหลักจิตวิทยาที่ตนร่ำ

เรียนมา ต้องสุจริตต่อหลักวิชาการทั่วไป และในหัวใจต้องมีความสุจริตต่อเด็กที่สอน ครูที่มี วิทยุญาณครูจะต้องมีความสุจริตต่ออาชีพ และต่อชาติบ้านเมืองด้วย

ต้องเป็นผู้รู้จักกอบกู้ (rehabilitation) อาชีพครูเป็นอาชีพที่เป็นงานบุญ และทำ บาบไปให้เห็นกันน้อยกว่าอาชีพอื่น ครูที่มีวิทยุญาณครูต้องรู้จักกอบกู้อาชีพของงาน และภูมิใจใน อาชีพของตน

ต้องเป็นผู้มีเชาวน์ไวไหวพริบ (intelligence) คือ ครูจะต้องมีเชาวน์ไวไหวพริบ ในการสั่งสอนอบรมนักเรียน เพราะครูมักพบปัญหาที่เด็กถามอย่างคาดไม่ถึงอยู่เสมอ

ต้องเป็นผู้ร่วมงานเป็นคณะได้ (team-work) ครูที่มีวิทยุญาณของการเป็นครู ต้อง เป็นผู้ร่วมงานเป็นคณะได้ และอาศัยส่วนรวมเป็นเกณฑ์

จากการสำรวจความต้องการ ของนักศึกษาเกี่ยวกับ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (อำภา บุญช่วย. 2531 : 17) พบว่าลักษณะที่พึงประสงค์ของ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มีดังนี้ มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง แต่งกายสุภาพและสะอาด มีความรู้ดี ตั้งใจสอนศิษย์ และสอนอย่างมีคุณภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ดี ทำตนน่าเคารพนับถือเข้า ใจนักศึกษา ไม่เกี้ยวกราด ไม่อาฆาตต่อศิษย์สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้มีชีวิตชีวา ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ มีความยุติธรรม ตรงต่อเวลา รักการสอนอุทิศเวลาเพิ่มเติมให้ แก่ศิษย์ ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษา

ส่วน ไรอัน (Ryans, 1969 : 310) ได้สำรวจและวิเคราะห์คุณลักษณะของครูไว้ดังนี้มี ความเข้าใจ และให้ความเป็นมิตร การทำงานเป็นระบบ และมีความรับผิดชอบ มีการกระตุ้น ยั่วยุ และมีความคิดสร้างสรรค์ มีความใส่ใจในความคิดของนักเรียน มีจิตใจและพฤติกรรมแบบ ประชาธิปไตย มีทัศนคติที่ดีต่อการบริหาร ถือการเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งตรงกันข้ามกับถือเด็ก เป็นศูนย์กลาง เข้าใจภาษาพูดได้ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ และสามารถปรับตัวได้ดี มีการ ตอบสนองที่ถูกต้อง และ สมบัติ มหารศ (2528 : 13) เสนอแนะว่า ครูต้องรู้ว่าตนเองอยู่ใน ลักษณะใด และควรปฏิบัติตนอย่างไร มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อสังคมและผู้อื่น กล่าวแสดง ออกและกระทำในทางที่ถูกที่ควร มีวัฒนธรรมประจำตน เป็นแบบอย่างและยอมเสียสละเพื่อ ศิษย์ นอกจากนี้ ชาญชัย อาจิณสมอาจารย์ ยังได้อธิบายเพิ่มเติม ถึงความสามารถส่วนตัวและ ทางสังคมของครู ในบทความเรื่อง “ครูและอาชีพของครู” มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ ครูต้อง ปฏิบัติตามกฎแห่งจรรยาบรรณครูและกฎระเบียบอื่น ๆ ของโรงเรียน ทำตามเวลาราชการ และ พร้อมที่จะทำงานนอกเวลาถ้าหากทุกคนขอร้อง แสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ในกิจกรรมทั้งหลาย

ของตนเอง เป็นตัวอย่างในด้านศีลธรรมและพฤติกรรมทางจรรยาบรรณแก่นักเรียน กลุ่มเพื่อน และชุมชน

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 46) ได้อธิบายไว้ว่า การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การแสดงออก การประพฤติ และปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยาวาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูสม่าเสมอ ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

เพื่อให้การปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานของครูมีความชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ด้วยตนเองและผู้อื่น คุรุสภาจึงได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติตน และปฏิบัติงานของครูเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นระดับคุณภาพ ตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านต่าง ๆ อย่างสม่าเสมอ โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ
- สอง การใช้วาจาสุภาพ
- สาม มีความประพฤติเรียบร้อย
- สี่ มีความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
- ห้า รับผิดชอบปฏิบัติงานอย่างขยันขันแข็ง

คุณภาพระดับสอง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่าเสมอให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องในลักษณะสร้างสรรค์ ตลอดจนสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง การให้คำแนะนำ
- สอง การเชิญชวนให้ปฏิบัติ
- สาม การแก้ไขข้อบกพร่อง
- สี่ การสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน

คุณภาพระดับสาม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีจนผู้เรียนเกิดศรัทธาและปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดีแล้วเป็นปกตินิสัย โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในสถานศึกษา
- สอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกพฤติกรรมของตนเอง
- สาม เสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียน

สี่ เผยแพร่วิธีการที่ถูกต้องในการสร้างคุณธรรม

จากผลการวิจัยและแนวความคิดต่าง ๆ พิจารณาแล้วสามารถสรุปได้ว่า การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การประพฤติและปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับความเป็นครูหรือคุณลักษณะของครูที่ดีอย่างสม่ำเสมอทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและเชื่อถือมั่น มีลักษณะที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

หนึ่ง ลักษณะส่วนตัวดี คือ มีบุคลิกภาพดี อาทิ ความเป็นตัวของตัวเองสูง มีความกระหายในด้านการเรียนรู้ มีความประพฤติปฏิบัติดี มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ดี และมีความรู้ความสามารถดี มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ดี

สอง พฤติกรรมการสอนดี คือ มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนดี อาทิ การเตรียมการสอนดี การใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ อธิบายความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจได้แจ่มชัด และปฏิบัติตามได้

สาม ลักษณะส่วนวิชาชีพดี คือ ลักษณะของความเป็นวิชาชีพชั้นสูง อาทิ มีคุณธรรมและจรรยาบรรณ มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีการพัฒนาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ หวังผลเลิศในการทำงานที่ปฏิบัติ และเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายไว้ดังนี้ บรรจง ชูสกุลชาติ และคนอื่น ๆ (2527 : 261 – 269) ได้กล่าวถึงบทบาทในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะของครู สรุปได้ว่า ครูจะต้องทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้ รู้จักรักษาความสามัคคีระหว่างข้าราชการครูด้วยกัน และใช้ความพยายามร่วมกันในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สัมฤทธิ์ผล ซึ่งสอดคล้องกับ เจมส์ (ชูศักดิ์ แสนปัญญา. 2536 : 70 – 71 ; อ้างอิงมาจาก James) ได้วิจัยพบว่า ความรู้ ความสามารถในการทำงานอย่างเดียวยังมีผลช่วยให้งานของกลุ่มสำเร็จเพียงร้อยละ 20 - 30 เท่านั้น แต่ถ้ามีความร่วมมือกันจะทำให้งานประสบผลสำเร็จถึงร้อยละ 80 – 90 ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า มนุษย์สัมพันธ์มีความสำคัญต่อการทำงานมาก นอกจากนี้ แคทซ์ (ชูศักดิ์ แสนปัญญา. 2536 : 71 ; อ้างอิงมาจาก Katz) แนะนำว่าทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ เป็นทักษะที่บุคลากรทุกระดับจำเป็นต้องมีมากเท่า ๆ กัน การทำงานจึงจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น ดังนั้น มนุษย์สัมพันธ์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมากสำหรับการทำงานทุกตำแหน่ง จำเป็นอย่างยิ่งที่คณะครูในโรงเรียนทุกคนต้องรู้จักรักษาและเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกันไว้เพื่อประโยชน์ต่องานและผู้เรียน

ชูศักดิ์ แสนปัญญา. (2536 : 71 – 74) ได้เสนอแนะวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานไว้สิบประการ คือ หนึ่งมีความจริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน สองหลีกเลี่ยงการนินทาเพื่อนร่วมงาน สามอย่าขัดทอดความผิดให้เพื่อนร่วมงาน สี่ยกย่องชมเชยเพื่อนร่วมงาน ในสิ่งที่ควร ห้าให้ความร่วมมือในกิจกรรมของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ หกให้เพื่อนร่วมงานได้ทราบในเรื่องที่เขารับผิดชอบ เจ็ดฟังและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ แปดหลีกเลี่ยงการทำตัวเหนือเพื่อนร่วมงาน เก้าให้ความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในยามทุกข์ร้อน สิบออกไปพบปะสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงานบ้างตามสมควร

สำหรับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 48) ได้อธิบายไว้ว่า การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ เป็นการตระหนักถึงความสำคัญในการรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและร่วมรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

เพื่อให้ครูได้ร่วมมือกันในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูในด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาเป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วน บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง ความเข้าใจงาน
- สอง ความสำเร็จของงาน
- สาม ความเต็มใจรับผลกระทบของงาน

คุณภาพระดับสอง อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามความรู้ ความสามารถ และความถนัด ให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง เข้าร่วมวางแผนและแบ่งงานกันทำ
- สอง การปฏิบัติงานสร้างสรรค์ โดยยึดประโยชน์ของส่วนรวม
- สาม ความพึงพอใจในบทบาทของตนที่ช่วยให้ผลงานบรรลุเป้าหมาย
- สี่ ผลของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย

คุณภาพระดับสาม มุ่งมั่นพัฒนางานและสถานศึกษาอย่างเป็นระบบจนติดเป็นนิสัย โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง การเป็นผู้นำในการวางแผนพัฒนาตามเป้าหมายอย่างครอบคลุมและสัมพันธ์กับงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

สอง การเป็นผู้นำในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

สาม ช่วยเหลือและพัฒนาผู้ร่วมงาน

สี่ การประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและกลุ่ม แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนางาน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การใช้ทักษะมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการปฏิบัติให้กิจกรรมต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

การร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับครู ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะที่คล้ายคลึงกันดังนี้ ธีรวิมล ประทุมพนรัตน์ และคนอื่น ๆ (2530 : 121 – 122) ให้ทัศนะว่า การบริหารความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนเป็นภาระกิจหลักของผู้บริหารในการหาวิธีการเข้าถึงประชาชน หาความร่วมมือจากประชาชน เข้าใจและสร้างความรู้สึกกับประชาชนว่า เขามีบทบาทในการสนับสนุนและร่วมมือพัฒนา ตลอดจนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกับครูอาจารย์ นอกจากนี้ สายันท์ ฝาน้อย (2530 : 12) สนับสนุนว่า ครูไทยในอนาคตผู้นำชุมชนจะมีมากขึ้น ถ้าครูไม่แสดงบทบาทผู้นำในชุมชนอาชีพอื่นจะมาเป็นผู้นำ จะทำให้ฐานะของครูในชุมชนด้อยลงทันที ส่วนชาญชัย อาจิดนสมาจาร (2538 : 38) มีแนวคิดว่า สิ่งแวดล้อมของชุมชนคือ องค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาเด็ก ครูทุกวันนี้คาดหวังให้มีความคุ้นเคยกับชุมชนและทำงานร่วมกับชาวบ้านเพื่อปรับปรุงสภาพของโรงเรียนและชุมชน ในการทำหน้าที่รับผิดชอบดังกล่าวครูควรแบ่งงานส่วนของตัวเองและของโรงเรียนให้กับผู้ปกครองโดยผ่านทางตัวเด็กในขณะที่อยู่ในโรงเรียนและที่อยู่ที่บ้าน ครูควรเข้าร่วมมืออย่างกระฉับกระเฉงในการจัดองค์การของชุมชน และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างครู – ผู้ปกครอง ทั้งเพื่อปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนและชุมชนให้ดีขึ้นควบคู่กันไป ส่วน ทวีป อภิสัทธา (2524 : 7 – 10) เสนอว่า ถ้าพิจารณาบทบาทหน้าที่ของครูจากคำว่า “ครู” ในภาษาอังกฤษ “TEACHER” น่าจะอธิบายตัวพยัญชนะ “H” ได้ว่า ครูจะต้องแสดงบทบาทในการสร้างมนุษย์สัมพันธ์กับบุคคลในชุมชนและบุคคลทั่วไปเพื่อเสริมประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

สำหรับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 50) ได้อธิบายไว้ดังนี้ การร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน หมายถึง การตระหนักในความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับ ซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

เพื่อให้การปฏิบัติตนและปฏิบัติงานด้านความร่วมมือกับชุมชนมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของครูเป็นระดับคุณภาพตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง ปฏิบัติงานทางการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนตามที่ได้รับมอบหมายได้ครบถ้วน บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง ความรู้ความเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมาย
- สอง ความสำเร็จของงานและประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
- สาม ความเต็มใจรับผลกระทบของงาน

คุณภาพระดับสอง อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานทางการศึกษาที่เกี่ยวกับชุมชน ตามความรู้ ความสามารถ หรือความถนัด โดยพิจารณาจาก

- หนึ่ง การเข้าร่วมวางแผนและแบ่งงานกันทำ
- สอง การปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์โดยยึดถือประโยชน์ของส่วนรวม
- สาม ความพึงพอใจระหว่างการปฏิบัติงาน
- สี่ ความพึงพอใจในบทบาทของตนที่ช่วยให้ผลงานบรรลุเป้าหมาย

คุณภาพระดับสาม มุ่งมั่นพัฒนางานการศึกษาเพื่อชุมชน และร่วมมือกันพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ เป็นนิสัย โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง การเป็นผู้นำในการวางแผนพัฒนาชุมชนที่ครอบคลุมและสัมพันธ์กับงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

- สอง การเป็นผู้นำในการพัฒนางาน ทำให้งานมีประสิทธิภาพ เป็นระบบ
- สาม ช่วยเหลือและพัฒนาผู้ร่วมงาน
- สี่ การประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและกลุ่ม แล้วนำมาปรับปรุง

พัฒนางาน

จากทัศนะของนักการศึกษา และนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น พอที่จะสรุปได้ตั้งนี้ การร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน เป็นการให้ความสำคัญในการยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น การยอมรับความรู้ความสามารถของบุคคลในชุมชน การสร้างมนุษยสัมพันธ์ และการแสวงหาความร่วมมือจากชุมชนด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเกิดผลให้การพัฒนาสถานศึกษาและชุมชนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

การแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนานั้น ครูต้องมีความตื่นตัวในการแสวงหาความรู้ซึ่ง เอกวิทย์ ณ ถลาง (2532 : 112 – 113) เชื่อว่า ในสภาพสังคมปัจจุบัน ครูต้องเป็นผู้รอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ เนื่องจากวิทยาการก้าวหน้าไปรวดเร็วกว่าหลักสูตรความเปลี่ยนแปลงของวงของความรู้นอกตำรา นอกชั้นเรียน นอกกระบวน มีอยู่มากมาย ดังนั้น ผู้สอนที่ดีต้องมีสายตากว้างไกล และสามารถรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ เข้ามาสู่ตนเอง เพื่อพัฒนางานได้ บุญผา คุ้มมานนท์ (2527 : 184 – 186) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูยุคใหม่ สรุปได้ว่า ครูต้องเข้าใจสถานการณ์ของประเทศชาติและในโลก ช่วยสร้างสรรค์สิ่งที่ดีต้องดีงาม ในสังคม มีบทบาททางการเมือง สามารถชี้แนะนักเรียนให้ทันต่อสถานการณ์แสวงหาและใช้วิธีการแก้ปัญหาอย่างชาญฉลาด เข้าใจเป้าหมายการศึกษาและแนวคิดที่เคลื่อนไหวเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผล นอกจากนี้ สุนทร มุกสิกรังษี (2535 : 31) ระบุในแนวทางเดียวกันว่า ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการที่เกิดขึ้นในสังคมของตนและโลก รวมทั้งสามารถปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 66) มีแนวทางที่จะส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนางาน โดยมีมาตรการให้หน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัดพัฒนาระบบข้อมูลอย่างเป็นระบบสามารถเชื่อมโยงข้อมูลซึ่งกันและกัน และกับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ด้วยเครือข่ายคอมพิวเตอร์ระบบต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน ครู อาจารย์ และประชาชนทั่วไปสามารถใช้บริการข่าวสารข้อมูลได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

สำหรับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 52 – 53) อธิบายไว้ว่า การแสวงหาความรู้และข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสภาพการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศที่เกี่ยวกับวิชาชีพครูสามารถ

วิเคราะห์ วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

เพื่อให้การปฏิบัติตนและปฏิบัติงานของครูในการแสวงหาความรู้และใช้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อการพัฒนาที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น สามารถตรวจสอบได้เป็นรูปธรรม สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาจึงกำหนดเกณฑ์ขึ้นเพื่อประเมินการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ดังกล่าวของครูเป็นระดับคุณภาพ ตามรายละเอียดดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง สามารถแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับสภาพทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ในระดับท้องถิ่น ในระดับประเทศ และในระดับโลก โดยพิจารณาจากการมีข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน

คุณภาพระดับสอง สามารถรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนได้ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเทคโนโลยี เทคนิค วิธีการ นวัตกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและวิชาชีพครู โดยพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลและนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

คุณภาพระดับสาม สามารถจัดระบบข้อมูลข่าวสารนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นปกตินิสัย โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง การจัดระบบข้อมูลข่าวสารได้

สอง การให้บริการข้อมูลข่าวสารได้

สาม การนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

จากแนวทางที่เสนอมาดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การใช้ความพยายามในการแสวงหาและรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้านไว้อย่างเป็นระบบ และพร้อมจะนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมาวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผลเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 22 ที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้นั้น ถือว่าเป็นการเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ ความเชื่อ มุมมอง แง่คิดของครูผู้สอนและคนทั่วไปว่า

การเรียนรู้ผู้เรียนต้องเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ความคิดบทบาท จากผู้ที่รอรับความรู้จากการบอก ของครูไปเป็นผู้แสวงหาความรู้ และค้นหาความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ได้ทุกสถานการณ์ จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ครูผู้สอนสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 25) ได้ให้ความหมายไว้ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ ว่า การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์ ทุก เวลา ทุกสถานที่ เป็นการประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชนทุกฝ่าย และองค์กร ท้องถิ่น เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ โดยการจัดการเรียนการสอนให้ดึงดูดความสนใจ ของผู้เรียน เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในด้านวิชาความรู้ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ ทางสังคม สุรธา (2544 : 30) ให้ความเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและบ้าน และ ระหว่างบ้านและโรงเรียนนั้นทั้งสองอย่างก็กล่าวถึง มีส่วนสนับสนุนและ มีความสำคัญอย่างยิ่งใน การส่งเสริมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียน พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่ได้มีบทบาทเพียงแค่ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนนั้นและหรือการที่เข้าไปมีส่วนร่วมใน การเรียนการสอนของครูหรือลูกในฐานะนักเรียนด้วย การให้การบ้านหรือมอบหมายงานให้นัก เรียนกลับไปทำที่บ้าน เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างครู นักเรียนและผู้ ปกครอง อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กให้พัฒนายิ่ง ๆ ขึ้น โดยนำความรู้จากห้องเรียนไปขยาย ทำความเข้าใจต่อ ฝึกให้เด็กรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นช่องทางให้ครูและผู้ปกครองได้เห็น พัฒนาการหรือข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของเด็ก ดังนั้น การที่เด็กทำการบ้านหรืองานที่ครูมอบ หมายให้สำเร็จจึงเท่ากับเป็นการสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนที่โรงเรียน ธเนศ ขำเกิด (2541 : 28) กล่าวว่า ภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุค โลกาภิวัตน์ ถือว่าอำนาจเกิดจากความรู้แต่ละคน จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ เพราะความรู้ที่แต่ละคนเรียนมาในอดีตที่เคยคิดว่าเป็นความรู้สำเร็จรูป คิดว่าตนเป็น คนเก่งในยุคหนึ่งหากไม่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพิ่มเติมตลอดเวลา ก็จะกลายเป็นคนตกชั้นในยุคนี้ การเรียนรู้จึง ต้องจัดกระทำให้เกิดขึ้นทุกสถานการณ์ ไม่ว่าจะเป็นช่วงของวัยเรียน หรือในช่วงของการปฏิบัติ งานเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life – Long Learning) นอกจากรู้ลึกในสาขาวิชาเฉพาะตน (specialist) แล้ว ก็ต้องรู้กว้างในเรื่องอื่น ๆ (generalise) ด้วย การเรียนรู้จึงเป็นการศึกษา เพื่อชีวิตเพื่อสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่และทุกสถานการณ์ สอดคล้องกับความเห็น ของ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2540 : 10) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นตลอดเวลา เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง

นักเรียนที่ต้องเอาจริงเอาจังกับการเรียนเพราะครูสามารถฝึกได้ คือ ฝึกให้เรียนรู้ ฝึกหัด พัฒนา สามารถดำเนินชีวิตโดยการแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการดำเนินชีวิตที่ดั่งงาม ต้องลงทุนด้วยการเรียนรู้และฝึกหัดพัฒนามาเรื่อย ๆ มีชีวิตแห่งการเรียนรู้ แล้วก็จะพัฒนาไปในวิถีแห่งความมีชีวิตที่ดั่งงาม สอดคล้องกับ คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 20) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา เกิดขึ้นได้ในหลายระดับทั้งในตัวผู้เรียน ในห้องเรียน และนอกเหนือไปจากห้องเรียนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ครูมีโอกาสปลูกเร้าและเสริมแรงศิษย์ในทุกกิจกรรมให้ค้นพบคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการทำงานเป็นกลุ่มจัดกิจกรรมปลูกฝัง คุณธรรม ความมีวินัย รับผิดชอบในการทำงาน นักเรียนมีโอกาสฝึกการประเมินและปรับปรุงตนเอง ยอมรับผู้อื่นสร้างจิตสำนึกในการเป็นพลเมือง และพลโลกในการทำงานร่วมกัน สุทธิพันธ์ ปรัชญพฤทธิ (2543 : 88) ให้ความเห็นว่า ความรู้ที่อยู่นอกเหนือห้องเรียน และบริบทของโรงเรียนนั้นมีอยู่มากมายมหาศาล ไม่มีขอบเขตจำกัดและความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นทุกวัน ดังนั้น ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ออกสู่สนามใหญ่แห่งความรู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยสอดคล้องกับการเข้าสู่เนื้อหาวิชา ทั้งนี้ครูจะต้องวางแผนการออกสู่การเรียนรู้จากแหล่งภายนอกอื่น ๆ ที่มาจากแผนการเรียน และจัดเตรียมประเด็น เครื่องมือแห่งการจุดประกาย การสร้างคำถามการแสวงหาความรู้ให้ไปสู่นักเรียนได้มากที่สุด กระทั่งนักเรียนสามารถใช้กลยุทธ์รอบตัว กลไกอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเก็บข้อมูล ความเห็นข้อสังเกตมาประมวลได้อย่างมีแก่นสาร และสามารถถ่ายทอดผลงานสู่บุคคลอื่นได้และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 25) สรุปไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์นั้น คือ การจัดการเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รู้จักแสวงหาและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นการสอนที่ให้นักเรียนมีอิสระในการสร้าง แสวงหาความรู้ และมีความรับผิดชอบในการทำงานจนสำเร็จ โดยครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนในเรื่องที่ตนเองสนใจ ใฝ่รู้ สอดคล้องกับความต้องการ ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าเพื่อตอบปัญหาด้วยตนเอง มีความสามารถในการหาข้อมูล วิเคราะห์สังเคราะห์และสรุปข้อความรู้ ตลอดจนการฝึกให้มีนิสัยเป็นคนกระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้ตลอดเวลา และให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ส่วนสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 54) อธิบายว่า การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤตต่าง ๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่าง ๆ ของปัญหา แล้วผันมุมมองของปัญหาไปในทางการ

พัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ กล่าวที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ มีสติในการแก้ปัญหา มิได้ตอบสนองปัญหาต่าง ๆ ด้วยอารมณ์หรือแง่มุมแบบตรงตัว ครูสามารถมองหักมุมในทุก ๆ โอกาส มองเห็นแนวทางที่นำสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2544 : 19) เพื่อให้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพมีผลในทางปฏิบัติสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2524 คุรุสภาได้จัดทำร่างเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ มาตรฐานที่ สิบสอง สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ และนำเสนอกระทรวงศึกษาธิการประกาศเป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูให้กรมที่มีครูในสังกัดส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตนและปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู รวมทั้งให้นำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เป็นแนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานและการพัฒนาข้าราชการครู ดังนี้

คุณภาพระดับหนึ่ง การพัฒนาหรือการแก้ปัญหาและวิกฤตต่าง ๆ มีลักษณะเดียว โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง การพัฒนาหรือการแก้ปัญหาแบบตรงตัว ใช้ตัวแปรตัวเดียว ลักษณะเดียว มีสูตรตายตัว

สอง กำหนดกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียนหรือการแก้ปัญหา มีทางเลือกทางเดียว ไม่คำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ

คุณภาพระดับสอง การพัฒนาหรือแก้ปัญหาใช้องค์ประกอบรอบด้าน โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง นำองค์ประกอบรอบด้านมาช่วยในการพัฒนาหรือแก้ปัญหา

สอง นำเอาข้อมูลมารวบรวมสร้างทางเลือกหลาย ๆ ทางแล้วจึงเลือกทางเลือกที่ดีกว่า

สาม สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อขจัดปัญหาเดิมที่จะเกิดขึ้นได้ในภายหน้า

สี่ ใช้แนวทางในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นมากกว่าการแก้ไข

คุณภาพระดับสาม สร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาจาก

หนึ่ง มีการนำเสนอองค์ประกอบตัวแปรที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ

สอง ให้ผู้เรียนรู้จักผลกระทบของการกระทำของตน ประเมินการแสดงของตนว่ามีผลดี มีจริยธรรม ความงามมากน้อยเพียงใด

สาม ให้ผู้เรียนสร้างแนวทางในการพัฒนาตน เพื่อป้องกันปัญหาและวิกฤตที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างถาวร

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลาจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำมาปรับใช้กับการดำรงชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนทุกขั้นตอนแห่งการเรียนรู้ จนสามารถเก็บเกี่ยวความรู้ให้ตนเองได้ในทุกสถานการณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เส้นทางพัฒนาครูนักวิจัย : การวิจัยวิทยานิพนธ์ครูดีเด่นระดับประถมศึกษา (นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ. 2540 : 58) เส้นทางการพัฒนาครูสู่การเป็นครูนักวิจัย มีพัฒนาการมาจากปัจจัยสนับสนุน คือ หนึ่ง จากประสบการณ์ชีวิตจริง คือ สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ความยากจนมีส่วนทำให้เห็นความสำคัญของการศึกษา การมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาของบุคคลในครอบครัว การเห็นคุณค่าของการศึกษาเพื่ออนาคตที่ดี เห็นการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคม สอง จากประสบการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ต้องการเห็นเด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดี ต้องการปรับปรุงและพัฒนาการสอนให้เด็กเกิดการเรียนรู้มากที่สุด การเห็นคุณค่าในตัวเอง ครูมีหน้าที่สำคัญในการสอนที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ต้องการหาความก้าวหน้าในอาชีพ และการประสบความสำเร็จในชีวิต การได้รับการยอมรับและยกย่องจากระบบการศึกษา สาม จากแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการวิจัยนั้น มีทั้งแรงจูงใจที่เกิดจากตนเอง และแรงจูงใจจากภายนอก แรงจูงใจที่เกิดจากตนเองคือ ความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กพัฒนาการสอนเพื่อพัฒนาตนเองให้ไปสู่จุดหมายของชีวิต และแรงจูงใจที่เกิดจากภายนอก คือ เกิดจากครอบครัว ชุมชน นักเรียน เพื่อน ที่ส่งผลให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้พัฒนามาจากกระบวนการคิดจากประสบการณ์ชีวิตและการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์ในการพัฒนา "ครู" สู่ "ครูมืออาชีพ" การทำวิจัยการปฏิบัติการในชั้นเรียนนั้น จะช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานครูอย่างเป็นระบบ เห็นภาพงานตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ เพราะมองเห็นทางเลือกต่าง ๆ ได้กว้างขวางและลึกซึ้ง มีการตัดสินใจที่มีเหตุผลและ

สร้างสรรค์ มีโอกาสคิดมากขึ้น ในการใคร่ครวญเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และครูสามารถบอกได้ว่างานจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติไปนั้นได้ผลหรือไม่เพราะอะไรยังสามารถควบคุมกำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างดี ผลจากการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูได้ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรม และครูจะมีความสุขในการทำงานเป็นที่คาดหวังว่า เมื่อครูผู้สอนได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมแล้ว จะก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษาวิชาชีพครู (นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ. 2540 : 73) นักเรียนมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีข้อความรู้หรือนวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงเกิดมากขึ้น ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อตัวครูและเพื่อนครู การทำงานของครูจะพัฒนาไปสู่ครูมืออาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการในการที่จะพัฒนาครูของกระทรวงศึกษาธิการ

นพคุณ เคนพรม (2524 :76) วิจัยเรื่อง ทักษะของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีต่อวิธีการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู เมื่อปี 2524 พบว่า ครูเห็นด้วยกับมาตรการทั้งหมด คือ เห็นด้วยกับวิธีการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู การยกระดับมาตรฐานวิชาชีพนั้นจะต้องทำพร้อมกันทั้งหน่วยผลิต หน่วยใช้ครู และสถาบันวิชาชีพครู ควบคุมให้การผลิตและการใช้ครูมีคุณภาพ

นุกูล ตันริยงค์ (2525 : 103) วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ปี 2525 พบว่า ครูมีความคิดเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจต่อหมวดสภาพภายในสังคมของวิชาชีพครู ในการผลิตครู การใช้ครู และการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู ครูส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการประสานงานระหว่างหน่วยงานการออกไปประกอบวิชาชีพครู

สุรชาติ เสนาจักร์ (2527: 111-116) วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพครูวิชาชีพครู ปี 2526 พบว่า การควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมเห็นด้วยกับการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพครู การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู มีความเห็นโดยส่วนรวมเห็นด้วยกับการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2533 : 14-15) วิจัยเรื่อง ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงาน ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ในจำนวนจิตลักษณะที่เป็นองค์ประกอบด้านบวกของความแปลกแยกทั้ง 4 ด้านนั้น ความเชื่ออำนาจในตนเอง ความภูมิใจในตนเอง และทัศนคติต่อสภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางชีวสังคม และภูมิหลังของครูในระดับสูง โดยพบว่า ครูหญิงซึ่งมีวุฒิต่ำ ครูชายซึ่งมีวุฒสูง เป็นครู 2 กลุ่มที่มีจิตลักษณะต่ำในด้านความเชื่อมั่นอำนาจ

ในตน ความภาคภูมิใจในตนและทัศนคติต่อสภาพการทำงาน นอกจากนั้นผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า ครูชาย ครูที่มีอายุน้อย และครูที่มีวุฒิคำ เป็นกลุ่มครูที่มีพฤติกรรมการทำงานในระดับต่ำ จิตลักษณะซึ่งเป็นองค์ประกอบด้านบวกของความแปลกแยกเพียงหนึ่งหรือสองด้าน ก็สามารถทำนายปริมาณการการมุ่งกระทำหน้าที่ได้ ครูที่มีจิตลักษณะซึ่งเป็นองค์ประกอบด้านบวกของความแปลกแยกสูงทั้ง 4 ด้าน เป็นผู้ที่มีปริมาณพฤติกรรมการทำงานแต่ละด้านสูงกว่าครูที่มีจิตลักษณะเหล่านี้ต่ำทั้ง 4 ด้าน หรือสูงเพียง 1 หรือ 2 ด้าน ครูที่มีความแปลกแยกต่ำ เป็นครูที่มีพฤติกรรมการทำงานแก่สังคมสูง จิตลักษณะทั้ง 4 ประการที่นำมาศึกษาสามารถทำนายพฤติกรรมการสอน และการอบรมจริยธรรมได้ในระดับสูง โดยทำนายพฤติกรรมการสอนได้ร้อยละ 30 ในกลุ่มที่สอนซ้ำหน้าที่เดิม นานกว่า 20 ปี ทำนายพฤติกรรมได้สูงถึงร้อยละ 26 ในกลุ่มครูซึ่งทำงานในโรงเรียนที่มีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนต่ำ ตัวทำนายพฤติกรรมทั้งสองที่สำคัญ คือ ความรู้สึกเกี่ยวกับการสนับสนุนจากสังคม และทัศนคติต่อสภาพการทำงาน นอกจากนั้นจิตลักษณะยังทำนายพฤติกรรมการทำงานตามคำรายงานของหัวหน้าได้สูงสุดถึง 11 % ในกลุ่มครูที่ทำงานในโรงเรียน ซึ่งมีอัตราส่วนนักเรียนต่อห้องต่ำ ตัวทำนายสำคัญคือ ความเชื่ออำนาจในตน ยิ่งกว่านั้นยังสามารถกล่าว ได้ว่าจิตลักษณะของความแปลกแยกทั้ง 4 ด้านนี้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอน และการอบรมจริยธรรมในกลุ่มครูที่ทำงานซ้ำหน้าที่เดิมนานกว่า 20 ปี และโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนต่ำในระดับสูงกว่ากลุ่มอื่น ครูที่มีจิตลักษณะด้านใดด้านหนึ่งสูงเป็นผู้มีจิตลักษณะด้านอื่นสูงตามไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง เป็นผู้ที่มีทัศนคติต่อระบบการทำงาน ความภาคภูมิใจในตนเอง และความรู้สึกเกี่ยวกับการสนับสนุนจากสังคมสูงตามไปด้วย นอกจากนั้นตัวแปรด้านการมุ่งกระทำหน้าที่และพฤติกรรมการทำงานทั้ง 3 ด้านก็มีความสัมพันธ์เป็นทางบวกเช่นเดียวกัน

สุนทร มุสิกรังสี (2535 : 220-223) วิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน ในเขตการศึกษา 3 พบว่า ระดับพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมทั้งหมดยังอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า พฤติกรรมของครูด้านคุณธรรม จรรยาบรรณ และมุ่งมั่นพัฒนา อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านรอบรู้สอนดีอยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวม พฤติกรรมของครู ในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียน ด้านรอบรู้สอนดี กับด้านคุณธรรม จรรยาบรรณ มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ด้านรอบรู้สอนดี กับด้านมุ่งมั่นพัฒนา ด้านคุณธรรม จรรยาบรรณและมุ่งมั่นพัฒนา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง เช่นเดียวกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

นักวิชาการต่างประเทศหลายท่านได้สรุปแนวคิดในการพัฒนาครูไว้ดังนี้

ดริฟส์ (Drips, 1984 : 1932) วิจัยเรื่อง คณะกรรมการปฏิบัติการสอนวิชาชีพไอโอวา (The Iowa Professional Teaching Practices Commission) เรียกโดยย่อว่า ไอพีทีพีซี (IPTPC) คณะกรรมการปฏิบัติทางการศึกษา แสดงตัวเลขแห่งความเจริญในระหว่างปี 1973 และ 1982 ไม่เด่นชัด สถาบันการเตรียมการสอนของครูแสดงถึงการสอนที่ขาดมาตรฐาน แม้จะมีคณะกรรมการดังกล่าวควบคุม จากประวัติในกรณีของไอพีทีพีซียังต้องจัดให้มีการปฏิบัติทางจริยธรรมให้กว้างขวางยิ่งขึ้นในหมู่นักศึกษาของไอโอวา มีข้อพิสูจน์ชัดแจ้งว่า นักการศึกษาแห่งไอโอวายังขาดความรู้เกี่ยวกับคณะกรรมการ ไอพีทีพีซีความแตกต่างที่เป็นสาระสำคัญทางด้านความคิดเห็นของกลุ่มทำงาน ในอาชีพนี้ยังปรากฏอยู่ในบรรดาครูและผู้บริหารโรงเรียน ผู้ตรวจการศึกษา และอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ถึงแม้ว่าประวัติของไอพีทีพีซีจะสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามทางด้านกำหนดแนวทางการศึกษาสำหรับนักการศึกษาแห่งไอโอวาปรับปรุงสภาพทางอาชีพไอพีทีพีซี ได้กำหนดและแก้ไขมาตรฐานของอาชีพแห่งนักการศึกษาไอโอวาด้วยวงเงินที่มีอยู่จำกัด เพื่อประสิทธิภาพของการช่วยปกครองตนเอง และทิศทางแห่งอาชีพของนักการศึกษาแห่งไอโอวา

บอลลิงเจอร์ และลูย์ช (Bollinger, and Louise. 1985 :389) วิจัยเรื่องการปฏิบัติที่ผิดพลาดทางการศึกษา : ความรับผิดชอบทางด้านกฎหมายของนักการศึกษา (การกระทำผิดทางร่างกายตามกฎหมาย, ด้านมาตรฐานการศึกษา, การละทิ้งการสอน) สรุปสาระสำคัญของความล้มเหลวทางการสอนและคุณภาพทางการศึกษาของท้องถิ่นของรัฐและหน่วยงานของชาติที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติการแก้ไขกำลังหาหนทางโดยทางกฎหมายและทางศาล ตลอดจนด้านการบริหาร และได้ตรวจสอบบทบาทระบบศาลเพื่อหามาตรฐานในการสอนที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน ปัญหาเฉพาะบางอย่างที่ได้จากการสำรวจครั้งนี้คือ มีแนวทางอะไรที่กฎหมายจะเปิดทางให้ศาลพิจารณาคดีให้แก่ผู้เสียหายโดยง่ายเป็นเงินค่าชดเชยความเสียหายให้แก่ นักศึกษาผู้ประสบความล้มเหลว ทั้งทางด้านทักษะและโปรแกรมเฉพาะวิชากฎหมายมีสภาพเป็นอย่างไรเป็นนโยบายของรัฐและนโยบายของในสาขาวิชาต่าง ๆ ในการเอาข้อกฎหมายมาใช้ การนำเอาอำนาจของศาลเข้ามาใช้ในมาตรฐานการประกอบวิชาชีพได้เกิดขึ้นมาแล้วในทางการแพทย์และทางกฎหมายผู้ประกอบระดับมืออาชีพต้องรับผิดชอบในเรื่องของการรักษาทางการแพทย์และความผิดพลาดใด ๆ ตามกฎหมาย ตลอดจนคุณภาพในเชิงบริการ การเปรียบเทียบการปฏิบัติผิด

พลาดทางการแพทย์และทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาได้กระทำกันโดยใช้มาตรฐานทางกฎหมายและการวิจัยทางการศึกษาเข้าช่วย

แนวทางปฏิบัติทางกฎหมายได้ถูกนำมาศึกษา โดยการสำรวจปัญหาจากทั้งทางแพทย์และจำเลย ทางฝ่ายแพทย์ได้ยกเอาสาเหตุของการปฏิบัติ โดยยึดทฤษฎีทางกฎหมายที่ว่าด้วยการละทิ้งหน้าที่ ส่วนฝ่ายจำเลยก็ยึดเอานโยบายรัฐบาลและการพิจารณาความผิดมาเป็นข้อโต้แย้ง ศาลก็ได้ตัดสินว่าการปฏิบัติผิดทางการศึกษาไม่ควรจะต้องได้รับโทษดังเช่นความรับผิดชอบทางด้านการเงินของโรงเรียน เพราะ หนึ่ง การยอมรับว่าความผิดพลาดทางด้านการศึกษาจะเป็นการเปิดประตูแห่งปัญหานานัปการ, และนักศึกษาจะมาร้องเรียนกันเล่น ๆ เป็นการเพิ่มภาระให้แก่ศาลในระบบของโรงเรียน สอง การฟ้องร้องในกรณีดังกล่าวจะนำไปสู่การใช้อำนาจศาลเข้าไปแทรกแซงนโยบายทางการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และจะก่อให้เกิดความยากลำบากในการหาบุคลากร สาม ตามปกติก็มีขั้นตอนของการบริหารสำหรับอำนวยความสะดวกในการร้องเรียนอยู่แล้ว ในด้านการฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ และ สี่ การพิสูจน์การประเมินความเสียหายทางด้านการศึกษา ก็เป็นการยากอย่างยิ่ง

สภาพปัจจุบันทางการปกครอง บทบัญญัติและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องทางด้านครู ก็มีรูปแบบที่ปรากฏชัดอยู่ในภาคผนวก บรรดาคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในศาลเกี่ยวกับความผิดทางการศึกษา ในระหว่างปี 1976-1984 ได้มีการวิเคราะห์ห้องคดีประกอบทั้งด้านการศึกษาและทางกฎหมายไว้แล้ว

เลมมันซ์ (Lemmons, 1985 : 146) วิจัยเรื่อง การประเมินมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของครูใหญ่ และครูเชิงจริยธรรมในการประกอบอาชีพ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของครูใหญ่และครูรวมทั้งความสำคัญของค่าเฉลี่ยระหว่างครูใหญ่และครูเชิงมาตรฐาน โดยพิจารณาจากกลุ่มย่อยที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ เช่น ประสบการณ์ คุณวุฒิ เพศ เชื้อชาติและอายุ ประการสุดท้าย การศึกษาวิจัยครั้งนี้ก็ได้สำรวจไปถึงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความสำคัญทางด้านอาชีพ โดยอาศัยกลุ่มย่อยและตัวแปรพบว่า ครูใหญ่ที่ประสบความสำเร็จตามเกณฑ์มาตรฐานอาชีพ ค่าสัมพันธ์อันเป็นสาระสำคัญเชิงสถิติระหว่างครูใหญ่ และครูไม่แตกต่างกันโดยเกณฑ์เฉลี่ย ที-เทสต์ (t-tests) ไม่แตกต่างกันในด้านสาระสำคัญของตัวแปร เช่น ระดับ ประสบการณ์ เพศ เชื้อชาติ หรืออายุ ตามวิธีการของอนิวา (one-way ANOVA) แสดงความแตกต่างเฉพาะด้านวุฒิ ที-เทสต์ (t-tests) และอนิวา (one-way ANOVA) พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในสาระสำคัญของเกณฑ์เฉลี่ย

ชวอร์ทเบอร์ก (Schwartzberg, 1986 : 118) วิจัยเรื่อง ผลที่ได้รับจากความชัดเจนที่เกี่ยวกับเกณฑ์และมาตรฐานความถี่ของการสังเกตตลอดจนความตื่นตัวในการใช้เกณฑ์การวัดผลของครู จากผลการวิจัยเปิดเผยว่า ลักษณะวิชาต่าง ๆ แต่ละวิชามีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างสูง และตัวแปรความถี่ของผลที่สะท้อนกลับมานั้นมีผลอย่างมากต่อการยอมรับของการใช้ประโยชน์จากการวัดผล ยิ่งไปกว่านั้น จากงานวิจัยฉบับนี้ทำให้เรารู้ว่า ถึงแม้ลักษณะวิชาต่าง ๆ จะมีความสัมพันธ์กันและกันอยู่ แต่โอกาสที่ครูจะนำมาใช้ให้สัมพันธ์กันอย่างจริงจังนั้นน้อยที่สุด หรือเรียกได้ว่านาน ๆ ครั้ง ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จึงสรุปเอาไว้ว่า เพื่อให้การใช้หลักเกณฑ์การวัดผลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จะต้องย้าให้ครูเห็นเด่นชัดถึงความสัมพันธ์กันเองในลักษณะวิชาต่าง ๆ แล้วนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนในส่วนโครงสร้างการสอนทั้งหมดของโรงเรียนอย่างเต็มที่

วินเซนท์ (Vincent, 1986 : 227) วิจัยเรื่อง การยอมรับของครูในเรื่องเกณฑ์สำหรับจำแนกองค์ประกอบที่สำคัญเชิงการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเมน (มาตรฐาน, เส้นทางการอาชีพ) สรุปสาระสำคัญคือ การปฏิรูปการศึกษาหลายครั้งที่ผ่านมา มีองค์ประกอบที่มุ่งคัดเลือกครูดีเด่น เป็นที่ยอมรับกันเป็นพิเศษทางด้านสถานะหรือเงินเดือนครู นักการศึกษาเห็นด้วยว่าการยอมรับของครูในโครงการที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้แน่นอน และความเห็นของครูเกี่ยวกับการเลือกเกณฑ์ที่จะมีผลให้เกิดการยอมรับโครงการ อย่างไรก็ตามอย่างไรก็ดี ก็ยังมีบางอย่างที่ต้องทำความเข้าใจความตกลงกันในเรื่องของ คำจำกัดความเกี่ยวกับครูดีเด่น ให้ชัดเจนว่าเกณฑ์อย่างไรจึงจะเหมาะสม องค์ประกอบของเกณฑ์ที่สำคัญคือ มาตรฐานที่ใช้ในโครงการแนวทางอาชีพของรัฐเทนเนสซี เกณฑ์ชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยการสอนของครู ระดับการวินิจฉัย สอบถามกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเมน เพื่อประเมินการยอมรับเกณฑ์ดังกล่าวคล้าย ๆ กับที่ใช้ในเขตทดลอง ผลการสำรวจระบุว่า เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ อย่างไรก็ตามความแตกต่างอันเป็นสาระสำคัญ ได้มีการจำแนกและอธิบาย เพื่อความชัดเจนให้เป็นที่ยอมรับ การวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบที่นำมาใช้ในการสอนในมหาวิทยาลัยเมน โดยอาศัยการตอบแบบสอบถามของกลุ่มทดลองแล้วนำมาประเมินหาเกณฑ์อันเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ ซึ่งจะสามารถนำมาเปิดเผยได้โดยทั่วไปแล้ว ครูมีความพอใจในเรื่องการสอนในชั้นเรียน และเกณฑ์ใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนโดยตรงมากกว่า ส่วนสิ่งที่ไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับได้แก่ลักษณะการเป็นผู้นำ การขาดเรียนตลอดจนผลงานที่นักเรียนทำตามคำสั่ง แต่สิ่งที่จะขัด ๆ กันอยู่ก็ตรงที่เกณฑ์ใดที่ครูยอมรับมักเป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันได้น้อยที่สุดในที่สุดวิธีหรือเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่แล้วในห้องกลับเป็นที่ยอมรับกันมากกว่าอย่างกว้างขวางในกลุ่มครูทั่วไป

โรเมซ. (Roames, 1987 : 495) วิจัยเรื่อง การยอมรับในวิชาครู : ประวัติการพัฒนามาตรฐานของครูโดยสภาแห่งชาติ ในการยอมรับวิชาชีพครู (สหรัฐอเมริกา) เมื่อปี 1987 สรุปสาระสำคัญคือ การยอมรับในแง่ของการพัฒนาการศึกษาอเมริกา มีกระบวนการในลักษณะที่ดำเนินการพัฒนากันแบบไม่ต้องอาศัยหน่วยราชการของรัฐบาลอันเป็นผลสืบเนื่องมาจาก คนอเมริกันในระยะบุกเบิกไม่ต้องการให้มีสถาบันหรือโครงการใด ๆ มาควบคุมดำเนินงานทางด้านการศึกษา ในทำนองเดียวกับอาชีพอื่น ๆ ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมครูก็ต้องมีส่วนเกี่ยวกับ “มาตรฐาน” ของโครงการฝึกอบรม ในฐานะที่เป็นสื่อแห่งการที่จะทำให้มีความเชื่อมั่นได้ว่าเป็นผู้ประกอบอาชีพทางการสอนที่มีคุณภาพ ซึ่งปฏิบัติการเช่นนี้เป็นมาตรฐานระดับชาติมาตั้งแต่ปี 1800 เป็นเวลานานเกินกว่าหนึ่งศตวรรษแล้ว หลังจากการจัดตั้งโรงเรียนครั้งแรก ก่อนจะมีการยอมรับมาตรฐานดังกล่าว การยอมรับมาตรฐานความสำคัญของครูเริ่มขึ้นเมื่อปี 1926 โดยสมาคมวิทยาลัยครูอเมริกา ในปี 1954 สภาแห่งชาติ เพื่อการศึกษาวิชาชีพครู หน่วยงานร่วมวิชาชีพ ผู้ประกอบการ สมาคมการศึกษาแห่งรัฐ มีความรับผิดชอบร่วมกันในโครงการฝึกอบรมครูแห่งสหรัฐอเมริกา มาจนถึงยุคที่มีสมาคมวิทยาลัยครู การพัฒนามาตรฐานของวิชาชีพครูและ มีผลสะท้อนต่อลักษณะหลายประการทางด้านการพัฒนาการสอนมาตรฐานต่าง ๆ ที่ดีได้ถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นการเตรียมการทางการศึกษาและสร้างบุคลากรที่ดีมีความเหมาะสมตามลักษณะอาชีพมากกว่าการวางข้อกำหนดกฎเกณฑ์แต่ฝ่ายเดียว มาตรฐานเป็นแกนกลางที่สำคัญในด้านวิชาชีพครู เป็นตัวกำหนดให้เกิดความพยายามในการปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาของอเมริกา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวกับตัวแปร เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน มีทั้งแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน แสดงว่าตัวแปรทั้งสามตัวอาจมีผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู รวมทั้งจะเห็นได้ว่าวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงและเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อสังคม ซึ่งสังคมจะขาดการบริการจากวิชาชีพนี้ไปไม่ได้ ผู้ประกอบวิชาชีพนี้ต้องมีคุณสมบัติที่ดีด้วย และการปฏิบัติงานของครูนั้นจะต้องดี และมีมาตรฐานในการปฏิบัติ เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน นั่นคือคุณภาพของการศึกษา และนั่นก็หมายถึงการยอมรับจากสังคมด้วย ซึ่งจะทำให้ความเป็นวิชาชีพบุคคลของครูคงมีอยู่ตลอดไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ในบทนี้จะกล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีสร้างเครื่องมือ วิธีดำเนินการในการรวบรวมข้อมูล วิธีจัดกระทำกับข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ปีการศึกษา 2545 จำนวน 932 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบกับตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 269 คนแล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามตัวแปร เพศ ประสิทธิภาพ และขนาดโรงเรียนที่ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ปฏิบัติงาน

ตาราง 1 จำนวนประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน

ตัวแปร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เพศ		
เพศชาย	389	112
เพศหญิง	543	157
รวม	932	269
ประสบการณ์ทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	220	64
ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	714	205
รวม	932	269
ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน	419	121
ตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป	513	148
รวม	932	269

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีสองชุด คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ดังนี้

ชุดที่หนึ่ง แบบสอบถาม มีสองตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check - list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดระนอง ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ต (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 183-184 ; อ้างอิงมาจาก Likert . : 1976) จำนวน 6 ข้อ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูน้อยที่สุด

ชุดที่สอง เป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้สัมภาษณ์ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง เกี่ยวกับการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) จากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยสุ่มอย่างง่าย ขนาดโรงเรียนละ 10 คน เป็น เพศหญิงที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี 5 คน เพศชายที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี 5 คน เพศหญิงที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป 5 คน และเพศชายที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป 5 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน สัมภาษณ์แบบรายบุคคล (individual interview) การสัมภาษณ์จะดำเนินการภายหลังการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู นำมาใช้ในการสัมภาษณ์ โดยวิธีการสนทนา เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

วิธีสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา 12 มาตรฐาน ยึดถือเป็นหลักในการสร้างแบบเครื่องมือ ดังนี้

- มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
 มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
 มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
 มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์
 รวมทั้งได้ศึกษารูปแบบเครื่องมืองานวิจัยที่มีโครงสร้างและเนื้อหาที่สอดคล้องกับงานวิจัย
 ครั้งนี้ โดยศึกษางานวิจัยของ สุรชาติ เสนาจักร (2527 : 125 – 136) นพคุณ เคนพรม (2524
 : 89 – 98) นุกูล ตันริยงค์ (2525 : 118 – 132)

2. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ
 ความถูกต้องสมบูรณ์ และรับการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบความถูก
 ต้องทางด้านโครงสร้าง (construct validity) และเนื้อหา (contents validity) ตรวจสอบความ
 เที่ยงตรง (validity) ของแบบสอบถาม แล้วรับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายแล้วไปทดลองใช้ (try – out) กับ
 ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบ
 สอบถาม มาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
 (alpha – coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach. 1990 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่
 ระดับ 0.9573

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
 ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวม
 ข้อมูล การวิจัยต่อไป

6. การสัมภาษณ์ ใช้วิธีการสนทนา เพื่อทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการ
 ปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการในการรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขอลงชื่อรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ นำไปแสดง
 ต่อหัวหน้ากรรมการประถมศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ ทุกอำเภอ / ทุกกิ่ง
 อำเภอ ในจังหวัดระนองเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยออกติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4. สัมภาษณ์ และบันทึกผลการสัมภาษณ์ควบคู่กันไปด้วย ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล รวมทั้งการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รวบรวมมาทั้งหมดแล้ว

วิธีจัดกระทำกับข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด คัดเลือก แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จัดหมวดหมู่ตามลักษณะตัวแปรที่ศึกษา

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามตอนที่หนึ่ง สำหรับตัวแปรต้น ด้วยการหาค่าร้อยละ

3. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่สอง ตามเกณฑ์ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูน้อยที่สุด

4. คำนวณหาค่าเฉลี่ย (mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ตามแนวความคิดของเบสต์ (Best. 1977 : 174) เพื่อทราบระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.0000 – 2.3333 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.3334 – 3.6667 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.6668 – 5.0000 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก

5. คำนวณหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อดูการกระจายของข้อมูลเป็นรายด้าน

6. ใช้การทดสอบที (t - test) ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

7. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตามกรอบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจน

ได้คำตอบที่ชัดเจนตามกรอบของการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทั้งสองเกณฑ์มาตรฐาน และเขียนรายงานการวิจัย โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (statistical package for the social sciences for windows) สำหรับค่าสถิติ ต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐานได้แก่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
2. สถิติใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบที (t - test)
3. สถิติสำหรับการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าในบทนี้ กล่าวถึงสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (sample size)
\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย (mean)
SD	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (t-distribution)
P	แทน ความน่าจะเป็น (probability)
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
***	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกณฑ์การปฏิบัติงานจากการสัมภาษณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ตามตัวแปรเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน ดังรายละเอียดตามตาราง 2 และ ตาราง 3

ตาราง 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ	ฉบับสมบูรณ์	ร้อยละ
ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง	269	269	100	269	100
รวม	269	269	100	269	100

จากตาราง 2 แสดงว่า จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง จำนวน 269 ชุด ได้รับคืนมา 269 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์พบว่า แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 269 ชุดคิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นข้าราชการครู สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดระนอง

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	112	41.6
เพศหญิง	157	58.4
รวม	269	100
ประสบการณ์ทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	64	23.8
ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	205	76.2
รวม	269	100
ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน	121	45.0
ตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป	148	55.0
รวม	269	100

จากตาราง 3 แสดงว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง จำนวน 269 คน ที่เป็นเพศชาย มีจำนวน 112 คนคิดเป็นร้อยละ 41.6 ข้าราชการครูที่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 58.4 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปมีจำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 76.2 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน มีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 และข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป มีจำนวน 148 คิดเป็นร้อยละ 55.0

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ปรากฏตามตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

มาตรฐาน ที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าความ เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ การ ปฏิบัติ งาน
1.	ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ	2.9494	.6564	ปานกลาง
2.	ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	3.9093	.5219	มาก
3.	มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	3.3792	.5438	ปานกลาง
4.	พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง	3.5967	.5201	ปานกลาง
5.	พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	3.2813	.6107	ปานกลาง
6.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่จะเกิดแก่ผู้เรียน	3.7621	.5595	มาก
7.	รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ	3.5019	.6314	ปานกลาง
8.	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	4.2171	.5371	มาก
9.	ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	3.9599	.5324	มาก
10.	ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน	3.7814	.6500	มาก
11.	แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	3.5963	.5879	ปานกลาง
12.	สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์	3.6249	.5799	ปานกลาง
	เฉลี่ย	3.6669	.4240	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก ยกเว้นมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา และมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน ปรากฏตามตาราง 5-7

ตาราง 5 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู
ตามตัวแปรเพศ

มาตรฐานที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	เพศชาย N = 112		เพศหญิง N = 157		t	P(t)
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1.	ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ	2.9911	.6681	2.9197	.6484	+ .878	.381
2.	ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	3.8893	.5468	3.9236	.5046	- .530	.596
3.	มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	3.3357	.5172	3.4102	.5615	- 1.108	.269
4.	พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง	3.5580	.4816	3.6242	.5457	- 1.029	.305
5.	พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	3.2679	.6724	3.2909	.5645	- .304	.761
6.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน	3.8036	.5630	3.7325	.5569	+ 1.027	.305
7.	รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ	3.4893	.6635	3.5108	.6095	- .275	.783
8.	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	4.2036	.5720	4.2268	.5125	- .348	.728
9.	ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	3.9929	.5301	3.9363	.5343	+ .858	.391
10.	ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน	3.9750	.6365	3.6433	.6257	+ 4.243	.000***
11.	แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	3.6304	.5980	3.5720	.5811	+ .803	.423
12.	สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์	3.6786	.5987	3.5643	.5632	+ 1.597	.111
	เฉลี่ย	3.6482	.4350	3.6083	.4166	+ .761	.447

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 5 แสดงว่า ข้าราชการครูสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมและรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน ยกเว้น มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชนมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยข้าราชการครูเพศชายมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในมาตรฐานที่10 มากกว่าข้าราชการครูเพศหญิง

ตาราง 6 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู
ตามตัวแปรประสพการณ์ในการทำงาน

มาตรฐานที่	พฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ต่ำกว่า 10 ปี N = 64		ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป N = 205		t	P(t)
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1.	ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ	2.9531	.5960	2.9483	.6755	+0.051	.959
2.	ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน	3.9594	.4797	3.8973	.5345	+0.879	.380
3.	มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	3.3594	.4662	3.3854	.5667	-0.333	.739
4.	พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง	3.6250	.3934	3.5878	.5543	-0.499	.618
5.	พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	3.4219	.5563	3.2374	.6214	+2.124	.035*
6.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน	3.8672	.5858	3.2793	.5484	+1.669	.098
7.	รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ	3.5719	.5919	3.4800	.6431	+1.016	.310
8.	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	4.2688	.5042	4.2010	.5472	-0.881	.379
9.	ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	3.9281	.4719	3.9698	.5506	-0.545	.586
10.	ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน	3.7969	.5893	3.7166	.6691	+0.218	.828
11.	แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	3.6344	.5674	3.5844	.5949	+0.593	.554
12.	สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์	3.6219	.4990	3.6088	.6040	+0.157	.875
	เฉลี่ย	3.6646	.3522	3.6125	.4441	+0.857	.392

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ที่มีประสพการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน ยกเว้น มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่มีประสพการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปีมี

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในมาตรฐานที่ 5 มากกว่าข้าราชการที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ตาราง 7 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูตามตัวแปรขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน N = 121		ตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป N = 148		t	P(t)
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1.	ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ	2.9041	.6039	2.9865	.6962	-1.024	.307
2.	ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน	3.8744	.5273	3.9378	.5174	-0.992	.322
3.	มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	3.2017	.4601	3.5243	.5649	-5.059	.000***
4.	พัฒนาแผนการสอน ให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง	3.4628	.4816	3.7061	.5263	-3.917	.000***
5.	พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	3.1997	.5724	3.3480	.6344	-1.992	.047*
6.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่จะเกิดแก่ผู้เรียน	3.6963	.5757	3.8159	.5419	-1.751	.081
7.	รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	3.4645	.5861	3.5324	.6666	-0.878	.381
8.	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	4.2099	.5309	4.2230	.5439	-0.198	.843
9.	ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	3.9554	.5382	3.9635	.5294	-0.125	.901
10.	ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน	3.7960	.6005	3.7689	.6896	+0.348	.728
11.	แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	3.5537	.5673	3.6311	.6037	-1.074	.284
12.	สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสถานการณ์	3.5686	.5410	3.6473	.6094	-1.108	.269
	เฉลี่ย	3.5715	.3938	3.6686	.4438	-1.871	.062

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 7 แสดงว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชา

ชีพครู โดยภาพรวมและรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน ยกเว้น มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนา ผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง และมาตรฐานที่ 5 การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 ตามลำดับ โดยข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในมาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 5 มากกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียน

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำเสนอโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์โดยภาพรวมจากข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง จำนวน 20 คน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง มีประเด็นสำคัญในแต่ละมาตรฐานดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ให้สัมภาษณ์พอสรุปได้ดังนี้ การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ นั้น ครูส่วนใหญ่ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ อย่างต่อเนื่องเพื่อนำมาพัฒนางาน ส่วนการประชุม อบรมสัมมนาทางวิชาการ มีการอบรมสัมมนาทุกครั้งทั้งทางราชการ กำหนดให้ เช่น การอบรมการทำผลงานทางวิชาการ และที่นอกเหนือทางราชการกำหนด นั้นมีการปฏิบัติบ้าง ในด้านการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้อื่นได้มีการพูดคุยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้กับเพื่อนครูในโรงเรียนเดียวกันโดยส่วนใหญ่ ในด้านเป็นคณะทำงาน เป็นวิทยากร ผู้จัดทำเสนอรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูได้มีการปฏิบัติบ้างเป็นบางส่วน ส่วนการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการนั้น มีการเผยแพร่บ่อยมาก

การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการครูส่วนใหญ่ยังมีปัญหา และอุปสรรคดังนี้ คือ ครูส่วนใหญ่ยังขาดการศึกษาค้นคว้าข่าวสารทางวิชาการใหม่ ๆ และข้าราชการครูบางคนทีไรจะเกษียณอายุราชการไม่ค่อยได้ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวกับวิชาชีพครู เพราะไม่ได้รับการจัดให้ไปอบรมสัมมนาหรือบางท่านมีการปฏิบัติแต่ล่าช้า เพราะครูมีภาระงานนอกเหนือจากงานสอนมาก ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะในการปรับ

ปรุ่งด้านปฏิบัติการรวมทั้งทางวิชาการเกี่ยวกับวิชาชีพครูดังนี้ ครูจะต้องตระหนักถึงกิจกรรมนี้และให้ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติการรวมทั้งทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องทุกคนมีการบันทึกข้อมูลเป็นรูปแบบที่เหมือนกันทั้งโรงเรียนเพื่อสะดวกในการติดตามและประเมินผล ซึ่งควรมีการประเมินผลด้วยปีละ 2 ครั้ง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอันดีให้แก่ข้าราชการครูทุกท่านอย่างทั่วถึงและอย่างสม่ำเสมอเพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติการทางวิชาการโดยเฉพาะ

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติการต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ให้สัมภาษณ์พอสรุปได้ว่า ตัดสินใจปฏิบัติการต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนนั้น การปฏิบัติการสร้างเสริมนิสัยที่พัฒนาด้านความรู้ความสามารถของผู้เรียน ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ด้านเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง กิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งผลการพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้านได้มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมเข้าค่ายทางวิชาการ เช่น วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ การจัดกิจกรรมเข้าค่าย ลูกเสือ-เนตรนารี การจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น กิจกรรมวันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ กิจกรรมแข่งขันทางวิชาการ กิจกรรมการแข่งขันกีฬา สี่ รวมทั้งการจัดกิจกรรมเข้าค่ายภาวะโภชนาการ กิจกรรมป้องกันยาเสพติด

การตัดสินใจปฏิบัติการด้านต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนมีปัญหาและอุปสรรคในด้านงบประมาณในการสนับสนุนมีน้อย และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จะสนับสนุนเด็กเก่งเด็กเก่งจะปฏิบัติได้ดี ส่วนเด็กอ่อนจะขาดการกระตุ้นหรือถูกกดดันจึงทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากเด็กเก่ง ทำให้เด็กเก่งเห็นแก่ตัวในที่สุด เพราะเป็นกิจกรรมจะเสริมเด็กเก่งโดยส่วนใหญ่ ดังนั้นข้าราชการครูจึงมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงด้านกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนให้ผู้เรียนได้พัฒนาในทุก ๆ ด้าน เช่น สอดแทรกคุณธรรมในการช่วยเหลือเพื่อน จัดกิจกรรมการทำงานกลุ่มหรืองานเดี่ยวที่มีการช่วยเหลือกันบ่อย ๆ ถ้าทำงานแล้วไม่สำเร็จหรือไม่ทันเวลาทำให้เสียชื่อเสียงนั้นให้ผู้เรียนช่วยกันคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองและให้ครูให้คำปรึกษาช่วยเหลือผู้เรียนอย่างใกล้ชิดหากครูปล่อยปละละเลยอาจทำให้ผู้เรียนขาดคุณธรรมจริยธรรมในภายภาคหน้าได้

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ให้สัมภาษณ์พอสรุปได้ดังนี้ การพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพนั้น ครูส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติในด้านตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียนโดยใช้เนื้อหาวิชาเป็นหลัก จัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคล วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของผู้เรียน ใช้เทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมและพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่นจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่นเด็กกลุ่มเก่งกลุ่มอ่อน สอนเด็ก ดูแลเด็กนักเรียน อย่างเต็มเวลาและทั่วถึง นอกจากนี้ยังให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ใน วิชา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ หรือวิชาที่นักเรียนสนใจสอบถาม

การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพมีปัญหาและอุปสรรคคือ ในบางโรงเรียนขาดบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญทำให้ครูทุกคนสอนเต็มเวลาจึงไม่ค่อยมีเวลามาเอาใจใส่นักเรียนเพิ่มเติมได้ดีเท่าที่ควรรวมทั้งขาดงบประมาณด้านการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลไม่มีรูปแบบชัดเจน เด็กเล็ก ๆ เช่น เด็กประถมศึกษาปีที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 2 ไม่สามารถบอกความถนัดความพร้อมของตนเองได้ถูกต้อง ครูจึงต้องใช้ความพยายามอย่างสูงที่จะทราบถึงศักยภาพของเด็กได้แต่ครูไม่มีเวลาเต็มที่มากนักเพราะใช้เวลาในการสอนในชั้นเรียนมาก สำหรับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขนั้นครูควรตระหนักถึงความสำคัญทางการค้นหาศักยภาพของผู้เรียนเน้นประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ การบันทึกต่าง ๆ ควรมีแบบเป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อสะดวกในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและการทำบันทึกรวมทั้งการเยี่ยมบ้านผู้เรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียนและผู้ปกครอง

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ให้สัมภาษณ์พอสรุปได้ดังนี้ ข้าราชการครูส่วนใหญ่ มีการพัฒนาแผนการสอน ได้จัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีที่หลากหลายโดยเน้นกระบวนการคิด สร้างแผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วนสัมพันธ์กัน ปรับปรุงแผนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยเน้นการปฏิบัติจริง และสอดคล้องกับข้อจำกัดของสถานศึกษา และมีการประเมินแผนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริงมีปัญหาและอุปสรรคคือ ข้าราชการครูบางส่วนยังขาดความรู้ในด้านข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศที่เป็นปัจจุบันและใช้

เนื้อหาวิชาเป็นหลักในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่วนใหญ่ คือ ข้าราชการที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป โดยเฉพาะครูที่กำลังใกล้จะเกษียณอายุราชการซึ่งในด้านนี้ข้าราชการครูได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงไว้ว่า ควรมีการจัดอบรมสัมมนาให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป หรือใกล้เกษียณอายุมีการอบรมสัมมนาอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อจะได้จัดทำแผนการสอนร่วมกันและจะได้นำแผนการสอนที่ได้ทำแล้วมาใช้และพัฒนาร่วมกันเพื่อปรับปรุงพัฒนาแผนการสอนให้ร่วมกันตลอดไปอย่างเป็นสากล

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ให้สัมภาษณ์พอสรุปได้ดังนี้ ในด้านการผลิตสื่อที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน เช่น ผลิตสื่อได้ตรงกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะกับกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อจากวัสดุท้องถิ่น มีการประเมินการใช้สื่อ และปรับปรุงการใช้สื่อ ครูส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ มีส่วนน้อยที่ไม่พัฒนาทางการใช้สื่อ ขาดการประเมินการใช้สื่อ และเผยแพร่สื่อ

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนนั้น มีปัญหาและอุปสรรคดังนี้ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ไม่มีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายสำหรับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนั้น ครูบางส่วนต้องการให้มีการพัฒนาสื่อและการประเมินสื่อรวมทั้งการเผยแพร่สื่ออย่างสม่ำเสมอโดยการจัดอบรมสัมมนาเรื่อง การทำสื่อการเรียนการสอนตามแผนการสอน ใบกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนการสอนไปงานเป็นต้น โดยจัดทำกันเป็นหมวดวิชาเป็นกลุ่มโรงเรียนเพื่อร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาและผลิตสื่อใช้ร่วมกันก่อนเปิดภาคเรียน

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่จะเกิดแก่ผู้เรียน

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ให้สัมภาษณ์สามารถสรุปได้ดังนี้ ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้โดยใช้สถานการณ์อย่างหลากหลาย จัดกิจกรรมสร้างนิสัยถาวรติดตัวตลอดไป และช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนสรุปความคิดรวบยอดด้วยตนเอง ครูส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยพัฒนา

กระบวนการคิดที่หลากหลาย เช่น การสอนโดยการเขียนโครงงาน การสอนโดยใช้ผังความคิด การสอนโดยให้นักเรียนจัดทำหนังสือเล่มเล็ก หนังสือแผ่นเดียว

การจัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรนั้น มีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้ บางครั้งการจัดการเรียนการสอนไม่ค่อยประสบผลสำเร็จตามที่วางไว้เนื่องจากจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีมากเกินไปโดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีขนาดตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป ข้าราชการครูมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเนื่องจากบางโรงเรียนมีนักเรียนเป็นจำนวนมากครูผู้สอนและครูประจำชั้นดูแลเพียงอย่างเดียวยังไม่ทั่วถึงจึงอยากให้ผู้ปกครองร่วมมือช่วยกันดูแลด้วยอย่างจริงจัง หลังจากกลับโรงเรียนไปบ้านในด้านการฝึกซ้ำย้ำเน้น การบ้านแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนนักเรียนเกิดเป็นนิสัยที่ปฏิบัติติดตัวจนถาวรตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ให้สัมภาษณ์พอสรุปได้ดังนี้ การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนนั้นครูทุกคน จะมีการรายงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ เช่นในระหว่างการเรียนรู้จะมีการสนทนาพูดคุยกับนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน และรายงานผลประจำภาคเรียนในสมุดพก สมุดบันทึกรายงานผลการเรียนไปยังผู้บริหารโรงเรียน ตัวนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนทราบทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอและทุกคน

รายงานผลการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบมีปัญหาและอุปสรรคดังนี้ บางครั้งครูประจำชั้นหรือประจำวิชาฝากให้นักเรียนรายงานผลการเรียนของนักเรียนอย่างไม่เป็นทางการไปยังผู้ปกครองบางครั้งนักเรียนไม่ได้รายงานตามความเป็นจริงเพราะกลัวผู้ปกครองตำหนิหรือละเลยจึงทำให้ครูและผู้ปกครองเข้าใจไม่ตรงกันจนทำให้เกิดขาดความสัมพันธ์อันดีต่อกันได้ ส่วนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขนั้น ข้าราชการครูอยากให้ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมประชุมกับผู้ปกครองนักเรียนในด้านการรายงานผลการเรียนการเรียนบ่อยครั้งมากขึ้นและทุกครั้งต้องเป็นทางการและมีรูปแบบการรายงานอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ให้สัมภาษณ์พอสรุปได้ดังนี้ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนนั้น ในด้านการแต่งกาย การพูดจา

ความประพฤติ ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนก็เน้นในด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน โดยการสอดแทรกทุกครั้งในระหว่างที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนและตามที่มีโอกาส รวมทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวครูด้วย

การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนมีปัญหาและอุปสรรคคือ ข้าราชการครูที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสมีงานสอนมากจนทำให้การทำงานในด้านการควบคุมชั้นเรียน การสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมีการใช้อำนาจหน้าที่ของครูผู้สอนบังคับการใช้คำไม่ค่อยเหมาะสมบ้างเพื่อเป็นแรงเสริมในทางลบมากกว่าแรงเสริมในทางบวกเพราะนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นช่วงที่เป็นวัยรุ่น อาจไม่พอใจและกดดันได้ ข้าราชการครูจึงมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอยากให้มีการแต่งตั้งชุดประจำชาติและแต่งชุดโรงเรียนประจำการและอยากให้มีการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาจิตบ่อยครั้งมากขึ้นรวมทั้งมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพของครูผู้สอนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มีการอบรมเรื่อง AQ และ EQ ในหัวข้อของความฉลาดทางอารมณ์ของครูผู้สอนด้วย

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ให้สัมภาษณ์ พอสรุปได้ดังนี้ ครูทุกคนได้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และให้ความช่วยเหลือและพัฒนาโรงเรียนร่วมกับผู้อื่นอย่างต่อเนื่องและอย่างมีคุณภาพและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีคุณภาพและเป็นระบบ รวมทั้งช่วยเหลือผู้ร่วมงาน เช่น ให้คำแนะนำในด้านการจัดทำแผนการสอน การจัดทำสื่อ และการวิจัยชั้นเรียน นำมาปรึกษาหารือร่วมกัน

การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์มีปัญหาและอุปสรรคดังนี้ ครูมีภาระงานสอนและภาระงานอื่นมากเกินไป จึงยากที่จะได้สัมพันธ์กันอย่างทั่วถึง ยกเว้นนอกเวลาราชการ และในเวลาราชการ จึงทำให้เกิดความเครียดเมื่อมีโอกาสสัมพันธ์กันหรือร่วมมือกันจึงไม่เปิดใจเท่าที่ควร เนื่องจากมีความเกี่ยวพันถึงผลการพิจารณาความดีความชอบตามมาด้วยเช่นเดียว กันจึงร่วมมือกันไม่ค่อยเต็มที่เท่าไรนัก การจัดคาบว่างบางครั้งขาดความเหมาะสมอันเนื่องมาจากบุคลากรไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นอุปสรรคมากถ้าหากวันใดที่เพื่อนครูไปราชการหรือลาการจัดการสอนแทนจะเกิดขึ้นในคาบว่าง ส่วนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงควรปรับปรุงในด้านการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำวิจัยชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น และหาเวลาเพื่อร่วมงานกันอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนครูด้วยกัน เพื่อจะได้พัฒนาอย่างเต็มที่ ในการร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาต่อไป

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ให้สัมภาษณ์พอสรุปได้ดังนี้ ในด้านการยอมรับความรู้ความสามารถ ในชุมชน วางแผนทำงานร่วมกับชุมชน ปฏิบัติงานกับชุมชนด้วยความเต็มใจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น ครูทุกคนทั้งเพศชายและเพศหญิงให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เช่น การร่วมเป็นคณะกรรมการในงานประจำปีต่าง ๆ เช่นงานประจำอำเภอ งานประจำจังหวัด การร่วมในงานกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน จัดดอกไม้ จัดสถานที่ เป็นวิทยากร เป็นพิธีกร งานมงคลสมรส งานอุปสมบท ส่วนในด้านการเป็นผู้นำในการริเริ่มกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนนั้นมีบางส่วนที่ได้ปฏิบัติตามโอกาส และสถานการณ์

การร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน ปัญหาและอุปสรรคดังนี้ ครูมีภาระหน้าที่มากเกินไปจึงไม่สามารถเป็นผู้นำหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างสรรค์ในชุมชนได้อย่างเต็มที่ในทุกเรื่องได้ ซึ่งข้าราชการครูได้มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขคือ ควรมีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาส ให้ครูได้ร่วมกิจกรรมในวันหยุดเพื่อจะได้ไม่เสียเวลาในการสอนเช่นการจัดกิจกรรมระหว่างการปิดภาคเรียนหรือช่วงหยุดประจำวันเสาร์วันอาทิตย์เพื่อจะได้ร่วมงานอย่างสะดวกไม่อึดอัดใจว่าทำงานสอนไป

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ให้สัมภาษณ์พอสรุปได้ดังนี้ ในด้านการแสวงหาข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ ข่าวสารทุกด้านเป็นปัจจุบัน โดยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบนั้นครูส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีครูส่วนน้อยยังขาดการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากทำงานในสถานที่ที่ขาดแคลนอุปกรณ์การสื่อสาร เช่น ไม่มีโทรทัศน์ ขาดแคลนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีในการจัดการอัดวีดีโอเทปไว้เพื่อมาศึกษาหาความรู้ในวันเวลาที่ว่างหรือช่วงวันหยุด

การแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการพัฒนานั้นมีปัญหาและอุปสรรคดังนี้ ยังขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ ขาดอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างเพียงพอและฉับไว ข้าราชการครูจึงมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงไว้ดังนี้ ต้องการบุคลากรและงบประมาณในการจัดบริการด้านข้อมูลข่าวสารสารสนเทศอย่างทั่วถึง เช่น ถ้ามีการจัดประชุมทางไกล ควรให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหรือจังหวัดจัดให้มีการบันทึกเทปไว้ เพื่อส่งไปยังโรงเรียนที่ขาดแคลนจะได้รับชมและศึกษาหาความรู้ด้วย

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ให้สัมภาษณ์พอสรุปได้ดังนี้ ในด้านการใช้แนวทางป้องกันปัญหา สร้างกิจกรรมเพื่อขจัดปัญหาเดิมที่จะเกิดขึ้น สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะเกิดปัญหาได้อย่างต่อเนื่อง สร้างแนวทางป้องกันปัญหาที่จะเกิดอย่างถาวร และวิเคราะห์ปัญหาที่จะเกิดแก่ผู้เรียนอย่างเป็นระบบนั้นครูทุกคนได้ให้ความร่วมมือกันปฏิบัติ ดังนี้ ช่วยกันแนะแนวนักเรียนที่มีปัญหาทางครอบครัว เพื่อช่วยเหลือเด็ก ให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดให้โทษ โรคเอดส์แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ มีปัญหาและอุปสรรค ในด้านการให้คำแนะนำในเรื่องปัญหา เกี่ยวกับสุขภาพจิตของนักเรียน นั้น ยังขาดบุคลากรและงบประมาณทางด้านนี้มาก ซึ่งปัญหานี้จะเกิดขึ้นกับนักเรียนมากในปัจจุบัน ซึ่งข้าราชการครูได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงไว้ดังนี้ ควรมีการอบรมสัมมนา โดยการให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงได้มากที่สุดนอกเหนือจากที่ครูได้จัดให้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพียงอย่างเดียวโดยขอความร่วมมือกับหน่วยงานทางราชการอื่น ๆ ที่มีความพร้อมที่จะสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์เพื่อเข้ามาให้ความรู้และอบรมนักเรียนเช่นเดียวกัน

ผลจากการสัมภาษณ์กล่าวโดยสรุปได้ว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ปฏิบัติมาตรฐานวิชาชีพครู ดังนี้ ครูต้องตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญและครูต้องดูแลตนเองในทุก ๆ เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาให้ครูปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานได้ถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู และเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างใกล้ชิดโดยในด้านพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตาม

ศักยภาพโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นหลักและการพัฒนาแผนการสอนให้เกิดผล
จริงควรมีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญตลอดจนการจัดกิจกรรมในการดำเนินการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมีการจัดทำ
แผนการสอนและสื่อร่วมกันในหน่วยวิชาเดียวกันกับกลุ่มโรงเรียน และการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่จะเกิดแก่ผู้เรียนการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของ
ผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบควรมีแบบบันทึกที่มีระบบแบบแผนรวมทั้งการจัดทำบันทึกการ
สอนควรมีการบันทึกอย่างเป็นระบบเช่นเดียวกัน การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างนั้นยัง
ต้องการที่จะอบรมเพิ่มเติมในด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ และด้านความฉลาดทางอารมณ์
ของครูผู้สอน ด้านร่วมงานกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์นั้นควรมีการจัดเวลาหรือโอกาสให้ครู
เข้าได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จากเพื่อนครูอย่างเป็นระบบไม่เข้าซ้อนกับภาระงานสอนและ
การจัดคาบว่าง ควรจัดอย่างเหมาะสมการจัดทำแผนการสอน ควรชัดเจนเรื่องที่เรียนรู้
เรื่องที่เรียนรู้ควรมาจากความสนใจของผู้เรียนมากที่สุดสร้างความรู้ความเข้าใจแก่
นักเรียนให้นักเรียนคิด และเรียนเองในทุกสถานการณ์ได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง บทนี้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ตามลำดับ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง ตามตัวแปรเพศ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียน เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง ปีการศึกษา 2545 จำนวน 269 คน จากกลุ่มประชากรจำนวน 932 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ชุดได้แก่ ชุดที่ 1 แบบสอบถามมี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้ตอบมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check - list) เพื่อทราบ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 60 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข) ชุดที่สอง แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการ

ครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง แล้วสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 20 คน ผู้วิจัย นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) และแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไป ทดลองใช้ (try-out) กับข้าราชการครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความ เชื่อมั่น (reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9573

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยขอหนังสือรับรองแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัย ทักษิณ ถึงหัวหน้าการการประถมศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอเมืองระนอง อำเภอกระ บური อำเภอละอุ่น อำเภอกะเปอร์ และกิ่งอำเภอสุขสำราญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งไป 269 ชุด ได้รับคืน 269 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนการ สัมภาษณ์ได้ดำเนินการสัมภาษณ์และบันทึกผลการสัมภาษณ์ควบคู่กันไปด้วย ตรวจสอบความ ถูกต้องของข้อมูล รวมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รวบรวม มาแล้วทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (statistical package of the social sciences for windows) ซึ่งหาค่าสถิติดังนี้

1.1 หาค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามตัวแปรเพศ ประสบการณ์ในการ ทำงาน และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

1.2 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายมาตรฐานแล้วนำไป เปรียบเทียบกับเกณฑ์ของเบสต์ (Best, 1997 : 174) เพื่อทราบระดับการปฏิบัติงานของ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง

1.3 การทดสอบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ดำเนินการควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวม ข้อมูลเพิ่มเติมจนได้คำตอบที่ชัดเจนของการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทั้ง 12 มาตรฐาน แล้วนำเสนอโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวม และรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก ยกเว้น มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา และมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

2.1 ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมและรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน ยกเว้น มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชนมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยข้าราชการครูเพศชายมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในมาตรฐานที่ 10 มากกว่าข้าราชการครูเพศหญิง

2.2 ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวม และรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มากกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

2.3 ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมและรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง และมาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 ตามลำดับ โดยข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดตั้งแต่

12 ห้องเรียนขึ้นไป มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในมาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนา ผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง และมาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มากกว่าข้าราชการครูที่ ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง จากแบบการ สัมภาษณ์ ดังนี้ ควรส่งเสริมให้ครูได้จัดทำผลงานทางวิชาการ ทำการวิจัยฝึกอบรมเพิ่มพูน ความรู้ เผยแพร่ผลงานการวิจัยให้ทุนอุดหนุนการวิจัยให้เวลาเพื่อการศึกษาวิจัย ส่งเสริมและให้ ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับ เทคนิควิธีการ นวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดทำให้มีการฝึกอบรมทาง วิชาการในเรื่องการจัดทำแผนการสอน สื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเขียน รายงานการพัฒนาผู้เรียน และผู้บริหารโรงเรียนควรกำกับติดตามกระตุ้นให้ครูมีการรายงานผล การพัฒนาผู้เรียนโดยเป็นระยะ ๆ และต่อเนื่อง การจัดระบบให้ครูได้มีการใช้กระบวนการกลุ่ม การเป็นผู้นำและสมาชิกที่ดีในกลุ่ม

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีประเด็นควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง มีการปฏิบัติงานตาม เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก ยกเว้น มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้ เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนา คุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา และมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ ปาลสาร (2544 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตาม เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ.2537ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ครูประถมศึกษาปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วิทยา รุ่งนาภา (2536 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติตนตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพครูของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ พบ ว่าการปฏิบัติตนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด

กรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาและครู อาจารย์ผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับอุไร เหล่าธรรมยิ่งยง (2536 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องศึกษาพฤติกรรมของครูโครงการคุรุทายาทตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในทัศนะของครูและผู้บริหารของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เทพรัตน์ เสนาฤทธิ์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานของครูพลศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขต 9 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ.2537 โดยภาพรวมพบว่าการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ.2537 ของครูพลศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ สุเมธ การศรีทอง (2545 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องศึกษาระดับการพัฒนาครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 ในเขตการศึกษา 12 พบว่าครูผู้สอนมีระดับการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2537 โดยส่วนรวมมีระดับการพัฒนาในทุกมาตรฐานอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้บรรเจิด อาจแก้ว (2542:บทคัดย่อ) พบว่าครูมัธยมศึกษา มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของคุรุสภา พ.ศ.2537 อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน การให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาและชุมชน นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533:9) ได้รายงานผลการประเมินโครงการคุรุทายาทด้านผลผลิตพบว่า สถาบันผู้ผลิตครู ผู้บริหารโรงเรียน และเพื่อนครู มีความเห็นว่าครูคุรุทายาทมีความรู้ ความสามารถดี มีเจตคติดีต่อวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับ วารุณี โพธิ์สุวรรณ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2537 พบว่าคุณภาพระดับ 3 คือมาตรฐานด้านการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเช่นเดียวกัน

เหตุที่ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง ได้ปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะกระทรวงศึกษาธิการต้องการสร้างบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ คุณธรรม และเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู จึงได้มอบหมายให้สถาบันการผลิตครู ร่วมกับหน่วยงานการพัฒนาครูตามภารกิจในการปฏิรูปหมวด 7 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดแผนงานด้านผลิตครู พัฒนาครู จัดทำฐานข้อมูลเพื่อการประเมินคุณภาพ การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ค่าตอบแทนและยกย่องครู จัดระบบประกันคุณภาพครู (สุชาติ สังข์รุ่ง. 2543:34) ครูจึงได้เกิดการตื่นตัวเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางานให้เหมาะสมกับการที่วิชาชีพครูถือว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง จึงได้พัฒนาในด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

ครู กิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนได้พัฒนาด้านความรู้ความสามารถในการนำเนื้อหาวิชาไปใช้สอนโดยตรง จัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ทำงานช่วยเหลือร่วมกันอย่างมีความสุข จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมสอดแทรกในกระบวนการเรียน การสอนอย่างต่อเนื่อง เอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดกิจกรรมให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้เหตุผลและจัดกิจกรรมต่าง ๆ จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ตลอดจนการจัดเนื้อหาสาระที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามศักยภาพและความพร้อมของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 12-13)ที่กำหนดแนวทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยข้าราชการครูได้ใช้ทั้งความรู้ในวิชาชีพครู ซึ่งเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน และความรู้อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในภาระกิจของครู พัฒนาเทคนิคและวิธีการสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติงานในหน้าที่ครูด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่น งานสอน งานกิจการนักเรียน งานธุรการ พัสดุและการเงิน งานสัมพันธ์ชุมชน พร้อมทั้งฝึกฝนและพัฒนาตนเองให้ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม จริยธรรมและความศรัทธาในวิชาชีพครู ตระหนักถึงคุณค่าของการดำรงรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของชาติ

เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่าการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาและมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ ปาลสาร (2544 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ.2537 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ครูประถมศึกษาปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในด้านการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง น่าจะมีสาเหตุมาจาก การปฏิบัติงานของครูนั้นจะต้องมีการเตรียมการสอน เตรียมอุปกรณ์การสอน การวัดผลและประเมินผล การตรวจงานนักเรียน การสอนซ่อมเสริม การปกครองนักเรียน การแนะแนว การติดต่อผู้ปกครองนักเรียน การดูแลความพร้อมของห้องเรียน การคุมแถว และกิจกรรมต่าง ๆ มากหากครูไม่ปฏิบัติ และไม่มีความรู้ในด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในทุกด้านอย่างเพียงพอแล้ว ก็ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยบรรลุวัตถุประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และทันต่อเวลาหรือสถานการณ์นั้นได้ ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูไม่มีคุณภาพ ทั้งนี้เพราะว่าข้าราชการครูนั้นมีความรักและศรัทธาในอาชีพครู คือการที่จะให้ความรู้และอบรมสั่งสอนศิษย์ไม่กระทำการใด ๆ ที่จะทำให้เสื่อมเสียเกียรติ และชื่อเสียงของอาชีพครู ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม มีอุดมการณ์ในการทำงาน ขวนขวายหาความรู้ในวิชาชีพครูมีความภาคภูมิใจในอาชีพ และมีความสุขที่ได้สอน ครูประถมศึกษา จึงมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญของการศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยพยายามส่งเสริมให้ข้าราชการครูได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูคอยดูแล สนับสนุน ส่งเสริมให้คำแนะนำ ช่วยเหลือร่วมปฏิบัติงาน ตลอดจนกำกับดูแล ติดตามการปฏิบัติงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง จากเกณฑ์มาตรฐานที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก และรักษาระดับการปฏิบัติงานที่อยู่ในระดับมาก ให้คงอยู่ในสภาพที่ถาวรตลอดไป หาวิธีการสร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญและกำลังใจเพื่อกระตุ้นให้ข้าราชการครูได้ปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอย่างเต็มตามศักยภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง

2.1 ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง ที่มีเพศต่างกันมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมและรายมาตรฐาน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยข้าราชการครูเพศชายมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในมาตรฐานที่ 10 มากกว่าข้าราชการครูเพศหญิงซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วารุณี โพธิ์สุวรรณ (2543 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพ การปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2537 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่าการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาที่มีเพศต่างกันมีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง ในปัจจุบันทั้งเพศหญิงและเพศชายต่างได้รับการอบรม พัฒนาความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอย่างทั่วถึง และในขณะที่ข้าราชการครูศึกษาอยู่ ได้

รับการศึกษาอบรมครบถ้วนตามกิจกรรมการสอนที่กำหนดตามหลักสูตร คู่มือครู อีกทั้งสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา พยายามที่จะพัฒนาครูโดยการจัดทำการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูขึ้นจากเกณฑ์เดิมเป็นเกณฑ์มาตรฐานของการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู 12 ข้อ จึงทำให้ครูได้พัฒนาตนเองมีความกระตือรือร้นในการเฝ้าหาความรู้ มีความประพฤติดี ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีอุดมการณ์ของความเป็นครู หรือมีจิตสำนึกในหน้าที่ของความเป็นครู เพื่อผลพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ทำให้ครูปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2537 ตามที่คุรุสภากำหนด โดยต่างตระหนักถึงหน้าที่และปฏิบัติตนตามบทบาทของครู คำนึงถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู มีความตั้งใจต่อการพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน เท่าที่ครูสามารถกระทำได้อย่างเต็มที่ ครูทั้งเพศหญิงและเพศชายคอยปรึกษาหารือกัน เพื่อจะได้พัฒนาตนเองให้เท่าทันกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง เพราะเป็นนโยบายของแผนการศึกษาที่กำลังปรับเปลี่ยนเพื่อปรับปรุงการทำงานของข้าราชการครู แผนพัฒนาวิชาชีพครูของกองนโยบายและแผนสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เพื่อปฏิรูปการศึกษา นั้น “ครู” ถือเป็นปัจจัยสำคัญ ส่งผลให้ครูทั้งเพศชาย และเพศหญิง ทุกคนเข้าใจแนวทางในการปฏิบัติ ไปสู่เป้าหมายได้ถูกต้อง รวมทั้งได้รับการศึกษาอบรมและประสบการณ์ที่เหมือนกัน จึงทำให้ผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูที่มีเพศต่างกันมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง เพศชายมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 10 ด้านร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยข้าราชการครูเพศชายมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในมาตรฐานที่ 10 มากกว่าข้าราชการครูเพศหญิง ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ข้าราชการครูเพศชายมีวิธีการจัดการ และมุ่งมั่นศึกษาและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าเพศหญิง อีกทั้งการร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในชุมชนนั้น ชุมชนเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูเพศชาย มีโอกาส เช่นในงานพิธีต่าง ๆ เพศชายจะร่วมจัดเตรียมงานจัดสถานที่ จัดทำป้ายประกาศต่าง ๆ ตกแต่งโต๊ะ เป็นวิทยากร และเป็นคณะร่วมทำงานเช่นเป็นคณะกรรมการการตัดสินในงานกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นข้าราชการครูเพศชายมากกว่าเพศหญิงเพราะข้าราชการครูเพศชายมีความละเอียดมีความรอบคอบและความเป็นผู้นำมากกว่าข้าราชการครูเพศหญิง ทั้งนี้ สมพงษ์ เกษมสิน (2521 : 276) อธิบายว่า ผู้ชายกับผู้หญิงให้น้ำหนักของความต้องการต่างกัน ผู้ชายให้ความสำคัญต่อวิธีการ ส่วนผู้หญิงจะต้องการคำสรรเสริญ มากกว่าผู้ชาย สาเหตุน่าจะมาจากข้าราชการครูเพศ

ชายมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่น เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดนั้น สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ ที่ต้องใช้ความช่างสังเกตละเอียดอ่อน ซึ่งเป็นงานที่ข้าราชการครูเพศชายถนัด นอกเหนือจากภาระงานสอน เช่น งานอาคารสถานที่ งานสัมพันธ์ชุมชน ส่งผลให้ข้าราชการครูเพศชายปฏิบัติกิจกรรมในมาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชนมากกว่าข้าราชการครูหญิง

น่าจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพครูที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนส่งเสริมข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองให้ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยการฝึกอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการต่าง ๆ ร่วมกันโดยไม่คำนึงถึงเพศ ควรเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มสนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีความก้าวหน้าตามผลงาน และความรู้ความสามารถและทำตามข้อเสนอแนะของข้าราชการครู โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนจัดให้สอนตามสาขาวิชาเอกที่จบมาหรือด้านต้องการลาศึกษาต่อ โดยเชื่อมั่นว่าจะช่วยส่งเสริมการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.2 ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมและรายมาตรฐาน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปีมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอมากกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ขึ้นไปปี ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สากร จันทรทองอ่อน (2536 : 67) ที่ศึกษาพบว่าครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับสำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษาคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 51) พบว่าข้าราชการครูมีการอบรม สัมมนา ดูงานในแต่ละกลุ่มประสบการณ์การอบรมไปใช้ทำให้มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งยังสอดคล้องกับ นวลศิลป์ พิทักษ์วาปี (2536:60) ที่วิจัยพบว่าครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีเจตคติต่ออาชีพครูไม่แตกต่างกัน นอกจากนั้นผลการวิจัยของ จรรยา วรรณเวช (2538 :71) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดสงขลาพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สัญญา ณ พิบูลย์ (2539 : 62) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน

ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 ก : 19-20) กำหนดมาตรการให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้รับการพัฒนาตนเองและพัฒนางานทุกอย่าง ๆ น้อยปีละหนึ่งครั้ง มีการกำกับติดตามนิเทศ และช่วยเหลือครูในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ บุคลากรประจำการตั้งที่เป็นข้าราชการครู ทั้งที่ปฏิบัติงานมาเป็นเวลานาน หรือเพิ่งได้รับการบรรจุแต่งตั้ง ก็ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถภายใต้เงื่อนไขและข้อกำหนดเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยมีเป้าหมายให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ แผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2541 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 ข : 7) และจากการศึกษาผลการดำเนินการจัดการศึกษาประจำปีของสำนักงานการประถมศึกษาทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 3 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา (2540 : 12) มีความสอดคล้องกันในเรื่องการนิเทศติดตามผล การปฏิบัติตนการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูประจำการ ที่กำหนดให้เป็นภารกิจหลักของศึกษานิเทศก์ ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีใช้ตัวแปรที่จะได้รับการนิเทศต่างกัน ทุกคนได้รับการนิเทศภายใต้มาตรฐานเดียวกันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง นอกเหนือจากการนิเทศในแต่ละสาขาวิชา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้ผลใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับวินิจ นาควิเชียร (2535 : 85) ที่กล่าวว่าครูอาจารย์ส่วนใหญ่ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา ทั้งในระบบนอกระบบการศึกษาทำให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและความเชื่อมั่นสามารถทำงานได้โดยไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ กิติมา บริดีดิลก (2529 : 154) กล่าวโดยสรุปไว้ว่า ครูอาจารย์ถึงจะมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน แต่ก็ได้ปรึกษาหารือกัน แนะนำซึ่งกันและกัน ปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจและแนวทางเดียวกัน จึงได้แก้ปัญหาพร้อมกัน ดังนั้นมีความคิดเห็นและการทำงานไม่แตกต่างกัน จึงมีผลทำให้ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปีมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 5 การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มากกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปีนั้น ส่วนใหญ่เพิ่งจบมาจากสถาบันการผลิตครูและเพิ่งบรรจุเข้าทำงานยังให้ความรู้ความสามารถที่ได้สะสมมาเริ่มนำมาใช้ในการทำงานในทุก ๆ ด้านและโดยเฉพาะการสอนซึ่งเป็นหัวใจหลักของอาชีพครู จึงทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เพื่อเป็นการแสดงถึงศักยภาพและความสามารถของตนที่มีอยู่อย่างเต็มที่ จึงได้มีการพัฒนาตนเองในด้านการปรับปรุงการทำงาน เพื่อเสนอผลงาน โดยเฉพาะในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายซึ่งเป็นงานที่เห็นเด่นและชัดเจนที่สุด รวมทั้งมีผลต่อการ ประเมินผล การปฏิบัติทดลองงาน และการปฏิบัติงานในสถานศึกษา รวมทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงาน ในทุก ๆ ด้าน ทั้งของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อประเมินผลงานว่าผ่านการ ประเมิน หรือผ่านการทดลองงาน พร้อมทั้งเวลาของการปฏิบัติงานนั้นเป็นการเริ่มต้น จึงต้องพยายามศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ใ้มามากมาย เพื่อเป็นการพัฒนางานด้านการ จัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะด้านการใช้สื่อ เพื่อสะสมผลงานหรือร่องรอยการปฏิบัติงาน ที่มีคุณภาพไว้มากพอที่จะเผยแพร่และเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้อื่นได้ต่อไป จนเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ร่วมงาน และผู้บังคับบัญชาในระดับต่าง ๆ เพื่อจะได้รับการคัดเลือกเป็นครูดีเด่น เป็นวิทยากร การฝึกอบรมต่าง ๆ และเป็นผู้ทำงานในด้านวิชาการในทุกระดับต่อไป

น่าจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพครู ที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้สนับสนุน ส่งเสริมข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ระนองอย่างจริงจัง โดยการสัมมนา ฝึกอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการและปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน โดยไม่คำนึงถึงประสบการณ์ในการทำงาน การเปิดโอกาสให้ปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม สนับสนุนเปิดโอกาสให้มีความก้าวหน้าในอาชีพตาม ผลงานและความรู้ ความสามารถ ควรทำตามข้อเสนอแนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดระนอง ที่ต้องการให้มีการฝึกอบรม ให้มีการจัดให้สอนตรงตามวิชาเอก และต้องการลาศึกษาต่อ โดยเชื่อมั่นว่าจะช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติตนและการปฏิบัติงาน อย่าง มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.3 ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมและรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง และมาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 โดยข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในมาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง และมาตรฐานที่ 5 ด้านพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มากกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรรยา วรรณเวช (2538 : 72) ที่ศึกษาคุณลักษณะของครูที่ ฟิงประสงค์ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมมาตร ห่องโสภา (2538 : 144 – 145) พบว่า ผู้บริหารและครู อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ไม่แตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ สอดคล้องกับประเสริฐ ใต้ชะ (2535 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียน ตามความต้องการของผู้บริหารและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรีชา พรหมจันทร์ (2538 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

เหตุที่ผลการวิจัยของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมและรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน เช่นนี้แสดงว่าตัวแปรขนาดโรงเรียน ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ไม่ได้เป็นตัวแปรที่ทำให้ข้าราชการครูมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูแตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะครูมีประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดสมรรถภาพด้านความรู้ เป็นการจัดประสบการณ์เสริม เกี่ยวกับความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะนำไปใช้สอน ความรู้ทั่วไปในงานวิชาชีพครู รวมทั้งค้นหาความรู้ความสามารถพิเศษ หรือความถนัดของตนเอง นอก

จากนี้ ยังได้รับประสบการณ์เสริม นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติด้านคุณลักษณะ เพื่อให้ นักศึกษาในโครงการได้มีโอกาสพัฒนาบุคลิกภาพ ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู และพัฒนา คุณลักษณะทางจิตและค่านิยมในการทำงานและการดำรงชีวิตที่ดี พร้อมทั้งจะออกไปประกอบ วิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2528 : คำนำ) ให้ความเห็นว่า การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยหวังให้มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จริงจัง มีผลให้เกิดการเรียนรู้ มีทักษะและประสบการณ์ มีความสามารถในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบได้ผลใกล้เคียงกัน ประการที่สอง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 6) ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการจัดการตั้งกลุ่มโรงเรียน ทำหน้าที่เป็นศูนย์ดำเนินงาน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีหน้าที่ประสานให้โรงเรียนภายในกลุ่มร่วมมือ สนับสนุนกันในด้านวัสดุ อุปกรณ์ กำลังคน ตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อใช้ในการดำเนิน กิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่จำกัดขนาดโรงเรียน โรงเรียน ขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียน และตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป ต่างก็ช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริม แลกเปลี่ยนทรัพยากรซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมกิจกรรมระดับกลุ่มที่จัดขึ้นเป็นระยะ ๆ ตลอด ปีการศึกษา มีผลทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน มีพฤติกรรมการทำงาน ที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่ม โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534 หมวดที่ 1 ข้อ 6 ที่คาดหวังให้กลุ่มโรงเรียนเป็นศูนย์ดำเนินงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพสูงขึ้นและใกล้เคียงกัน ใน ขณะที่อรุณ ศรีวรรณชาติ (2529 : 9) ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แต่ต่างก็มีภารกิจเหมือนกัน แม้โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีงานค่อนข้างมาก แต่เป็นเพียงปริมาณ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถแบ่งภารกิจให้ครูอาจารย์มีส่วนร่วมในการปฏิบัติได้เท่าเทียมกัน และ ประการสุดท้าย น่าจะเป็นเพราะว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน ต่างก็ได้ รับความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จากการเข้าร่วมกิจกรรมประชุม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรมสัมมนา และการศึกษาดูงาน ตามแผน งาน/โครงการที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่ง อำเภอจัดขึ้นตลอดจนได้รับการนิเทศกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน จากผู้ บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ซึ่งนับได้ว่าเป็นผู้นำทางวิชาการ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ภายใต้งานและกฎเกณฑ์เดียวกันทุกคน ส่งผลให้การปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน (กิติมา ปรีดีดิลก. 2532 : 290) ดังที่สมยศ นาวิการ (2529 : 19) สรุปว่า ผู้ที่ได้รับการศึกษา

อบรมและรับรู้ในเรื่องเดียวกัน ปฏิบัติงานตามกฎ ระเบียบภายใต้ภาระหน้าที่เหมือนกันย่อมมีพฤติกรรมการทำงานที่ใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2529 : 117) ที่สรุปว่า ครูอาจารย์ที่มีพื้นฐานความรู้ใกล้เคียงกัน มีความรับผิดชอบในภารกิจและบทบาทหน้าที่เหมือนกัน ย่อมมีพฤติกรรมการทำงานในระดับใกล้เคียงกัน จึงน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญ ทำให้ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูไม่แตกต่างกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง และมาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอมีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 โดยข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไปมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในมาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 5 มากกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียนน่าจะมาจาก ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดตั้งแต่ 12 ห้องเรียน ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองนั้นมีศักยภาพในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มที่ เช่นทางด้านความรู้ความสามารถที่มีอยู่เดิม หรือมีความกระตือรือร้นหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม เพื่อต้องการพัฒนาตนเอง พัฒนาสื่อการเรียนการสอน การผลิตสื่อต่าง ๆ เพื่อความเจริญก้าวหน้าในทางวิชาชีพอื่น ๆ ของตนเองต่อไปทั้งเพื่อเป็นการพัฒนาตน พัฒนางาน ให้เท่าเทียมกับเกณฑ์วิชาชีพอื่น ๆ พร้อมทั้งยังได้รับการอบรม สัมมนาในทุก ๆ ด้านอย่างสม่ำเสมออีกเป็นผลให้ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดตั้งแต่ 12 ห้องเรียนมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในมาตรฐานที่ 3 มาตรฐาน 4 และมาตรฐานที่ 5 มากกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียน

น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ได้มากยิ่งขึ้น ถ้าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดนโยบายให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด ดำเนินการอบรมวิชาชีพครูเสริมทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเทคนิควิธี และด้านคุณลักษณะให้กับข้าราชการครูอย่างต่อเนื่อง จากสถาบันการศึกษาที่ผลิตครูเคยจัดในขณะที่เรียนอยู่ เพื่อเติมอุดมการณ์การทำงานและคุณลักษณะทั้งสามประการให้เต็มศักยภาพอยู่ตลอดเวลาในขณะเดียวกันผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาข้าราชการครูควรร่วมมือและประสานงานกันอย่างจริงจังต่อเนื่องในการวางแผน เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ข้าราชการ

ครูอย่างเป็นระบบ มีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานอย่างครอบคลุมภารกิจตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู และควรแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลทั้งภายในและภายนอกวงการวิชาชีพครู เพื่อร่วมมือกันทำหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานให้เห็นเป็นรูปธรรม ที่ชัดเจน สามารถระบุค่าพัฒนาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูได้เป็นรายบุคคล ซึ่งจะเป็ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ให้มีคุณภาพ ตามความคาดหวังของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 2) ที่ต้องการให้ข้าราชการครูเป็นครูมืออาชีพและเป็นแกนนำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาทั้งสามระดับ คือ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองจากแบบการสัมภาษณ์ ดังนี้ ควรส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณให้ครูได้จัดทำผลงานทางวิชาการ ทำการวิจัย ผูกอบรมเพิ่มพูนความรู้ เผยแพร่ผลงานการวิจัยให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ให้เวลาเพื่อการศึกษาวิจัย ส่งเสริมและให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับ เทคนิค วิธีการ นวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดทำมีการ ผูกอบรมทางวิชาการในเรื่องการจัดทำแผนการสอน สื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเขียนรายงานการพัฒนาผู้เรียน และผู้บริหารโรงเรียนควรกำกับติดตามกระตุ้นให้ครูมีการรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นระยะ ๆ และต่อเนื่อง การจัดสถานการณ์และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ การจัดระบบให้ครูได้มีการใช้กระบวนการกลุ่ม การเป็นผู้นำและสมาชิกที่ดีในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษฎา แดงมา (2540 : บทคัดย่อ) พบว่าการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ด้านการจัดกิจกรรมของครูและนักเรียน องค์ประกอบบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียนอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการจัดสถานการณ์และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อผู้สอนและผู้เรียน การจัดงบประมาณด้านการสนับสนุน การจัดทำผลงาน การจัดทำวิจัยชั้นเรียน สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองได้ปฏิบัติงานในระดับสูงขึ้น เพื่อให้ครูได้พัฒนานักเรียนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่จะเกิดแก่ผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ ช่วยส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนพัฒนาสูงขึ้นด้วย

เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรวมทั้งข้าราชการครู มีความรู้ ความเข้าใจ ในด้านการพัฒนาระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของครูให้สูงขึ้น แต่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ เพราะขาดการสนับสนุนในเรื่องงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ งบประมาณในด้านงานวิจัย การจัดทำผลงานทางด้านวิชาการเพื่อเผยแพร่ ยังมีมีการให้การสนับสนุนน้อยมาก รวมทั้งยังขาดบุคลากรในด้านการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ จึงส่งผลให้ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา และมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หากผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ของสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ได้เข้าใจถึงปัญหาที่ได้จากการประมวลผลการสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะในแต่ละมาตรฐาน เช่นด้านงบประมาณการทำวิจัยชั้นเรียน งบประมาณด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอน งบประมาณด้านการเผยแพร่นวัตกรรมผลงานทางวิชาการของครู ด้านบุคลากร ควรจัดให้มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 34-35) กล่าวโดยสรุปได้ว่า ตัวครูควรมีถูกครบตามเกณฑ์ ควรมีความตั้งใจในการสอน ควรมีการเตรียมตัวก่อนสอน ควรมีสื่อการสอนที่ทันสมัย ดังนั้น บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถที่จัดสรรงบประมาณ ช่วยเหลือในด้านการให้ความรู้ทางวิชาการต่าง ๆ และด้านการกำกับดูแลติดตามช่วยเหลือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และร่วมใจกันพัฒนางานการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูให้รายมาตรฐานที่ปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลางนั้นได้พัฒนาสูงขึ้นถึงระดับมาก ส่วนที่พัฒนาถึงระดับมากแล้วนั้นให้คงสภาพที่ดีติดตัวถาวรไว้ตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ควรจัดระบบปรับปรุงให้ครูประเมินตนเอง ว่า มีการปฏิบัติงานเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นข้อมูลนำมาปรับปรุง และพัฒนาตนเองให้อยู่ในระดับที่ดีมีมาตรฐาน
2. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน ควรกำหนดนโยบายและวางแผนควบคุม กำกับ ติดตาม และพัฒนาการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในการปฏิบัติงานที่อยู่ในระดับปานกลางและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเพื่อให้มีการปฏิบัติงานที่พัฒนาในระดับสูงถาวรติดตัวตลอดไป
3. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ควรให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับเทคนิควิธีการ นวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดให้มีการฝึกอบรมทางวิชาการในเรื่องการจัดทำแผนการสอน สื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเขียนรายงานการพัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระนอง
2. ควรศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู ตามทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 4
3. ควรศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู อาจารย์ในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระนอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. "การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน, " สารพัฒนาหลักสูตร. (86) : 41 – 43 ; สิงหาคม 2532
- การประถมศึกษาจังหวัดระนอง, สำนักงาน. รายงานการจัดการศึกษาประจำปี 2544. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง, 2544. อัดสำเนา
_____. รายงานผลการประเมินคุณภาพนักเรียนปีการศึกษา 2544. ระนอง :
หน่วยศึกษา นิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง, 2544. อัดสำเนา.
- การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, สำนักงาน. คำสั่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลาที่
194/2540.สงขลา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, 2540.
- กิติมา ปรีดีดีลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต,
2532.
_____. ทฤษฎีการบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : ธนการพิมพ์, 2529.
- กฤษฎา แดงมา. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสภาพแวดล้อมกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
พัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.สงขลา :มหาวิทยาลัยทักษิณ , 2540.ถ่ายเอกสาร.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. "มาตรฐานกับวิชาชีพ" รายงานการประชุมสัมมนาสมาคมวิชาชีพครู ครั้งที่
ที่ 6. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533, 9-16.
- โกวิท ประมวลพฤกษ์. การพัฒนาวิชาชีพครู. ม.ป.ป.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การประกันคุณภาพการศึกษา : แนวทาง
การประกันคุณภาพการศึกษาคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541ข.
_____. การเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริงตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
- _____. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2541. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541.
- _____. คู่มือปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :สำนักงานคณะกรรมการ
การการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2537.
- _____. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2539. กรุงเทพฯ : 2539. ค.

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานและสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตทางการศึกษา. แนวทางการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมสำหรับนักศึกษาโครงการครูทายาทกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว, 2534.
- _____ . ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพฯ : สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540 ก.
- _____ . แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพฯ : สำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540 ข.
- _____ . แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2541. กรุงเทพฯ : สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534.
- _____ . ราชกิจจานุเบกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.
- _____ . รายงานการประเมินโครงการครูทายาท. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2534. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2535.
- _____ . สำนักงาน. รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : การวิจัยทางการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2530. อัดสำเนา.
- _____ . สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545 – 2550) พุทธศักราช 2544. พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2535.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. เรื่องครูมืออาชีพเป็นอย่างไร. [_http://www.once.go.th/HTML_99/NEW/professional_teacher.htm/](http://www.once.go.th/HTML_99/NEW/professional_teacher.htm/)., 2545.
- คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. “สภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครู” รายงานการวิจัยฝ่ายนโยบายและระบบบริหารงานบุคคล. กองวิชาการบริหารงานบุคคล, ม.ป.ท. 2531.
- _____ . รายงานประจำปีการบริหารงานบุคลากรของข้าราชการครู ปีงบประมาณ 2540. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2540.
- คณะกรรมการการปฏิรูปการเรีนนรู้. ปฏิรูปการเรีนนรู้ผู้เรีนนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543.

- จรรยา บุญล้อม. ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านกระบวนการเรียนการสอน
ของพนักงานครูเทศบาลโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดตรัง. ปรินญาณิพนธ์
 กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2538. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา วรณเวช. การศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและ
ครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.
 วิทยานิพนธ์ กศ.สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544. ถ่ายเอกสาร
- จักรพันธ์ กวดกิจการ. ทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 4 ที่มีต่อการยกระดับ
มาตรฐานวิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- จันทร์ ชุ่มเมืองปักษ์. “องค์ทฤษฎีวิชาชีพ” เอกสารหมายเลข 16 ประกอบการประชุมสัมมนา
เรื่อง ทิศทางของครูสภา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2528.
- จิตติ ดิงศภักดิ์. หลักวิชาชีพนักกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์, 2529.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่นๆ. เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและการศึกษาหน่วยที่
1-5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2532.
- ชิต ภิบาลแทน และสุลีพร สุสุวรรณ. พจนานุกรมนักเรียนฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์, 2541.
- ชาญชัย อาจินสมอาจารย์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.
 _____ .การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ, 2541.
 _____ .“ครูและอาชีพของครู,” ประชาศึกษา. 9 (45) : 37 – 39 ; มิถุนายน 2538.
 _____ .เทคนิคการเป็นหัวหน้างาน. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต, 2536.
- ชูศักดิ์ แสนปัญญา. “ครูกับการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในโรงเรียน,” สารพัฒนาหลักสูตร. 12 (113)
 : 70 – 74 ; มกราคม - มีนาคม 2536.
- ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา. การพัฒนาระบบการสอน. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์
 1 (2) .5 - 9 มกราคม – เมษายน 2543.
- ดิเรก พรสีมา และคณะ. ปฏิรูปการศึกษาไทย ทำอย่างไร. กรุงเทพฯ : ส.รุ่งทิพย์ ออฟเซ็ท,
 2542.

- ทวีป อภิสัทธา. “ภารกิจครูอาจารย์กับงานสอน,” วิทยาสาร. 79 (3) : 7- 10 ; กรกฎาคม – กันยายน 2524.
- ทัศนีย์ สงวนสัตย์. “บทบาทของครูกับกระบวนการเรียนการสอน,” สารพัฒนาหลักสูตร. 10 (104) : 14 – 17 ; มกราคม – มีนาคม 2534.
- เทพรัตน์ เสนาฤทธิ์. การศึกษาการปฏิบัติงานของครูพลศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขต 9 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู 2537. ปรินิพนธ์ กศ.ม.ขอนแก่น, 2542. ถ่ายเอกสาร.
- ธเนศ ขำเกิด. “องค์กรแห่งการเรียนรู้,” วารสารวิชาการ. 41 (5) : 28 – 31; พฤษภาคม 2541.
- ธีรภูมิ ประทุมณพันธ์. การบริหารการศึกษา. สงขลา : ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529.
- ธีรภูมิ ประทุมณพันธ์ และคนอื่น ๆ. การบริหารการศึกษา. สงขลา : ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530.
- นพคุณ เคนพรม. ทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อวิถีการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. จัดสำเนา.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2543.
- นวลศิลป์ พิทักษ์วาปี. เจตคติต่ออาชีพครูของครูผู้สอนสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดขอนแก่น. ปรินิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2536. ถ่ายเอกสาร.
- นุกูล ตันนียงค์. ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- นุกูล มณีวงศ์. “การสอนซ่อมเสริม,” เอกสารฝึกอบรมประสบการณ์วิชาชีพครูเสริมสำหรับนิสิตนักศึกษาคุรุทายาทภาคใต้. หน้า 133. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้, 2539. จัดสำเนา.
- นุรักษ์ สิงห์ศิลป์. “ครูมีอาชีพ” วารสารข่าวครูศรีสะเกษ. 10-19 : 2542.
- นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ. เส้นทางการพัฒนาครูนักวิจัย : การวิจัยรายงานกรณีของครูดีเด่นระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

- บรรจง จันทร์สา. ปรัชญาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- บรรจง ชูสกุลชาติ. จักรวาลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2527.
- บรรเจิด อาจแก้ว. การศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครุมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเลย. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.ขอนแก่น : มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น 2542. ถ่ายเอกสาร
- บุหงา วัฒนะ. การนำเสนอรูปแบบประสบการณ์วิชาชีพเพื่อส่งเสริมเจตคติทางบวกต่อวิชา
ชีพครูของนักศึกษาวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ ปรินญาณินพนธ์บัณฑิต กรุงเทพมหานคร
: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533
- ประเวศ วะสี. "ปฏิรูปการศึกษาไทย", หมอชาวบ้าน. กรุงเทพฯ : 2539.
- ประเวศ วะสี. "ปฐมกถา" ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะ
กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543.
- ประสงค์ ภูมิพัทธ์. การศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโครงการ
คุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3 ; วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา มหาวิทยาลัยทักษิณ
2542. ถ่ายเอกสาร.
- ประเสริฐ ไต่ชะ. การศึกษาปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้
บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.
ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2535.
ถ่ายเอกสาร
- ปรีชา พรหมจันทร์. การศึกษาการปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพังงา. ปรินญาณินพนธ์
กศ.ม.สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2538. ถ่ายเอกสาร
- บุบผา คุมมานนท์. วิธีสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
สุทธิสารการพิมพ์, 2527.
- พระราชบัญญัติการประถมศึกษาแห่งชาติ. ราชกิจจานุเบกษา. (จดหมายเหตุ) เล่มที่ 116 ตอนที่
74ก. (19 สิงหาคม (15) 2542.
- พุทธทาสภิกขุ. ครูในอุดมคติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิพนพาน, 2529.
- _____. ธรรมสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2529.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). แง่คิดข้อสังเกต เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร
: กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ, 2541.

- พรสุข ตริยะประเสริฐ. ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานการเงิน บัญชี และพัสดุ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาจังหวัดสระแก้ว.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. บัณฑิต มหาวิทาลัย, 2543.
- พลศักดิ์ ศรีโพธิ์ทอง. “โครงการครุทายาทความหวังใหม่ของการฝึกหัดครูไทย,” วารสารการศึกษาระดับชาติ. 3 (23) : 44-50 กุมภาพันธ์-มีนาคม 2532.
- ภิญโญ สาร. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2526.
- ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. เทคนิคและวิธีสอน. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดีด จำกัด, 2541.
- ยนต์ ชุ่มจิต. ความเป็นครู. กรุงเทพมหานคร : แพร์พิทยา, 2526.
- _____ . ความเป็นครู. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2531.
- เยาวพา เดชะคุปต์. “รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยในทศวรรษหน้า,” วารสารการศึกษาปฐมวัย. 1 (3) : 13 ; กรกฎาคม 2538.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2526
- รุ่ง แก้วแดง. ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : มติชน, 2542.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.
- เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พุทธศักราช 2533. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2534.
- _____ . เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พุทธศักราช 2533. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2538.
- _____ . เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พุทธศักราช 2533. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2540.
- _____ . เกณฑ์มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (สมุดปกสำหรับครู) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2544.
- _____ . คู่มือการใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พุทธศักราช 2533. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2539.
- _____ . รายงานประจำปี. 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2545.

เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. “เอกสารการประชุมรับฟังความคิดเห็น “ เรื่อง แผนพัฒนาวิชาชีพ
ครู พ.ศ. 2545 – 2549. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2544.

วัชรวิ ฤทธิธรรม. ระบบพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน. กรมการฝึกหัดครูกระทรวงศึกษาธิการ.

ม.ป.ท., ม.ป.ป.

วัฒนาพร ระจับทุกข์. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : เลิฟ

แอนด์ ลิฟ เพรส, 2542.

วันชัย ดนัยตโมนุท. “การปฏิรูปคืออะไร? ทำไมต้องปฏิรูปการศึกษา?”. วารสารปฏิรูปการศึกษา.

2 (33) ; 11 – 12 : พฤษภาคม 2543.

วารุณี โภธิสุวรรณ. การศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษาตามเกณฑ์

มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2537 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.ขอนแก่น :มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.ถ่ายเอกสาร.

วิชากร, กรม. การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการคุรุทายาทของกระทรวงศึกษาธิการ

การ (พุทธศักราช 2535 – 2539). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2540.

_____. การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542 ก.

_____. คู่มือหลักสูตรการประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพุทธ

ศักราช 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.

วิทยา รุ่งนมา. การศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของอาจารย์โรงเรียน

มัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ .ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.ขอนแก่น,

: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536.ถ่ายเอกสาร.

วินิจ นาควิเชียร. การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครู

อาจารย์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา. .ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.สงขลา :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา, 2535.ถ่ายเอกสาร.

วิไล ตั้งจิตสมคิด. การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์,

2544.

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. “ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร”. ข่าว

สารวิจัยการศึกษา 5 มิถุนายน – กรกฎาคม 2533.

ศึกษานิเทศก์ , กระทรวง. เกียรติบัตรครูภาษาต่างประเทศดีเด่น วันประณมศึกษา ปี 2539
คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.

ศึกษานิเทศก์ . กระทรวง, แนวทางการปฏิรูปการศึกษา พุทธศักราช 2539 – 2550. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
แนวทางการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ :

คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.

สงบ ลักษณะ. “การปฏิรูปครูว่าด้วยการผลิตครูและพัฒนาครู” 108 ปี กระทรวงศึกษาธิการและ
การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2543.

_____ . “หลักสูตรท้องถิ่น”. ปฏิรูปการศึกษา. 8 (1) :6 ; มกราคม 2542.

สัญญา ณ พิบูลย์. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะ
ของครูอาจารย์ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดกองการมัธยมศึกษา

กรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2539. ข้อสำคัญ.

สมบัติ ตริวัฒน์สุวรรณ. “การปฏิรูปการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21,” วารสารปฏิรูปการศึกษา. 2
 (29) : 33 ; มีนาคม 2543.

สมบัติ มหารศ. เอกสารการสอนวิชาจริยธรรมวิชาชีพ. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2528

สมบูรณ์ โพธิยะ. “ครูประถมศึกษากับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน,” ประชาศึกษา. 4 (44) : 15 –
 16 ; มกราคม 2537.

สมมาตร ห่องโสภณ. การศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดพัทลุงตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2538.

ถ่ายเอกสาร.

สมยศ นาวิการ. การบริหาร. กรุงเทพฯ : สมหมายการพิมพ์, 2529.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเต็ม. แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

- สมิต อาชวานิจกุล. การพัฒนาตนเอง. กรุงเทพฯ : บริษัทสยามบรณ, ม.ป.ป.
- สาคร จันท์ทองอ่อน. การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้, 2536. ถ่ายเอกสาร.
- สายหยุด จำปาทอง. “บทบาทของครูกับการพัฒนาสังคม,” การวิจัยและการบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูจันทระเกษม. 3 (3) : 17 – 1-25 ; ตุลาคม 2532.
- สามัญศึกษา, กรม. การประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา, 2542. อัดสำเนา.
- สายัณห์ ฝาน้อย. “คุณลักษณะครูที่ดี – ครูไทยในอนาคต,” ประชาศึกษา 8 (37) : 12 ; พฤษภาคม 2530.
- ลีปนพนท์ เกตุทัต. การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, 2539.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2541.
- _____. เอกสารการสอนชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2528.
- สุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ. “การเรียนรู้สู่โลกกว้างภาคสนาม,” สารปฏิรูป. 3 (32) 88 ; พฤศจิกายน 2543.
- สุเทพ ปาลสาร. การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2537 ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544. ถ่ายเอกสาร.
- สุเมธ การศรีทอง. ศึกษาระดับการพัฒนาครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2537 ในเขตการศึกษา 12. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2544. ถ่ายเอกสาร.
- สุมน อมรวิวัฒน์. การสอนโดยการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. กรุงเทพมหานคร : สำนัก พิมพ์โอเดียนสตรี, 2536.
- สุชาติ สังข์รุ่ง. “การปฏิรูปครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา”. 108 ปีกระทรวงศึกษาธิการและการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2543.

- สุรชาติ เสนาจักร. ความคิดเห็นของคุณและผู้เกี่ยวข้องับวิชาชีพครู ในเขตการศึกษา 1 ต่อแนวทางการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์. แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.
- สุรเชา (นามปากกา). "สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนด้วยการบ้าน," สารปฏิรูป. 4 (40) : 26 – 30 ; กรกฎาคม 2544.
- สุนทร มุสิกรังสี. การศึกษาพฤติกรรมของคุณตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในทัศนะของคุณ และผู้บริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.ปัตตานี :มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2535.
- สุพล วัจสินธุ์. "คุณธรรมสำหรับพัฒนาวิชาชีพครู," ประชาศึกษา. 41 : 8 – 10 ; 9 มิถุนายน 2535.
- _____. "ลักษณะครูที่ดีสอดคล้องกับสังคมไทย," สารพัฒนาหลักสูตร. 12 (113) : 46 – 47 ; ตุลาคม – พฤศจิกายน 2536.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. เทคนิคการพัฒนาเพื่อเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542.
- อัปสร มีสิงห์. "บทบาทของครูกับหลักสูตรฉบับปรับปรุง," สารพัฒนาหลักสูตร. 10 (104) : 11 -13 ; มกราคม – มีนาคม 2534.
- อุไร เหล่าธรรมยิ่งยง. พฤติกรรมของคุณโครงการคุรุทายาทตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ในทัศนะของคุณและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2536 .ถ่ายเอกสาร.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. คุรุวาทะ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร, 2532.
- อรุณ ศรีวรรณชาติ. ขวัญของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529.อัดสำเนา.

อัมภา บุญช่วย. “มหาวิทยาลัยกับการผลิตบัณฑิตเพื่อสังคม” วารสารศึกษาศาสตร์.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 11 กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2531.

Best, John W. Reserch in Education. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey :
Prentice Hall, 1979.

Bollinger, Dorothy. And May, Louise. “Educational Malpractice : The Legal
Accountability of Educators (Tortlaw. Standards, Instructional
Negligence)”, Dissertation Abstracts International. 46/01A, (1985), 28.

Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 5th ed. New York : Harper
Collins, 1990.

Drips, Joseph S. “The Iowa Professional Teaching Practices Commission (IPTPC)
:A History with Assessment of Iowa’s Educators’ Understanding and
Perceptions of Professional Ethics and Self-Governance”, Dissertation
Abstracts International. 45/07A, (1984), 1932.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. “Determining Sample Size for Research
activities, “Joumal of Educational and Psychological Measurement. 30 :
607 ; 1970.

Lemmons, Gary Dale. “Principles’ and Teacher’ Ratings Regarding the
Professional
Standards Indicators of the Teacher Performance Assessment
Instruments (Ethics) “,Dissertation Abstracts International. 1985.

Likert, Rensin. The Hunam Resources : Case and Concept. New York : Hart Court.
Bruce B. World in Cooperated, 1968.

Roameş Richard L. “Accreditation in Teacher Education : A History of the
Development of Standards Utilized by the National Council for
Accreditation of Teacher Education (United States)”, Dissertation
Abstracts International. 47/11A (1987), 3998.

Ryans, David. C. Characteristics of Teachers. Delhi : New Era Offset Printers,
1969.

Schwartzberg, Joseph Steven. "The Impact of Clarity of Criteria and Standards and Frequency of Observation and Feedback on Teachers' Perceptions of the Utility of teacher Evaluation", Dissertation Abstracts International, 48/01A (1986), 24.

Vincent, Paul Richard. "Teacher Perceptions of Criteria For Identifying Master Teachers in Maine (Standards, Career Ladder)", Dissertation Abstracts International, 47/10A (1986), 3631.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ทม 2301/5965

(สำเนา)

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อาจารย์ ดร.เรวดี กระโหมวงค์

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางคำพรทิพย์ ปรีชญากาที เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.อุดม วัตโสสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยานรณ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฉันทิต ทองช่วย

(อาจารย์ ดร.ฉันทิต ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

ที่ ทม 2301/5072

(สำเนา)

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน คุณอรัญ ก้วพานิช

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางคำพรทิพย์ ปรีชญาวาทิ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.อาคม วัตโฮสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฉันท誌 ทองช่วย

(อาจารย์ ดร.ฉันท誌 ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

ที่ ทม 2301/5073

(สำเนา)

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน คุณวีระศักดิ์ บุญญาพิทักษ์

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางคำพรทิพย์ ปรีชฎารวาทิ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.อาคม วัตโสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

จันท์ล ทองช่วย

(อาจารย์ ดร.จันท์ล ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/5964

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์

เรียน คุณสุนทร บัวดิษ

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางคำพรทิพย์ ปรีชญาวาทิ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.อาคม วัชโรสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมาก ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

จันท誌 ทองช่วย

(อาจารย์ ดร.จันท誌 ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/5965

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าการการประถมศึกษาอำเภอเมืองระนอง

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางคำพรทิพย์ ปรีชญาวาทิ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.อาดม วัดไธสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์ให้ข้าราชการครูในสังกัดตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งรวบรวมส่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ภายในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฉันทัส ทองช่วย

(อาจารย์ ดร.ฉันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/5965

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าการการประถมศึกษาอำเภอกระบุรี

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางคำพรทิพย์ ปรัชญาวาทิ เป็นนิสิตระดับ

ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.อาดม วัดโสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์ให้ข้าราชการครูในสังกัดตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งรวบรวมส่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ภายในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฉันทัส ทองช่วย

(อาจารย์ ดร.ฉันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร. โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/5965

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าการการประถมศึกษาอำเภอละอุ่น

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางคำพรทิพย์ ประญาภาที เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.อาคม วัดไธสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์ให้ข้าราชการครูในสังกัดตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งรวบรวมส่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ภายในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฉันทัส ทองช่วย

(อาจารย์ ดร.ฉันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร. โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/5965

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าการการประถมศึกษาอำเภอกะเปอร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางคำพรทิพย์ ปรัชญาวาทิ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.ชวคม วัดโสมง ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์ให้ข้าราชการครูในสังกัดตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งรวบรวมส่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ภายในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฉันท誌 ทองช่วย

(อาจารย์ ดร.ฉันท誌 ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/5965

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าการการประถมศึกษากิ่งอำเภอสุไหงสา

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางคำพรทิพย์ ปรีชญาวาทิ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.ชาตม วัตโสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์ให้ข้าราชการครูในสังกัดตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งรวบรวมส่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ภายในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฉันทัล ทองช่วย

(อาจารย์ ดร.ฉันทัล ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

ที่ ทม 2301/5968

(สำเนา)

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางคำพรทิพย์ ปรีชญาวาทิ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.อาดม วัดโสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์ให้ข้าราชการครูในสังกัดตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งรวบรวมส่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ภายในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฉันทัส ทองช่วย

(อาจารย์ ดร.ฉันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

ภาคผนวก ข.
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการ
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

ผู้วิจัย

คำพรทิพย์ ปรัชญาวาทิ

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. อาคม วัตไธสง ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร. จรัส อติวิทยาภรณ์ กรรมการ

ชุดที่หนึ่ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมี 2 ตอน (สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม)

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

3. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้จะไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่านและหน่วยงานของท่านแต่ประการใด

4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้จะได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นความลับจะนำผลมาใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

คำพรทิพย์ ปรัชญาวาทิ
นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

กรุณาอ่านข้อความในคำถามแล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ตรงตามสภาพความเป็นจริงของท่าน (สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง)

สำหรับครู อาจารย์

สำหรับผู้วิจัย

1. เพศ จำแนกเป็น

 เพศชาย เพศหญิง

1. ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น

 ต่ำกว่า 10 ปี ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

2. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน จำแนกเป็น

 ต่ำกว่า 12 ห้องเรียน ตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไปa1 a2 a3

ตอนที่ 2

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

คำชี้แจง

แบบสอบถามตอนนี้มีจำนวน 60 ข้อ โปรดตอบคำถามทุกข้อ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลง
ในช่องระดับการปฏิบัติงาน ตามการปฏิบัติงานของท่านตามความเป็นจริงมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
0	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	✓	z1 ☐
00	จัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์.....	✓	z2 ☐

จากตัวอย่าง

ข้อ 0 แสดงว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองมีการปฏิบัติ
งานในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับน้อย

ข้อ 00 แสดงว่า ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองมีการปฏิบัติ
งานในด้านการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	<u>ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวกับ การพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ</u>						
1.	ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ อย่างสม่ำเสมอ.....	b4 ☐
2.	เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ เช่น ร่วม ประชุม อบรม สัมมนา นอกเหนือจาก ที่ราชการกำหนด.....	b5 ☐
3.	เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้อื่น.....	b6 ☐
4.	เป็นคณะทำงาน วิทยากร ผู้จัดทำเสนอ รายงานเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู....	b7 ☐
5.	มีผลงานทางวิชาการเผยแพร่อยู่เสมอ....	b8 ☐
	<u>ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึง ถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน</u>						
6.	ปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยที่พัฒนาด้าน ความสามารถของผู้เรียน.....	c9 ☐
7.	ปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยที่พัฒนาด้าน คุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียน.....	c10 ☐
8.	จัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง.....	c11 ☐
9.	จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งผลถึงผู้ เรียนโดยตรง.....	c12 ☐
10.	ปฏิบัติกิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนา ความสามารถของผู้เรียนทุกด้าน.....	C13 ☐

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
11.	<u>มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ</u> ตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียนโดยใช้ เนื้อหาวิชาเป็นหลัก.....	d14 ☐
12.	จัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมตามความ สามารถและข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็น รายบุคคล.....	d15 ☐
13.	วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ของผู้เรียนเป็น รายบุคคล.....	d16 ☐
14.	ใช้เทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน..	d17 ☐
15.	พัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย.....	d18 ☐
	<u>พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้ เกิดผลจริง</u>						
16.	จัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ.....	e19 ☐
17.	สร้างแผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบ ถ้วนสัมพันธ์กัน.....	e20 ☐
18.	ปรับปรุงแผนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง.....	e21 ☐
19.	แผนการสอนที่ปรับปรุงสอดคล้องกับ ความสามารถของผู้เรียนและข้อจำกัด ของสถานศึกษา.....	e22 ☐
20.	ประเมินแผนการสอนอย่างสม่ำเสมอ.....	e23 ☐

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	<u>พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพอยู่เสมอ</u>						
21.	ผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน....	f24 ☐
22.	ใช้สื่อการสอนเหมาะกับกิจกรรมและ จุดประสงค์การเรียนรู้.....	f25 ☐
23.	ผลิตสื่อการสอนจากวัสดุในท้องถิ่น.....	f26 ☐
24.	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ.....	f27 ☐
25.	ประเมินผลในการใช้สื่อการเรียนการ สอน.....	f28 ☐
26.	ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน เผยแพร่ สื่อการเรียนการสอนที่ได้ผลแล้ว.....	f29 ☐
	<u>จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผล ถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน</u>						
27.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้.....	g30 ☐
28.	กระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ โดยใช้ สถานการณ์อย่างหลากหลาย.....	g31 ☐
29.	จัดกิจกรรมที่สร้างนิสัยการปฏิบัติให้ ผู้เรียนติดตัวถาวรตลอดไป.....	g32 ☐
30.	ช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนสรุปความคิด รวบยอดด้วยตนเอง.....	g33 ☐

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	<u>รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียนได้อย่างมีระบบ</u>						
31.	รวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียนเป็น รายบุคคล.....	h34 ☐
32.	รวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียนเป็น รายกลุ่ม.....	h35 ☐
33.	รวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียนทั้งชั้น เรียน.....	h36 ☐
34.	รายงานผลการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็น ระบบ.....	h37 ☐
35.	เสนอแนะการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็น ระบบ.....	h38 ☐
	<u>ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน</u>						
36.	เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการใช้วาจา สุภาพ.....	i39 ☐
37.	เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติ..	i40 ☐
38.	เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการแต่งกาย....	i41 ☐
39.	สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ในการ เรียนการสอน.....	i42 ☐
40.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในด้านต่าง ๆ...	i43 ☐

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	<u>ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่าง สร้างสรรค์</u>						
41.	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้บรรลุ วัตถุประสงค์.....	j44 ☐
42.	ปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์โดยยึดผล ประโยชน์ของส่วนรวม.....	j45 ☐
43.	เป็นผู้นำในการพัฒนางานอย่างมี ประสิทธิภาพและเป็นระบบ.....	j46 ☐
44.	ช่วยเหลือและพัฒนาผู้ร่วมงาน.....	j47 ☐
45.	ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง ของกลุ่ม แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนา.....	j48 ☐
	<u>ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน</u>						
46.	ยอมรับความรู้ความสามารถในชุมชน....	k49 ☐
47.	วางแผนทำงานร่วมกับชุมชน.....	k50 ☐
48.	ปฏิบัติงานกับชุมชนด้วยความเต็มใจ.....	k51 ☐
49.	เป็นผู้นำในการริเริ่มกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อชุมชน.....	k52 ☐
50.	มีส่วนร่วมในการพัฒนาความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	k53 ☐

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับผู้ วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	<u>แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการ พัฒนา</u>						
51.	แสวงหาข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ...	I54 ☐
52.	รวบรวมข้อมูลข่าวสารทุกด้านเป็น ปัจจุบัน.....	I55 ☐
53.	วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาใช้ใน กิจกรรมการเรียนการสอน.....	I56 ☐
54.	จัดระบบและบริการข้อมูลข่าวสาร.....	I57 ☐
55.	นำข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการพัฒนาและ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่าง เป็นระบบ.....	I58 ☐
	<u>สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตาม สถานการณ์</u>						
56.	ใช้แนวทางป้องกันปัญหามากกว่าแนว ทางแก้ปัญหา.....	m59 ☐
57.	สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเพื่อ ขจัดปัญหาเดิมที่จะเกิดขึ้นได้ในภายหลัง	m60 ☐
58.	สร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากปัญหาได้ อย่างต่อเนื่อง.....	m61 ☐
59.	สร้างแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อ ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้อย่างถาวร..	m62 ☐
60.	วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดแก่ผู้เรียนได้อย่าง เป็นระบบ.....	m63 ☐

ชุดที่สอง
แบบบันทึกการสัมภาษณ์
เรื่อง
ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

โรงเรียน.....กลุ่มโรงเรียน.....
ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นาย นาง นางสาว.....ตำแหน่ง.....
ประสบการณ์ในการทำงาน.....ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2545 เวลา.....น.

มาตรฐานที่ 1 ท่านมีการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูและมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

มาตรฐานที่ 2 ท่านมีการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียนและมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

มาตรฐานที่ 3 ท่านมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพและมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

มาตรฐานที่ 4 ท่านพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริงและมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

มาตรฐานที่ 5 ท่านพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอและมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

มาตรฐานที่ 6 ท่านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่จะเกิดแก่ผู้เรียนและมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

มาตรฐานที่ 7 ท่านรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบและมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

มาตรฐานที่ 8 ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

มาตรฐานที่ 9 ท่านร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

มาตรฐานที่ 10 ท่านร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชนและมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

มาตรฐานที่ 11 ท่านแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาและมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

มาตรฐานที่ 12 ท่านสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(คำพรทิพย์ ปรัชญาวาทิ)

สัมภาษณ์

ภาคผนวก ค
ตาราง 8

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับการปฏิบัติ
งานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
ศึกษาจังหวัดระนอง จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ การปฏิบัติ งาน
<u>ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับ</u>				
<u>การพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ</u>				
1.	ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ อย่างสม่ำเสมอ	3.6059	.7024	ปานกลาง
2.	เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ เช่น ร่วม ประชุม อบรม สัมมนา นอกเหนือ จากที่ราชการกำหนด	3.2825	.9474	ปานกลาง
3.	เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้อื่น	3.1041	.7943	ปานกลาง
4.	เป็นคณะทำงาน วิทยากร ผู้จัดทำ เสนอรายงาน เกี่ยวกับการพัฒนาวิชา ชีพครู	2.3680	1.0159	ปานกลาง
5.	มีผลงานทางวิชาการเผยแพร่อยู่เสมอ	2.3866	.9420	ปานกลาง
<u>ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดย</u>				
<u>คำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน</u>				
6.	ปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยที่พัฒนาด้าน ความสามารถของผู้เรียน	3.8587	.6540	มาก
7.	ปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยที่พัฒนาด้าน คุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียน	4.1041	.6321	มาก
8.	จัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง	4.0520	.6671	มาก
9.	จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งผลถึง ผู้เรียนโดยตรง	3.8067	.6746	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ การปฏิบัติ งาน
10.	ปฏิบัติกิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนา ความสามารถของผู้เรียนทุกด้าน	3.7249	.6847	มาก
	<u>มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ</u>			
11.	ตรวจสอบข้อบกพร่องของผู้เรียนโดยใช้เนื้อหา วิชาเป็นหลัก	3.3755	.6202	ปานกลาง
12.	จัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมตามความ สามารถและข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.3420	.6125	ปานกลาง
13.	วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	2.9888	.9080	ปานกลาง
14.	ใช้เทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน	3.5167	.6556	ปานกลาง
15.	พัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย	3.6729	.6442	มาก
	<u>พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติ ได้เกิดผลจริง</u>			
16.	จัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3.5465	.6426	ปานกลาง
17.	สร้างแผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วน สัมพันธ์กัน	3.5428	.6713	ปานกลาง
18.	ปรับปรุงแผนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง	3.5762	.6956	ปานกลาง
19.	แผนการสอนที่ปรับปรุงสอดคล้องกับความสามารถ ของผู้เรียนและข้อจำกัดของ สถานศึกษา	3.7212	.6292	มาก
20.	ประเมินแผนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.8401	.6751	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ การปฏิบัติ งาน
<u>พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มี</u>				
<u>ประสิทธิภาพอยู่เสมอ</u>				
21.	ผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน	3.3941	.7336	ปานกลาง
22.	ใช้สื่อการสอนเหมาะกับกิจกรรมและ จุดประสงค์การเรียนรู้	3.6914	.7055	มาก
23.	ผลิตสื่อการสอนจากวัสดุในท้องถิ่น	3.2230	.7932	ปานกลาง
24.	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ	3.2491	.8816	ปานกลาง
25.	ประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.1264	.7373	ปานกลาง
26.	ปรับปรุงการใช้สื่อการเรียนการสอน เผยแพร่สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ ได้ผลแล้ว	3.0037	.8660	ปานกลาง
<u>จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผล</u>				
<u>ถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน</u>				
27.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ปฏิบัติ ตามข้อตกลงที่ให้ไว้	3.7249	.6682	มาก
28.	กระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ โดย ใช้สถานการณ์อย่างหลากหลาย	3.7732	.6555	มาก
29.	จัดกิจกรรมที่สร้างนิสัยการปฏิบัติให้ ผู้เรียนติดตัวถาวรตลอดไป	3.8290	.6352	มาก
30.	ช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนสรุปความคิด รวบยอดด้วยตนเอง	3.7212	.7020	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ การปฏิบัติ งาน
<u>รายงานผลการพัฒนาคุณภาพ</u>				
<u>ของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ</u>				
31.	รวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียน เป็นรายบุคคล	3.4528	.7692	ปานกลาง
32.	รวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียน เป็นรายกลุ่ม	3.4349	.7333	ปานกลาง
33.	รวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาผู้เรียน ทั้งชั้นเรียน	3.6431	.7475	ปานกลาง
34.	รายงานผลการพัฒนาผู้เรียนอย่าง เป็นระบบ	3.4721	.8128	ปานกลาง
35.	เสนอแนะการพัฒนาผู้เรียนอย่าง เป็นระบบ	3.4164	.7960	ปานกลาง
<u>ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน</u>				
36.	เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการใช้วาจา สุภาพ	4.1970	.6651	มาก
37.	เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติ	4.2677	.6659	มาก
38.	เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการแต่งกาย	4.3197	.6249	มาก
39.	สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ในการเรียนการสอน	4.3457	.6431	มาก
40.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในด้านต่าง ๆ	3.9554	.7616	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ การปฏิบัติ งาน
<u>ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่าง สร้างสรรค์</u>				
41.	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้บรรลุ วัตถุประสงค์	4.1636	.6133	มาก
42.	ปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์โดยยึดผล ประโยชน์ของส่วนรวม	4.2230	.6188	มาก
43.	เป็นผู้นำในการพัฒนางานอย่างมี คุณภาพและเป็นระบบ	3.7026	.7335	มาก
44.	ช่วยเหลือและพัฒนาผู้ร่วมงาน	3.9628	.6568	มาก
45.	ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง ของกลุ่ม แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนา	3.7472	.7401	มาก
<u>ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ชุมชน</u>				
46.	ยอมรับความรู้ความสามารถในชุมชน	4.0260	.7452	มาก
47.	วางแผนทำงานร่วมกับชุมชน	3.5874	.8402	ปานกลาง
48.	ปฏิบัติงานกับชุมชนด้วยความเต็มใจ	4.0297	.7273	มาก
49.	เป็นผู้นำในการริเริ่มกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อชุมชน	3.4312	.8971	ปานกลาง
50.	มีส่วนร่วมในการพัฒนาความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	3.8327	.7762	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ การปฏิบัติ งาน
<u>แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสาร</u>				
<u>ในการพัฒนา</u>				
51.	แสวงหาข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ	3.9108	.6518	มาก
52.	รวบรวมข้อมูลข่าวสารทุกด้านเป็น ปัจจุบัน	3.5390	.7198	ปานกลาง
53.	วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาใช้ ในกิจกรรมการเรียนการสอน	3.6431	.6850	ปานกลาง
54.	จัดระบบและบริการข้อมูลข่าวสาร	3.3420	.7495	ปานกลาง
55.	นำข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการพัฒนา และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้อย่างเป็นระบบ	3.5465	.7694	ปานกลาง
<u>สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้</u>				
<u>ตามสถานการณ์</u>				
56.	ใช้แนวทางป้องกันปัญหามากกว่า แนวทางแก้ปัญหา	3.7807	.6524	มาก
57.	สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเพื่อ ขจัดปัญหาเดิมที่จะเกิดขึ้นได้ ในภายหน้า	3.6729	.6442	มาก
58.	สร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากปัญหา ได้อย่างต่อเนื่อง	3.5576	.7185	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐาน (SD)	ระดับ การปฏิบัติ งาน
59.	สร้างแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ อย่างถาวร	3.5576	.7185	ปานกลาง
60.	วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดแก่ผู้เรียนได้ อย่างเป็นระบบ	3.4387	.7182	ปานกลาง

บทคัดย่อ

ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

บทคัดย่อ

ของ

คำพรทิพย์ ปรัชญาวาที

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

การศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อทราบระดับและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียนที่ข้าราชการครูปฏิบัติงานและเพื่อทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ปีการศึกษา 2545 จำนวน 269 คน จากจำนวนประชากร 932 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ห้าระดับ ประกอบด้วยคำถาม 60 ข้อ และจากการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้า

1. ข้าราชการครู มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมและรายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก ยกเว้นมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา และมาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง

2.1 ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมและรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน ยกเว้น มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชนมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยข้าราชการครูเพศชายมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในมาตรฐานที่ 10 มากกว่าข้าราชการครูเพศหญิง

2.2 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูโดยภาพรวมและรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมาตรฐานที่ 5 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอมีการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มี

การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในมาตรฐานที่ 5 มากกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

2.3 ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมและรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน ยกเว้น มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริงและมาตรฐานที่ 5 พัฒนาลือการลสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 โดยข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไปมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในมาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 5 มากกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียน

3. ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ ควรส่งเสริมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ดังนี้ ให้ครูได้จัดทำผลงานทางวิชาการ ทำการวิจัยฝึกรวมเพิ่มพูนความรู้เผยแพร่ผลงานวิจัยให้ทุนอุดหนุนผลการวิจัย ให้เวลาเพื่อการศึกษาวิจัยส่งเสริมและให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับเทคนิควิธีการนวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดให้มีการอบรมทางวิชาการในเรื่องการจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเขียนรายงานการพัฒนาผู้เรียนและผู้บริหารโรงเรียนควรกำกับติดตามกระตุ้นให้ครูมีการรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นระยะและต่อเนื่อง การจัดระบบให้ครูได้มีการใช้กระบวนการกลุ่มการเป็นผู้นำและสมาชิกที่ดีในกลุ่ม

A STUDY OF THE WORK PERFORMANCE BY THE TEACHERS UNDER THE RANONG
PROVINCIAL OFFICE OF PRIMARY EDUCATION IN ACCORDANCE WITH THE
STANDARD CRITERIA OF THE TEACHING PROFESSION

AN ABSTRACT
BY
KHAMPORNTHIP PRACHYAVATEE

Presented to Thaksin University in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
March 2003

The aims of this research study were: to know the levels of work performance by the government teachers under the Ranong Provincial Office of Primary Education in accordance with the standard criteria of the teaching profession, to view the work performance comparatively in terms of the variables of gender, work experience, and school size, and to obtain suggestions for improvement of work performance.

The research sample consisted of 269 government teachers under the said jurisdiction in the 2002 academic year. The data-gathering instruments were a rating-scale-of-five questionnaire with 60 items, and an interview. The statistics for data analysis were values of percentage, mean, and standard deviation, with t-values for hypothesis testing.

Following are the research findings.

1. The teachers' work performance in accordance with the said criteria as a whole and by individual standards was at a high level, except by the following standards where the performance was at a moderate level: standard 1 about the performance of academic activities concerning the development of the teaching profession, standard 3 about the resolve to develop the learner to his fullest potential, standard 4 about the development of instructional plan for effective application, standard 5 about the development of instructional media toward constant efficiency, standard 7 about systematic reporting of the development of the learner's quality, standard 11 about the search and use of data and information for development, and standard 12 about creating an opportunity for the learner to learn by situation.

2. Following are the results of the teachers' comparative work performance by the above-stated criteria.

2.1 By gender, the teachers did not differ in the said performance as a whole and by individual standards, except by standard 10 about cooperation with others in the community, where they differed at the .001 level of statistical significance, with male teachers performing more by standard 10 than their female counterparts.

2.2 By work experience, the teachers did not differ in the said performance as a whole and by individual standards, except by standard 5 about the development of instructional media toward constant efficiency, where they differed at the .05 level of statistical significance, with the teachers having less than 10 years of experience performing more by standard 5 than the teachers with experience of 10 years or more.

2.3 By school size, the teachers did not differ in the said performance as a whole and by individual standards, except by standard 3 about the resolve to develop the learner to his fullest potential, by standard 4 about the development of instructional plan for effective application, and by standard 5 about the development of instructional media for constant efficiency, where they differed at the .001 and .05 levels of statistical significance, with the teachers at the schools with 12 classrooms or more performing more by standards 3, 4, and 5 than the teachers at the schools with fewer than 12 classrooms.

3. Following are the suggestions as compiled from the interview. These types of work performance by the standard criteria of the teaching profession should be promoted. Support should be given to teachers to produce scholarly works, to engage in research and in in-service training for enhancement of knowledge, and to disseminate their research results. Teachers should be subsidized for research and given time for study and research. Teachers should be instructed in techniques of instructional innovation. An academic training course should be offered on learner-centered instructional planning and on preparation of a report on the learner's development. School administrators should monitor and encourage teachers so that they make periodic and continuing reports on the development of learners. A system should be set up whereby teachers make use of group process involving how to act as good leaders and followers in a group.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	คำพรทิพย์ ชื่อสกุล ปรัชญาวาทิ
เกิดเมื่อ	วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2512
สถานที่เกิด	ตำบลควนขนุน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 231/3 หมู่ 5 ตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 97 (บ้านบางบอน) สปอ. กระบุรี สปจ. ระนอง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2525	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนบ้านท่าลาด
พ.ศ. 2528	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนสตรีพัทลุง
พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสตรีพัทลุง
พ.ศ. 2535	การศึกษาระดับบัณฑิต กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา